

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 126 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III
Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96

SLOVENE

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

Branik svobode, miru in časti

Navdušeni vzkliki odobravanja, s katerimi je narodna skupščina v polnem soglasju vseh strank sprejela proračun za vojsko in mornarico, so bili resnično izraz čustev vsega jugoslovanskega ljudstva, ki svojo armado ljubi, je pomorno nanjo in ji zaupa obrambo svoje domovine s trdnim prepričanjem, da se bodo njene zastave vedno vracale ovite z lorvorjem zmage. Naj državno stavbo še tako pretresajo viharji medsebojnih strankarskih borb, ki včasih zasledujejo najvišje cilje v stremljenju za narodnim napredkom, včasih pa v zablodah sebičnega oblastelja bolj rušijo ko gradijo, — ljudstvo se ne uda malodušju, ko ve, da sloga v najvažnejših in najnujnejših zadevah državne skupnosti počiva na skrajni zvestobi, požrtvovalnosti in idealizmu njegovih sinov, ki služijo v vojski, nepoznavajoči nobenih strank, nobenih narodnih razdorov, nobenih ambicij razen te, da so vsledar pripravljeni položiti na oltar domovine svoje življenje.

Polna udanost vseh Jugoslovancev, ki so se v našo državo zvezali za vso bodočnost, da jo za veke in veke utrdijo na tem, kar so si s krvjo in duha svitlim mečem za svoj narodni obstanek, za svojo svobodo in za svobodni prostor svojemu gnetumu in kulturnemu razmahu priborili, do narodne vojske ne temelji samo na njeni brezpopolnosti hrabrosti, po kateri je v zgodovini zaslovel naš vojak, naj se je boril kjerkoli, ampak obenem na čistosti njenih vojnihih ciljev: naša vojska se ni nikoli borila, da osvaja, njeni vodje niso nikoli bili plačanci, pustolovci ali nasilneži, ki si podjarmljajo, kar po naravnem pravu ni njihovo — ta vojska je vedno le, pokorna svojemu narodu, jugoslovansko zemljo branila, se borila zoper nasilje in krivico ter v obrambi napadenega naroda in njegovih svetinj prelivala svojo kri za krščanski mir in vzajemnost proti rušilec božjega prava in pravičnega naravnega reda na zemlji. Postavljeni na mejo med zapadom in vzhodom, so vsi jugoslovanski narodi na eni strani tisoč let morali odbijati val nemstva, ki je pritiskalo na jugovzhod, na drugi pa so dobrih šest sto let ko železen zid z ogromnimi žrtvami krvi, narodnega blagostanja in svojega civilizatoričnega razvoja branili, da se niso nesteta krdela iz Azije razlila po Evropi, jo spreminila v puščavo in porušila krščansko kulturo. In ko je usoda namenila v 19. in 20. stoletju konec zadnjim ostankom azijskega gospodstva na naši celini, so bile zastave naših bratov, pod katerimi je končno omagala tuja sila in sila njenih zaveznikov, in to borbo je Evropa zapisa v svojo zgodovino za vse veke z neomejenim priznanjem junaštva jugoslovanske krvi, pred katerim klonejo tudi nasprotniki v globokem spoštovanju glave in mu oddajajo neumrljivo čast.

Zakaj ta vojska je bila jugoslovanski narod, je bila srčna kri tega nadarjenega siromašnega ljudstva, je bila njegovo najdražje, kar je vedno, ko je prihrumel tuji nasilnik, molče pokorno klicu svojega srca doprinala v žrtev usodi, da se s hrabrostjo svojih mož do smrti, ki jo tudi sveto pismo veličuje, odkupi, da se izčisti in preizkusi v krvi in ognju, v skrajnem trpljenju žena, otrok in mater in da se tako izkaže vredno boljše bodočnosti — ta vojska je ljudska vojska tudi danes po svojem duhu in ustroju in po svojem zgodovinskem poklicu: da se brani, da brani vero in narodno zavest svojega ljudstva, da brani naša ognjišča in njive, naše otroke in naše kulturne dobrine, da v boju za »krst častni in slobodo zlatot« daruje življenje za pravični mir med narodi, ki niso ustvarjeni zato, da se koljejo v slepi strasti med seboj, ampak da složno upravljajo vsak svoje pa med seboj v edinstvo sodelujejo za duhovni in tehnični napredek človeštva. Ta vojska jugoslovanskega ljudstva, ki je že v srednjem veku zaslužila pohvalo najvišjega klicarja krščanske omike, da je pravi antemurale christianitatis, predstraža krščanske družbe, morale in kulturnega reda, njen obrambni zid proti nekrščanskim despotom in njihovim pohlepom, je to v bistvu ostala, zvesta svoji slavni tradiciji, da svoj meč potegne le v zaščito svojega naroda, njegove zemlje in omike, miru in pravice proti krivičnemu grabelju, ki krši naravna prava in preliva kri, da zadosti svojim nižjim nečloveškim in podčloveškim nagonom in tako ruši osnove človečanskega sožitja.

Ta zavest, da je pri nas v najodličnejšem, polnem in pravem pomenu armada in ljudstvo eno; da je vojska Srbu, Slovencu, Hrvat u njegov narod v svoji plemeniti pripravljenosti braniti sebe, če treba, za najdražjo ceno; da je njen cilj isti ko narodov, da zagotavlja mir pred hudobo, zavistjo in pohlepnostjo ter že po svojem obstoju, po svoji preizkušeni hrabrosti in železni volji, da nikomur ne dopusti dotakniti se, kar je naše, strahuje zlobne instinkte in namene, če jih kdo ima po naši zemlji in proti našemu narodu — ta zavest narekuje nam vsem ob priliki, ko smo v narodni skupščini obravnavali potrebe naše armade in ji radevolje priznali vse, kar v sedanjem trenutku resnega mednarodnega položaja mora imeti, izraz veselja, da imamo tako na vse pripravljeno vojsko junakov in junaških poveljnikov, da ji moremo mirno zaupati svojo varnost in bodočnost, da se zlasti danes, ko duh sovraštva, pohlepa in maščevanja zopet močno ruje zoper mir in vzajemnost narodov, moremo in moramo najbolj zanašati nanjo, da se zlobne želje ne bodo uresničile in da se bodo pred trdno voljo onih, ki hočejo miru služiti in ga ohraniti z dokazom svoje popolne, neustrašne pripravljenosti proti vsaki nakani, temne sile umaknile v kot.

Zakaj da želimo z vso odkritostjo mir in le mir, to smo opetovano v najkritičnejših trenutkih dokazali in o tem pričujejo naši državniiki ob vsaki priliki. Miru, dolgega, čim daljšega miru želimo in zanj žrtvujemo do skrajne meje vse, kar je mogoče brez škode za naš obstoj, položaj in čast žrtvovati, da bi se naša država utrdila, da bi se dvignila blagostanje

Francoski pogledi na dogodke v Španiji

Temps: „Sredi marca kritičen trenutek za ljudsko fronto“

Pariz, 6. marca. Zgodovinar Vicomte de Guichen priobčuje razgovor, ki ga je imel te dni z visokim cerkvenim dostojanstvenikom Španije. Pisatelj je izjavil, da se Francova zmaga z vso gotovostjo pričakuje. Španski nacionalisti so tudi že vse pripravili za uvedbo bodočega režima v Španiji. V Franciji dolgo časa niso hoteli tega dejstva priznati. Toda za ostali svet je zmaga France že davno gotovo dejstvo. Po mnenju pisca se bo bodoči režim v Španiji razvijal v dveh možnostih: ali bo poklican na prestol tretji sin Alfonza XIII., kar bi omogočilo združenje ljudstva in raznih provinc, ali pa diktatura generala Francea. Dnevno se množe izjave vplivnih španskih oseb, ki izjavljajo svoje simpatije in svojo pripadnost k vlad v Burgosu. Celo v Barceloni se zelo čuli naveličanost vojne Prebivalstvo je razdraženo radi samovoljne oblasti komunistov in anarhistov.

Kar je ljudsko fronto med katoliškim prebivalstvom posebno zasovražilo, so številni politični umori, zlasti umori duhovnikov, ki jih španski škof ceni nad 20.000. Komunizem je v Španiji izigral svojo z a d n jo karto in igro izgubil, kar ne bo brez posledice tudi za ostalo Evropo.

Vojni poročevalec »Petit Parisien« poroča, da borba ni bila nikdar tako neizproсна in izgub polna kakor zadnjih 10 dni pred Madridom. To je res, da nacionalisti niso mogli zokiti fronte okrog Madrida. Res je pa tudi, da branilec niso mogli prav nikjer prodreti ali omajati Francovih bojnih črt. V tem je strahotna drama, ki jo doživlja rdeči Madrid. Vse se obrača v prid oblegovalcev. Rdeče rezerve so v napadih izkrmavale. Presekanje dovoznih potov jih duši in pritiska na njihovo moralo. Znano je, da nameravajo Baski pričeti pogajanja z generalom Francem. Odrpito je samo še vprašanje, ali bo vojska z odločitvijo pri Madridu končana, ali pa se bo ljudska fronta skušala držati tudi še na drugih položajih.

Tudi »Temps«, ki je dolgo časa gojil optimizem francoskih vladnih krogov za boljševiško stran v Španiji, prihaja do prepričanja, da bo približno sredi marca prišel kritičen trenutek za ljudsko fronto in njen vojaški odpor List meni, da se bo obramba Madrida spričo vedno večjih težav, ki jih ima s preskrbo z živili in strelivom, težko mogla vzdržati. Naj bodo že vojne zaloge v vzhodni Španiji in v Kataloniji kakršnekoli že, padee Madrida bi pomenjal konec državljanske vojne. Prihaja čas, da velesile prične s posredovanjem v španski državljanski vojni.

Tudi drugi francoski listi so mnenja, naj francoska vlada, ki je med vsemi državami na dogodkih v Španiji najbolj zainteresirana, čim prej stopi v stik z Valencijo in Burgosom in ugla di pot za pogajanja. Na ta način bi Francija mogla pravočasno preprečiti prevelik vpliv drugih velesil, ki si laste zadnjo besedo v razvoju španskih dogodkov. Dejstvo, da sta se Rusija in Portugalska odrekli kontroli, more priprave za pogajanja ugodno pospešiti.

Francova izjava

Franco je dopisniku pariškega dnevnika »Jour« izjavil: »Španija je vedno odklanjala tuje vplive, želela pa je živeti v dobrih odnosih z vsemi narodi. Posebno so nam dragi narodi, ki so nam blizu po krvi in jeziku in s katerimi želimo uresničiti latinski ideal, ki je bil in bo ostal: mir na svetu.«

Dopisniku lista »Demain« pa je Franco izjavil: »Jaz nisem prišel narodnega gibanja iz politične objektivnosti. Politika me ni nikdar zanimala in niti malo ne mislim, da bi si prisvojil najvišjo oblast v državi. Španski narod bo sam odločil o svoji bodočnosti. Vojska diktatura bo ostala le toliko časa, da se bo moglo ljudstvo odločiti za režim, ki ga hoče. Ne morem reči, ali bo to monarhija ali republika; za kar se bo narod odločil, za to bo tudi vojska. Ideja o nevmešavanju je le maneuver onih zainteresiranih evropskih držav, ki hočejo

Bolgarski pevci „Rodne pesmi“ obiščejo Ljubljano

Prihodnji terek poseti Ljubljano odlično solijsko pevsko društvo »Rodna pesem«, ki priredi zvečer koncert v dvorani Filharmonije.

Je to prvi poset bratov Bolgarov po velikem zgodovinskem dogodku, ko sta si, osvobodivši se tujih vplivov in spletk, Jugoslavija in Bolgarija bratski segli v roke in si prisegli večno prijateljstvo. Pokažimo, da znamo ceniti ta veliki dogodek, ki nesporno zagotavlja vsem nam Slovanom na jugu varno in srečnejšo bodočnost, in sprejmemo bolgarske brate in sestre na posebno manifestanten način! Zato vabimo vsa narodna društva brez izjeme in vse narodno občinstvo, da se udeleži v terek popoldne slovesnega sprejema na kolodvoru. Takisto jih pozivamo, da napolnijo zvečer do zadnjega kotička koncertno dvorano, ki naj postane ta večer pozorišče navdušene manifestacije in iskrenega bratstva in večnega prijateljstva z Bolgari.

V trdnem prepričanju, da se vsakdo, ki čuti narodno in slovansko, odzove našemu vabilu in pozivu, Vam kličemo:

Bolgar, Slovenec, Srb, Hrvat — za vedno brat in brat!

V Ljubljani, 6. marca 1937.

Jugoslov.-bolgarska liga.

V imenu vseh narodnih društev Glasbena Matica.

ljudstva, da bi po tolikih vekovih žrtv, pomankanja in trpljenja lahko v miru gradili na svoji kulturi, na razmahu vseh naših sil v lastni blagor in napredek vsega omikanega človeštva. Zato gojimo najboljše odnose do vseh svojih sosedov, do velikih in malih sil, do tistih, ki so nam bili vedno prijatelji in do tistih, s katerimi smo križali meče — do vseh z enako močjo odkritostjo in zato uživamo splošen ugled in spoštovanje. Slejkoprej smo tudi optimisti in verujemo, da bodo v Ev-

obdržati obliko zastarelega liberalizma v nasprotju s korporativnimi režimi, kakor so danes v Nemčiji, v Italiji in na Portugalskem. Mi hočemo enotno Španjo, ki bo slonela na socialni pravičnosti, krščanski kulturi in ki bo močna dovolj, da jo bo spoštoval svet. Tisti dan, ko bo naša zastava vihrala nad celotnim španskim ozemljem, bo moja naloga končana in moj cilj dosežen.«

Po bojiščih

Bojišče pred Madridom, 6. marca. AA. (Havas.) Kljub ogorčenim napadom madridskih čet v zadnjih dneh v odseku vseučiliškega naselja so nacionalisti ohranili vse svoje postojanke. Madridski napadi so veljali v prvi vrsti skupini vseučiliških klinik. Napadaleci so rabili najmodernejša in najbolj strašna rušilna sredstva, v prvi vrsti mine najnovejše oblike. Nacionalisti pa so stojično ohranili svoje postojanke. V teh bojih so se posebno odlikovali legionarji.

Na asturskem bojišču nadaljujemo s popravljanjem svojih izpostavljenih postojank pri Escamplu, kjer smo prekinili zvezo sovražnih strelskih jarkov. Sovražnik je prešel v napad proti Oviedu s tanki, pa je bil odbit. Dva tanka sta uničena. Sovražnik je imel velike izgube. Sestrelili smo eno sovražno letalo. Na bojišču pred Madridom je bilo nekaj streljanja brez večjega pomena.

Ob koncu se zanikajo vesti madridske vlade o zavzetju Toleda. Navalcarnera, vseučiliškega predmestja in prodiranja na asturijskem bojišču. Poročilo pravi, da so madridske čete ime-

le hude izgube na asturskem bojišču, kjer je obležalo nad 4000 mrtvih milicnikov.

Nacionalisti zasedli premogovnike Katalonije

Salamanca, 5. marca. Francove čete so na aragonskem bojišču zasedle mesto Utrillas. Utrillas je središče premogokopne industrije v vzhodni Španiji. Zasedba teh premogovnikov pomeni za valencijsko vlado nenadomestljivo škodo.

Laži o Toledu

Salamanca, 6. marca. b. Vse vesti, da je Toledo v rokah vladnih čet, so prezgodnje in samo pobožne želje milicnikov. To v ostalem tudi vlada v Valenciji ne trdi. Netočne so tudi vesti o eksplozijah v univerzitetnem mestu v Madridu, ki da je bilo dvignjeno v zrak in nato zasedeno od vladnih čet. Nacionalisti so povsod ostali na svojih položajih, ki so jih imeli pred začetkom ofenzive vladnih čet pred Madridom in Oviedom.

Due stotniji češkoslovaških prostovoljcev pri rdečih

Praga, 6. marca. V senatu je komunistični poslanec Kreibich izjavil, da se v Španiji na strani boljševikov borita dve stotniji češkoslovaških prostovoljcev. Ena stotinja se imenuje Žižka, druga pa Gottwald (po znanem judovskem komunističnem voditelju).

Maršal Mackensen zahteva krščansko vzgojo mladine

Berlin, 6. marca. b. Včeraj je imel maršal Mackensen pred organizacijo nemške mladine govor, v katerem je med drugim dejal: »Vsi znaki kažejo, da bo nekega dne prišlo do obračuna z brezbožniki na vzhodu. Kdaj bo to, ne ve nihče drugi, kakor edinole Bog. V tej borbi boste morali, dragi nem-

ški otroci, biti duhovno in vojaško močni, takšni pa boste lahko samo tedaj, če boste versko in krščansko vzgojeni. Vsak pravi nemški vojak mora biti dober kristjan. Zaradi tega je moja največja želja, da se nemška mladina vzgoji v krščanskem duhu.«

Preprečen puč v Pešti

Zarota fašistov, vojaštva in policije

Budimpešta, 6. marca. AA. (Havas.) Poluradni »Pester Lloyd« pravi, da je predsednik vlade Daranyi dal izjavo, da bo vlada znala v vsakem primeru ohraniti red in mir v državi in da razpolaga s potrebnimi sredstvi v ta namen; to je izjavil po obisku pri regentu Horthiju. To dokazuje, pravi list, da se državni poglavar popolnoma strinja s predsednikom vlade in da ta ugotovitev je zelo važna. V uradnih krogih, pravi dalje list, priznava, da se je na Madžarskem vršila propaganda, ki bi se ji bila država morala upreti z vsemi silami; to se pa ni zmerom zgodilo in to tudi do včeraj ni bila nobena skrivnost. Če se je videlo prizadevanje, da ostanje ta stvar tajna, je vzrok nedvomno ta, da je šlo tu tudi za interese zunanje politike. Že zdaj se ve, pravi dalje list, da je šlo za poskus, ki mu je bil namen spraviti zunanji vpliv v vprašanja, ki spadajo v suverenost madžarske vlade. Šlo je za to, da se pridobi del kmetijske prebivalstva, in sicer s podkupovanjem osebnosti, ki so pristale na to, da bodo za denar

delale za prizadeto tujo državo. Madžarska, zaključuje »Pester Lloyd«, pa ni tako slabotna, da bi morala pristati na vmešavanje katere tuje države v svoje notranje zadeve.

Budimpešta, 6. marca. b. Jutranji tisk poroča, čeprav v zelo oprezni obliki, o dogodkih, ki so se zadnje dni odigrali na Madžarskem za kulisami političnega življenja. Samo osebni energiji ministrskega predsednika Darayja in iskrenemu sodelovanju voditeljev zedinjenih krščanskih strank, grofu Ivanu Zichyu ter voditelju stranke malih posestnikov Tiborju Eckhardt u se je treba zahvaliti, da na široko zamišljena zarota odnosno državni puč, ki so ga hoteli izvršiti združeni ekstremisti tako zvanih strelskih in kozaskih oddelkov s pomočjo nekaterih vojaških in policijskih krogov. Namen zarote je bil, da se na Madžarskem uvede totalitarni režim po zgledu tretjega rajha, istočasno pa da se izvrši tudi popolno zunanjepolitično zbližanje z nemškimi cesarstvom. Listi poročajo, da so zarotniki razpolagali z ogromnimi vsotami denarja, ki so ga prejemali iz tujine. V zvezi z odkritjem te zarote se trdi, da je nemški poslanik v Budimpešti, von Mackensen, naglo odpotoval iz Budimpešte.

Sestanek vladarjev MZ bo v Turnu-Severinu

Praga, 6. marca. c. Po obisku predsednika dr. Beneša v Belgradu v začetku aprila bo dr. Beneš odšel v Turn Severin, kjer bo sestanek vseh treh državnih poglavarjev držav Male zveze.

Praga, 6. marca. c. Češkoslovaški predsednik republike dr. Beneš je danes podpisal obširnejši zakon o amnestiji. Amnestija je bila izdana za 87. rojstni dan predsednika ustanovitelja republike Masaryka. Vsa Češkoslovaška je bila danes v zastavi in v vseh ustanovah in šolah so proslavili Masarykov rojstni dan.

Izmet Ineni v Belgradu

Belgrad, 6. marca. c. Prihodnji teden bo Belgrad obiskal turški ministrski predsednik Izmet Ineni. Turški zunanji minister Ruždi Aras bo pa istočasno odšel v Irak, Iran, Afganistan in Perzijo, kjer bo obiskal vse prestolice in imel daljše posvete z zunanjimi ministri teh držav.

Beck nevarno zbolel

Pariz, 6. marca. b. Poljski zunanji minister Beck je nevarno zbolel zaradi vnetja pljuč na francoski rivieri. Zdravniki so prepričani, da ne bo odzdravel pred začetkom maja meseca, zaradi česar je odpovedan njegov obisk v Parizu.

Likvidnost našega zadružništva

Uredba o likvidnosti kmetijskih dolgov z dne 26. septembra 1936 je prinesla na eni strani marsikaterim dolžnikom znatno olajšanje ne samo z odlogom plačil, ampak tudi zaradi znatnih odpisov, na drugi strani pa je povzročila pri našem kreditnem zadružništvu upravičen strah za nadaljnjo bodočnost naših hranilnic in posojilnic.

Kot upniki našega kmeta morajo tudi njegovi zavodi nositi del stroškov za odpise, za kar morajo porabiti svoje rezerve, v primeru potrebe pa tudi do polovice svoje deležne glavnice. Pri nekaterih posojilnicah, ki so imele znatne rezerve, pa kjer tudi kmetijski dolgov ni preveč znatni, se ti odpisi ne bodo tako poznali, težje pa bo za večino ostalih posojilnic, kjer so bile rezerve premajhne, pa kjer bo potrebno imeti rezerve tudi za odpise pri drugih dolžnikih. Tu dobijo sicer posojilnice, če njih sredstva ne zadostujejo, od države obveznice s 3% na 20 let, toda tu nastaja isto vprašanje, kot ga bomo še pozneje videli, koliko se bo za te obveznice dobilo gotovine...

Nadalje dobijo posojilnice za četrtino svojih terjatev od države 3% obveznice na 20 let. Tu nastaja največje vprašanje, koliko bodo posojilnice za te obveznice dobile gotovine; ali bodo te obveznice lahko lombardirale in po kakšni obrestni meri. Danesnja obrestna mera 5—6% pri privilegiranih denarnih zavodih, je odločno previsoka in je naše kreditne zadruge ne morejo plačevati, ko so izgubile najvažnejši vir dohodkov, razlike med 3 in 6% iz svojih lastnih sredstev, ter so ta skopnela na malenkostne zneske, pa tudi ne.

Isto vprašanje nastaja pri bonih Privilegirane agrarne banke, katere da ta banka za odstopljene terjatve, če zavodi ne morejo čakati 14 let. Tudi tu gre za višino lombarda, tudi tu gre za obrestno mero.

Mogoče eno najvažnejših vprašanj pa nastaja v tem, da so zadruge oddale svoje kmetijske dolžnike Privilegirani agrarni banki, prvi obrok na svoje terjatve pri banki pa dobe šele 31. decembra 1937. To se pravi, da bodo eno leto brez vsajih plačil od kmetov in s tem od največjega dela svojih dolžnikov. Tudi to nalaga težke skrbi zadrugam.

Kakor iz tega vidimo, nastaja za naše zadruge prvenstveno vprašanje likvidnosti, ker bodo dobile v zameno za svoje kmetijske terjatve obveznice in bone, od katerih vnovčenja je odvisna njih likvidnost ali z drugimi besedami, koliko gotovine bodo lahko izplačale vlagateljem. Če se tu najde zadovoljiva rešitev, potem bodo zadruge lahko izplačevale svojim vlagateljem vloge v večji meri kot doslej, pa bodo tudi lahko, če bodo vlagatelji videli, da dobe vloge vsak čas na razpolago in da ne bodo več dvigali prekomernih svojih vlog, zopet dajale kredite kmetu, ki jih po tolikih letih krize zopet potrebuje in katere bo lažje vračal, osvobojen težkega bremena prejšnjih dolgov in pa zaradi postopnega izboljšanja gospodarskega položaja v naši državi.

Nujna potreba je torej obnoviti likvidnost naših hranilnic in posojilnic. Vidimo povsod drugod, da je državna politika šla za tem, da ohrani vsem denarnim zavodom, posebno pa ljudskim denarnim zavodom njih likvidnost. Država je storila še več; pomagala je v neštetih primerih tudi tedaj, ko ni šlo samo za likvidnost denarnih zavodov, pokrila je velikanske izgube nekaterih zavodov — ali po tistem ali pred očmi vse javnosti — samo za to, da ohrani kreditni sistem, od katerega ima sama največ koristi.

Pri nas po tej poti nismo šli. Kmetovska gospodarska politika je videla pred seboj le privilegirane denarne zavode, od katerih je imela država naravnost korist, ni pa uvidela, da je moč države tudi v zasebnih denarnih zavodih. Nikakor ne morejo privilegirani zavodi nadomestiti vseh zasebnih zavodov, prav posebno pa ne morejo nadomestiti malih zavodov, kjer se zbira najmanjši narodni kapital in ki je služil popolnoma nesebično koristim splošnosti. Vzemimo samo en primer. Res se je čisti dobiček privilegiranih denarnih zavodov, kolikor ga dobi država, znatno povečal, vendar ne v toliko meri, da bi nadoknadil one dobičke, ki jih je imela država v obliki davkov od zasebnih denarnih zavodov. Tako so po uradnem poročilu Statističnem letopisu naše države za leto 1933 plačale vse delniške banke v naši državi davkov leta 1930 103.565.000 din, leta 1933 pa samo še 47.531.000 din in je ta postavka v naslednjih letih gotovo še padla. Torej so se državni davčni dohodki zmanjšali samo pri delniških bankah za 56 milijonov dinarjev, katerih država ni nadoknadila s povečanim dobičkom privilegiranih zavodov, ki so zbrali vse prihranke v zadnjih letih, v kolikor niso šli v — nogavice ali nepremičnine in celo devize ali zlato.

Problem likvidnosti naših zadrug danes ni tako težak, kot bi to nekateri hoteli dopovedati, češ da za to ni sredstev na razpolago. Celotno v drugih, še revnejših državah kot smo mi, vidimo, da so se našla potrebna sredstva za likvidnost, pa še celo za pokritje velikanskih izgub. Sama likvidnost niti ne bi zahtevala toliko sredstev kot bi kdo mislil. Saj vidimo pri neštetih primerih pri nas in v inozemstvu, da se zneski izdani v ta namen, kaj hitro povrnejo onim, ki so jih dali. Tako so n. pr. nemške banke že po 4 letih krize popolnoma vrnille vse svoje izredne kredite pri emisijah banki in drugih ustanovah. Tudi pri nas bi likvidnost denarnih zavodov privabila kaj kmalu nova sredstva v denarne zavode in vloge bi se začele vračati v denarne zavode, ki bi tako lahko vzdrževali potrebno gotovino iz novih vlog, pa bi vrnilli vse one vsote gotovine, katere bi si izposodili.

Poleg tega tudi ne gre za tako velike zneske, da bi radi tega nastala nevarnost za našo valuto. Tudi tu imamo dovolj primerov v drugih državah, kjer so bila potrebna še večja sredstva, pa so prišla vendarle nazaj v denarne zavode, ne da bi pri tem valuta kaj trpela. Nasprotno, valuta ima škodo od sedanjega stanja, ko denarni zavodi niso več regulatorji denarnega in kreditnega prometa. Če je država mobilizirala znatne vsote gotovine za blagajniške zapiske, bi lahko dobila podobna sredstva tudi za likvidnost naših denarnih zavodov, zlasti pa zadrug.

Posebno je potrebno vpostaviti likvidnost malega zadružništva. Vsi dobro vemo, kaj so pomenile naše zadruge in danes si ni mogoče misliti dviga v našem gospodarstvu, če ne bodo poslovale zopet naše zadruge tako, kot je potrebno. One so skrbale za kredit malega človeka bolje, kot bodo to storili katerikoli drugi, pa tudi državni zavodi. Z malimi lastnimi sredstvi so dosegle tisto, kar drugod z ogromnimi podporami države ali pa kjer niti država sama s svojimi ustanovami z milijardami ljudskega premoženja ni mogla doseči takih uspehov. Niso pri tem iskale dobička; kar so ga imele, so porabile za okrepitev lastnih sredstev, kar je zopet prišlo v korist zadružnikom. Če so danes našle v težaven položaj, niso zašle toliko polastni krivdi kot po brezglavi gospodarski politiki v prejšnjih letih, ki je povzročila, da vsaka sedanja bolj trajnejša ureditev gospodarskih razmer povzroča toliko žrtve. Ker je tudi naša država interesna na njih, saj vzamejo državi

All so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehnijo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, zasledjenju, dolgotrajni hripavosti in hripju, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gosp. dr. med. Guttmanne, bivšega šel-zdravnika v zavodu za tizekturo, o temi „All so pljučne bolezni ozdravljive“? Da omogočimo vsakemu bolniku, da spozna vrsto svoje bolezni, smo se odločili v interesu splošnega blaga odposlati to knjigo na zahtevo popolnoma zastonj in poštne prosto. Napisati je samo dopisnice (irancirano z Din 2—) in jo odposlati na

PUNLMANN & Co., BERLIN 615 Müggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odeljenje S. Br. 2416 od 12. XII. 1935

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 6. marca. m. Po ekspozeju gradbenega ministra dr. Kožula se je razvila daljša debata, v katero je poseglo več poslancev, med njimi tudi poslanec JRZ Karel Gajšek, ki je v svojem govoru pozdravil akcijo kr. vlade za izvedbo velikih javnih del. Pozdravil je tudi akcijo gradbenega ministrstva za gradnjo novih cest. Obsojal je prejšnji režim, ki v tem oziru ni storil skoraj nič. Zaradi tega je bila država oškodovana za velike zneske, kajti vse sosedne države so nas pustile daleč zadaj. Lepote naše narave se niso mogle v turističnem oziru popolnoma izkoristiti, kajti naše ceste uživajo v mednarodnem avtomobilskem prometu zelo slab glas. Govornik se je zavzemal za gradnjo moderne ceste, ki bi vodila iz St. Ilje čez Maribor, Celje in Ljubljano na Sušak ter bi predstavljala nadaljevanje edine asfaltirane ceste, ki vodi s severa čez Berlin in Draždane ter skozi Avstrijo v našo državo. Poleg te asfaltirane ceste bi kot prehodna točka prišla v poštev še cesta čez Dravograd v dravsko dolino. Poleg tega bi bilo treba zboljšati cesto iz Ljubljane do Planine s priključkom na Italijo. Govoril je tudi za gradnjo ceste od Sušaka čez Karlovec v Zagreb, od tu pa čez Zagorje in Rogosko Slatino s priključkom na moderno cesto Planina—Ljubljana in Maribor—St. Ilj. Naprosil je gradbenega ministra, naj bi se del ceste od Maribora do odcepa ceste za St. Jernej brezpogojno tlakoval z granitnimi kockami, to pa zaradi pretežnega vzpona in močne frekvence lokalnega tovornega prometa.

Današnja seja narodne skupščine se je pričela ob pol 9 dopoldne. Prva točka: Pretres proračuna za prometno ministrstvo. K proračunu za ta resor je podal ekspoze prometni minister.

Po končanem ekspozeju ministra dr. Spahe je dobil besedo poročevalec manjšine Ivan Mohorič (JNS). V svojem kratkem govoru se je bavil z delom prometnega ministrstva. Za njim je govoril poslanec Aleksander Lazarevič (JNS). Za časa njegovega govora je prišlo med njim in poslanci vladne večine do burnega prerakanja. Naslednji je govoril Luka Kostrenčič, član Narodnega kmečkega kluba, ki v narodni skupščini podpira vladu. V svojem govoru je poudarjal potrebo po ureditvi naše prometne politike. Govoril je o važnosti naše jadranske obale ter poudarjal za povečanje kredita za pomorstvo in za izboljšanje našega ribarstva. Glasoval bo za proračun. Za njim je govoril Joca Georgijević (Narodni delovni klub), nato pa poslanec Jovan Zdravković, ki je bil izvoljen na listi dr. Mačka ter mu je narodna skupščina enotno verificirala poslanski mandat.

Po govoru Zdravkovića je dobil besedo Voja Lazić, nakar je bila dopoldanska seja prekinjena in se je nadaljevala ob 4 popoldne.

Na popoldanski seji sta med drugim govorila dr. Riko Fux in Rudolf Plešković.

Narodna skupščina bo nočjo delala vso noč. Po sprejemu proračuna za prometno ministrstvo bo v imenu poštne ministra podal ekspoze pravosodni minister, nato bo o polnoči prišel na vrsto proračun za kmetijsko ministrstvo, jutri zjutraj pa proračun ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, za telesno vzgojo ter za ministrstvo za gozdove in rudnike. Vse proračune bo narodna skupščina sprejela tekot jutrišnjega dne. V ponedeljek bo pretres finančnega zakona ter amandmani. Končno glasovanje o drž. proračunu za prihodnje proračunsko leto bo v torek dopoldne, na kar bo predsedništvo skupščine še isti dan poslalo proračun v pretres senatu.

Ekspoze dr. Spahe

Na sobotni seji skupščine je podal svoj ekspoze minister za promet dr. Mehmed Spahe.

Iz poročila izhaja, da je proračunan deficit pri prometnem ministrstvu na 913,7 milij. Din, kar pomeni povečanje za 29,74 milij. Din. Ta deficit je v zvezi s proračunom oddelka za gradbo novih železnic, katerega izdatki so se znatno povečali. Deficit se ima pokriti iz sredstev splošnega proračuna, toda upoštevati je treba, da železnice letno prispevajo k temu 300 milij. Din. Vozninske takse, kar pripada prav za prav železnicam.

Nato navaja g. minister uspehe v gospodarstvu železnice v zadnjih letih. Same drž. železnice izkazujejo v novem proračunu povečanje osebnih izdatkov. Od tega povečanja odpade 12,4 milij. za

Drobne klice

podobne glivicam povzročajo — kot so dognala biološka raziskovanja — srbež, prhljaj in izpadanje las. Ta ugotovitev je našla takoj praktično uporabo pri Trilysinu.

KER GRE TRILYSIN VEDNO VZPOREDNO Z VEDO. Trilysinu se sedaj dodaja posebna sestavina, ki oprósča teme in lase teh nadleg, ki stalno ogrožajo Vaše lase. Trilysin je zato še bolj učinkovito in popolnejše biološko sredstvo, ki krepi, jača in ohranja Vaše lase zdrave, odpravlja prhljaj in preprečuje izpadanje las.

taka bremena, katerih ne jemlje nase nobena država, zavečajo se, da tudi z milijardami državnega denarja ne more nadomestiti plodonosnega delovanja zadrug, je tudi opravičena zahteva vsega našega zadružništva, da mu država pomaga vzpostaviti likvidnost. Zdrušništvo pri tem noče črpati državnih sredstev, računa pa, da mu bo mogoče z državnimi sredstvi pomagati si na noge in tako vrniti državi vse ono, kar mu je posodila v težkih časih. V tej zahtevi podpira naše zadružništvo ves slovenski narod, ki dobro ve, da mu brez dobro posluženega kreditnega zadružništva ni življenja v naši državi, ki je poklicana, da pomaga zadružništvu, najjačji opori gospodarstvene samostojnosti.

zavarovanje osebja. Vnesen je nov kredit za penzioniranje uslužbencev, ki so prekorčili polna službena leta. Takih uslužbencev je okoli 200.

Poleg tega pa je določeno tudi povečanje kreditov za tako zvane kronске rentnike, katerih izplačilo je prevzela nase uprava drž. železnice ob priliki prevzema južnih železnic, na podlagi rimskega sporazuma. Ti so ob priliki uveljavljanja dosedanjih uredb o draginskih dokladah za upokojece in prevedbi kronskih na dinarske upokojece zaradi slabe silizacije posameznih členov bili izpušteni in niso bili prevedeni na dinarske rente, kakor se je to zgodilo s kronskimi upokoječci. G. minister smatra, da je logično in opravičeno, da se tudi omenjeni kronski rentniki prevedejo na dinarske rente ali pari, kakor je bilo storjeno tudi s kronskimi upokoječci.

Zaradi nedostatkov materialnih kreditov od 1933 do 1937 so rezerve v materialu padle za 145,95 milij. Din in se nedostatek materiala ne more več izpopolnjevati iz rezerve, ker je že izčrpana.

Pristopiti bo treba k reviziji blagovnih tarif, kateri posel pa bo trajal dalj časa, pač pa takoj predelana tarifa za kosovne pošiljke. Tudi se bodo začela pogajanja za eliminiranje borbe med rečno plovbo in železnicami. Nato navaja minister številne mednarodne sporazume, ki so bili lani in letos sklenjeni, statistične podatke o našem prometu, katere smo deloma že priobčili. Ugotavlja znaten uspeh v strojni službi, zmanjšano je število defektov. Nabavljenih je bilo 6 motornih voz, ki obratujejo na progah okoli Belgrada. Sprejetih je bilo tudi 17 kurznih voz. Lani je začela delati tudi delavnica v Kraljevu, ki pa zaenkrat izvršuje samo popravila tovornih voz. Dela se tudi na skrajšanju vožnje med Zagrebom in Belgradom. Predloženo pooblastilo za nabavo materiala na kredit, se naneša na sanacijo prog, ki so deloma preobremenjene. Ze lani je bila nadaljevana sanacija prog na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva, kjer je bil skrajšan zaradi tega vojni čas.

Oddelek za gradbo novih železnic izkazuje povečanje proračuna, ker prihajajo sedaj vedno bolj do izraza večje anuitele za izplačilo dolgov za zgrajene proge. Tudi osebni izdatki so povečani, ker bo 81 novih uslužbencev. G. minister poroča nato o sedanjem stanju pri gradbi prog. Za prog. St. Janž—Sevnica pravi, da bo v kratkem razpisana licitacija za most čez Savo pri Sevnici, ki bo dolg 156,5 m. Proga bo gotova v teku proračunskega leta. Nato navaja podatke o

likvidaciji spora med našo državo in podjetjem Losinger iz Berna, in o dovršitvi proge Požarevac—Kufervo.

Ekspoze o kmetijstvu

Belgrad, 6. marca. AA. Danes popoldne je imel kmetijski minister Svetozar Stanković v plenumu narodne skupščine ekspoze o proračunu kmetijskega ministrstva. Iz njegovega govora posemamo naslednje:

Ko je eedanja vlada prevzela oblast, smeri naše kmetijske politike, niso bile jasne. Država je pospeševala industrijo v škodo kmetijstva. To okolnost dokazujejo carinske zaščite, ki jih je bila deležna industrija, po drugi strani pa so obstojale celo izvozne carine, na razne industrijske surovine kmetijskega izvora. Zato je tedaj prodrlo mnenje, da je treba naše kmetijstvo preusmeriti ter ga spraviti v sklad z avtarktičnimi stremljenji industrijskih dežel, in z nadprodukcijo žitaric po vsem svetu.

Jasno je, da je treba našo kmetijsko politiko motriti z dvojnega stališča: Merodajna sta vidika uvoza in izvoza. Tisti del našega delovnega narčta, ki se nanaša na uvoz, je treba čimprej izvesti. Izvozna vprašanja pa so odvisna od okoliščin, ki niso v naših rokah, kakor uvoz. Nato je minister navedel, kolikšno delo je kmetijsko ministstvo opravilo na zakonodajnem polju. Lani je izdalo 14 uredb in 12 pravilnikov, in sicer večinoma take uredbe in pravilnike, ki veljajo samo za ta resor in tedaj niso izšli ob sodelovanju drugih ministrstev. To obsežno zakonodajno delo bo rodilo lepe sadove. Sedaj je pripravljena uredba o silosih, ki zide po vsej priliki še tekom letošnjega leta.

Namen naše celokupne agrarne politike je dvig gmočnega in kulturnega napredka kmetijstva sploh, in vseh kmetovalcev. S stališča uvoza je naša agrarna politika skrbela za to, da naj se proizvodi, ki jih uvažamo in ki bi jih mogli sami pridelovati, pridelujejo in izdelujejo doma. Kraljevska vlada je izdala v tem oziru posebne ukrepe, ki naj takšno proizvodnjo v naši državi pospešijo. Kot primer navaja minister uvoz bombaža, za kar je naša država plačala prejšnja leta poldrugo milijardo dinarjev. Na podlagi novih ukrepov bo mogoče ta uvoz dokaj omejiti in bo narasla proizvodnja bombaža v za to primernih krajih naše domovine.

Z novim proračunom bo kmetijski resor dobil pet novih ustanov, in sicer zavod za preiskavo volne v Belgradu, državno žrebecarno v dravski banovini, sadjarski inštitut v Goraždu, inštitut za južne kulture v Topolici pri Baru, kmetijsko vzorno in kontrolno postajo v Sarajevu in državni mlekarški zavod v Škofiji Loki.

Ker nimamo zadostnih proračunskih sredstev za raznovrstne potrebe našega kmetijstva, smo začeli zbirati potrebna sredstva s pomočjo raznih pristojbin na uvoz in izvoz in na notranji promet poljskih pridelkov. Tako je urejeno pri oljnih plodovih, za bombaž, za svilene pridelke in v manjši meri tudi pri izvozu živine. Kaže, da bo ta pot rodila dobre uspehe. Tako zbrana sredstva bo treba racionalno izkoristiti v korist vsega našega kmetijstva. Na ta način bomo tudi povečali izvoz svojih kmetijskih pridelkov. Na ta način bomo mogli urediti tudi vsa druga vprašanja našega kmetijstva. Prosim narodno skupščino, da sprejme proračun kmetijskega ministrstva v obliki, kakor ga je potrdil finančni odbor.

Domači odmevi

CIMEAN
izdelki mi nudijo največje zadovoljstvo in jih zato stalno uporabljam!

Ravnatelj „Timesa“ v Belgradu

Belgrad, 6. marca. AA. Ravnatelj in glavni delničar „Timesa“ sir John Walter se je danes dopoldne vpisal v knjigo Nj. Vel. kralja, Nj. Vel. kraljice Marije in Nj. Vis. kneza namestnika in kneginje Olge. Nato je obiskal centralni presbiro pri predsedstvu vlade, kjer ga je šef dr. Kosta Luković prisrčno pozdravil. Ogledal si je tudi redakcijske prostore agencije Avale in njeno oddajno in sprejemno radiotelegrafsko postajo. Nato je obiskal narodno skupščino, kjer je nekaj časa prisostvoval tudi proračunski debati.

Zlorabe na železnicah

Belgrad, 6. marca. AA. Glede na članke o zlorabah ugodnosti pri prevozu kuriva železniških nameščenecv, objavljene v dnevniki, daje generalno ravnateljstvo državnih železnic tole pojasnilo: Železniška uprava je po svojih organih ugotovila, da je neki nameščenec vršil prepovedane posle z nakaznicami za znižani prevoz kuriva železniških nameščenecv. Izvršila se je o tem energična preiskava in so pri tem prišle na dan tudi druge nepravilnosti pri izdaji in uporabi teh olajšav, zaradi česar je izgubilo službo več nameščenecv. Razen tega so storjeni vsi potrebni ukrepi, da se stvar prouči in če se dožene, da je še kaj krivecev, se bo proti njim ravnalo po zakonu. Glede velikosti škode, ki jo trpi železniška uprava zaradi premalo plačane vozine, se za zdaj še ne more ugotoviti, ker preiskava še ni končana. Vsekakor bo uprava državnih železnic gledala, da škoda izterja od prizadetih oseb.

Znižane voznine

Belgrad, 6. marca. AA. Za obiskovalce mednarodne razstave v Parizu od 1. maja do 31. oktobra t. l. je dovoljen 50 odstotni popust pri povratku.

Belgrad, 6. marca. AA. Polovična vozna cena na državnih železnicah je dovoljena udeležencem skupščine, ki jo priredi Zveza združenih gostilničarskih obratov dravske banovine v Ljubljani dne 19. in 20. maja v Kranju. Popust velja od 18. do 23. maja.

Belgrajske vesti

Belgrad, 6. marca. AA. V okviru priprav za mednarodno razstavo v Parizu je ministrstvo za gozdove in rudnike sklenilo razen našega lesa razstaviti tudi naše rude. Na tej razstavi rud bodo v prvi vrsti zastopane kovine, ki jih ima naša država tako veliko. Razen železne rude bo razstavljen tudi marmor in oniks, ki zavzemata po svoji kakovosti prvo mesto na svetu. Rude in marmor bo izbral oddelek za vrhovno gozdarsko nadzorstvo gozdnega ministrstva s sodelovanjem obrtne Sole v Zagrebu. Na tej razstavi bo razen gozdarskega paviljona stal tudi naš rudarski paviljon. Sortiranje naših rud za razstavo bo imel v rokah stro-

kovnjak gozdnega ministrstva inž. Veljković, nadzornik ministrstva.

Belgrad, 6. marca. AA. Po podatkih statističnega oddelka carinskega oddelka finančnega ministrstva so se carinski dohodki (brez dohodkov iz drugih postavk) gibali v tretjem desetdnevju meseca februarja pri centralnih carinskih blagajnah takole:

V tretjem desetdnevju februarja je bilo dohodkov 18.690.975 din, to je v primeri z dohodki tretjega desetdnevja lanskega februarja (22.483.983 dinarjev) za 16,87% manj. V času od 1. aprila 1936 do 28. februarja t. l. se je vsega skupaj izterjalo 732.673.289 din carin, to je za 88.482.039 din več kakor je bilo proračunano za leto 1936-37.

Belgrad, 6. marca. AA. Brzgojavna pristojbina med Jugoslavijo ter Grčijo in Češkoslovaško je znizana za 2 zlati stotinki od besede. Za Grčijo z otokom Poroz in Eube bo zato znašala 16 stotink, za druge grške otoke 21 zlatih stotink od besede, pristojbina za Češkoslovaško pa 23 zlatih stotink.

Belgrad, 6. marca. m. Iz notranje Srbije poročajo o velikih poplavih reke Morave, ki se je v svojem dolnjem teku razlila ter poplavlila polja, njive in mnoge vasi. Na več mestih je prebivalstvu prihitelo na pomoč vojaštvo ter ga pripeljalo s čolni na kopno. Tudi Sava je narasla v dolnjem teku. Obstoja nevarnost, če bo še tako narasla, da bo razrušila nasipe pri Šabcu.

Belgrad, 6. marca. m. Ob priliki rojstnega dne prvega predsednika češkoslovske republike Tomaza Masaryka bo tukajšnje narodno gledališče pozorilo jutri Smetanovo opero »Prodana nevesta«. Naslovno vlogo bo pela slovenska umetnica Anita Mezelova.

Osebnosti

Belgrad, 6. marca. m. Za pristava VII. skup. je napredoval pri Higijenskem zavodu v Ljubljani Božidar Škerlj.

Upokojen je Josip Peršak, davčni inspektor v Metliki.

Prestavljen je za veterinarskega pristava na drž. veterinarskem zavodu v Ljubljani Franc Rigger, dosedaj v službi v zviškem okraju.

Belgrad, 6. marca. AA. Za zdravstvenega višjega pristava državnega zavoda za zdravstveno zaščito mater in otrok v Ljubljani je imenovan dr. Luka Bezi, pristav osme skupine.

Blago za smučarske drese, zimske suknje itd. v bogati izbiri nudi

Drago Schwab

Ljubljana, Aleksandrova 7

VELIKA ZALOGA KONFEKCIJE ZA GOSPODE IN DECKE

Mariborsko gledališče

Nedelja, 7. marca: Ob 15. uri: »Visokost plešo«. Globoko zalužane ceme. — Ob 20. uri: »DR.«
Ponedeljek, 8. marca: Zapeto.
Torek, 9. marca: Ob 20. uri: »DR.« Red B.

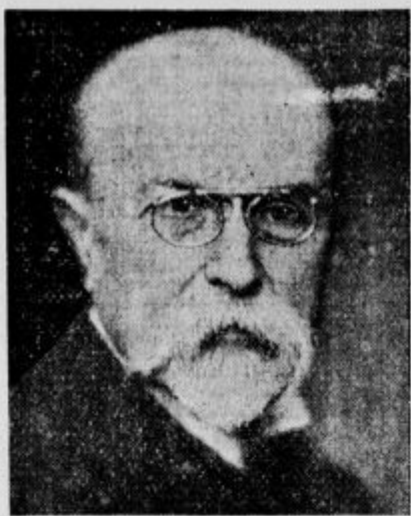
Zagrebska vremenska napoved. Spremenljivo in deževno.

Bunajska vremenska napoved. Večinoma oblačno, verjetno dež, temperatura ne bo mnogo nad 5 stopinj.

Lojze Potočnik:

Odkod veličina T. G. Masaryka

Ob njegovi 87 letnici življenja

Malo je mož, ki bi želi in uživali toliko slave in časti že za časa svojega življenja, kakor je je deležen sivolasi starček, prezident Masaryk. Že to je zadosten razlog, da se vprašamo, odkod ta njegova veličina. Odgovor na to vprašanje ni tako enostaven; kajti Masaryk ni samo človek, kakor nam ga slika večina časopisov, proslav in izjav. Da bomo mogli odgovoriti na postavljeno vprašanje, bo treba poseči globlje.

Mladi Masaryk je rasel in se oblikoval pod mnogimi vplivi. Najprej je nanj močno vplivalo krščanstvo. Saj je bil mladi Masaryk praktičen kristjan-katoličan. Pa tudi pozneje, ko se je odločil za protestantizem in končno dejanski k njemu pristopil — tja so ga vedli najbrž le bolj narodni in narodno osvoboditveni razlogi —, ni zapustil krščanstva. Tudi odšel se je v polni meri zavedal odločilnega pomena religioznosti za človekovo življenje in za celotno družbo. Primer za to so njegove neštete izjave, izražene v doli naštetih njegovih delih.

Po gimnazijskih študijah je mladi Masaryk postal učenec slovečega dušeslovca, etika in filozofskega zgodovinarja Franca Brentana na Dunaju, t. j. filozofske šole, ki sta jo utemeljila filozofa Bolzano in Brentano, moža, ki sta izhajala iz one skupine filozofov in teologov, ki so se krčevito borili proti panteističnemu ali ateističnemu radikalizmu mladohegelijancev in proti materializmu prirodoslovcev. Svojo filozofijo sta ukoreninila v aristotelizmu in sholastiki, četudi sta se njima v marsičem odmaknila, in tako ustvarila novo smer v filozofiji, smer, ki je filozofijo zopet realno zasidrala in obrodila bogate sadove (Husserl, Meinong, Veber). V tej filozofski šoli se je Masaryk navzel klenega znanstvenega duha in objektivnega pogleda na svet in življenje.

Poseben vpliv je imel na mladega Masaryka tudi Platon, ki je prvi izmed antičnih filozofov sistematično obdelal vprašanje ureditve države in človeške družbe. Posebno so nanj vplivale njegove ideje, kakor tudi ideje o državi in družbi. Čeprav Platonova misel o državi ni v skladu s svobodoljubnostjo in republikanskim značajem grškega naroda in čeprav je njegova zamisel države dejanski neuresničljiva, je vendar polna koristnih zahtev. Podlaga države in družbe bodi pravičnost, ki se izraža v zakonih in spajaj v državi stanove v organsko celoto in vzdržuj med njimi pravo razmerje. Državno oblast naj imajo v rokah modrijani, ne pa nekaj tiranskih oseb, ki so po naključju dobili državno krmilo v svoje roke ter državo istovetijo s samim seboj, ali pa nerazsodna masa. Le ti modrijani (archontes), ki pomenjajo po Platonu v resnici pametne in poštene ljudi, so šele sposobni dajati zakone, odloke in naloge ter skrbeti za splošni dobrobit posameznika in države. Platon tudi odločno obsoja v svoji državi vsako pohujševanje, ki le podžiga strasti, in priznava velik pomen religioznosti za človeško družbo.

Razven Bolzanove in Brentanove ter stare grške, predvsem omenjene Platonove filozofije, je Masaryk dobro poznal tudi Kanta, francoski (Comte, Littré, Taine) in angleški pozitivizem (Stuart Mill, Spencer, ki je iz pozitivizma razvil agnosticism v zvezi z Darwinovo teorijo) in sodobno filozofijo sploh. Nič manjše, kakor je bilo njegovo poznanje zapadne miselnosti, pa ni bilo njegovo poznanje ruske miselnosti. Saj je mnogo čital dela slavnih ruskih mislecev in pisateljev (Dostojevski, Tolstoj in dr.).

Pri vsem tem pa seveda ne smemo spregledati dejstva, da se Masaryk kljub temu, da si je pridobil tolike zaklade učenosti in da je tako globoko prodiral v bistvo sodobne kulture, ni predal kakemu kozmopolitizmu. Ostal je zvest sin svoje zemlje. Živo je čutil svojo narodnost in trpljenje svojega naroda. Slednje ga je tudi nagnilo, da je veliko raziskoval, posebno s filozofskega stališča domačo narodno zgodovino. Tudi tu se je izkazal kremenitega misleca in objektivnega znanstvenika (samo na primer njegovo odkritje, da je znani kraljedvorski rokopiš potvorba!).

To so glavne komponente, strani, ki so k resnosti nagnjenega, genialnega in osebnostno dejavnega duha mladega Masaryka dokončno preoblikovale in napravile iz njega resničnega kulturovnega in voditelja svojega naroda. Bil je znanstveno zakoninjen mož, mož poštenja, torej modrec v pravem pomenu besede. Svoje zaklade Krezovega duha je položil narodu na oltar. Vpravo zato, ker je bil temeljito pripravljen za svoje poslanstvo po dolgem, temeljitim in znanstvenem študiju, je živel in deloval iz polnosti svojega duha, iz resnice, spoznanja in mogel posegati v vse plasti kulturnega življenja svojega naroda.

Orisane komponente so dale tudi Masarykovemu filozofskemu delu posebno, praktično smer. Svojemu narodu ni ustvaril posebnega filozofskega sistema, pač pa mu je znal na čudovit način vcepjati težke filozofske resnice in svoje globoke misli. Tako je tudi trčil na pravo razmerje med subjektom in objektom, med zaznavajočim in zaznanim ali med spoznavajočim in spoznanim. Filozofsko jedro sveta in življenja je videl v sodelovanju obeh, subjekta in objekta. To svojo zamisel je imenoval sinergizem. Na njem je tudi zgradil svojo teorijo demokracizma.

Njegovo spoznanje, da je človek prvenstveno bitje dejanja, ga je napolnilo tudi k temu, da je prvi dal Čehom moderno sociologijo in jim s tega področja napisal polno del, kakor so: Der Selbstmord als sociale Massenerscheinung der modernen Zivilisation (1881), Základy konkrétní logiky (1885), Rukověť sociologie — Podstata a metody sociologie, Otázka sociální — Základy marxismu sociologické a filosofické (1898).

Študij socioloških vprašanj je Masaryka nagnil, da se je začel zanimati za pravo filozofijo zgodovine. Tako je na primer napisal: Jana Kollara slovanská vzájemnost (1894), Česká otázka (1895), Naše nynější krise (1895), Jan Hus, Karel Havlíček — Snahy a tužby politického probuzení (1896). Sem spadajo tudi njegove študije: Slovanské studie (1899), Rusko a Evropa (1913, 1919, 1922), Světova revoluce (1925) in Cesta demokracie (1933).

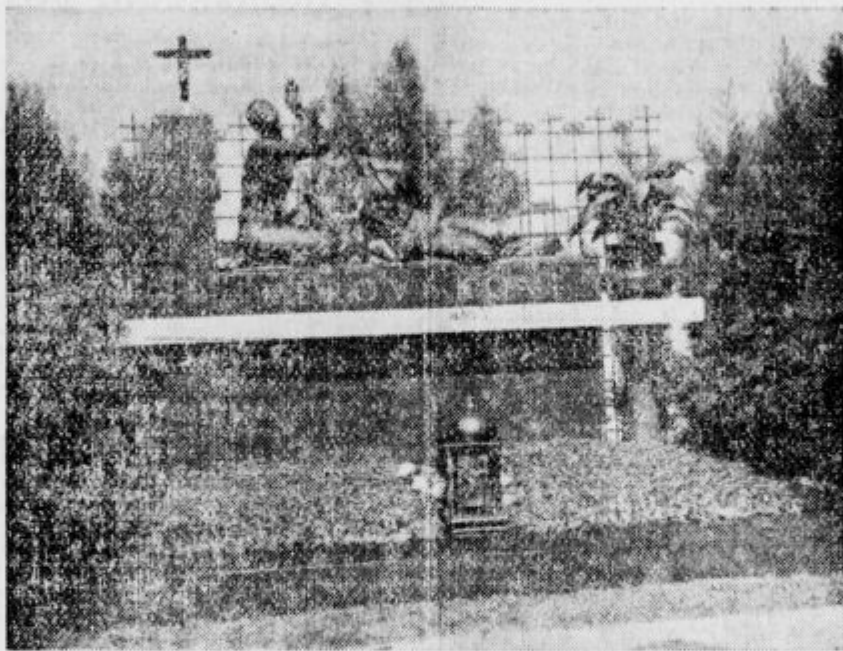
Pa ne samo na sociologijo in narodnostna vprašanja, marveč tudi na religijo je Masaryk polagal veliko pozornost in tako celo ustvaril posebno filozofijo religije. Sem spadajo njegovi spisi: Otázka náboženská a moderní filosofie (1897), V boji o náboženství (1904), Přednášky americké (1907).

Že pričujoči kratek pregled Masarykovega slovstveno filozofskega dela nam priča, kako temeljito je Masaryk poznal vsa podobna filozofska, sociološka in druga pereča kulturna vprašanja in kako odločno jih je skušal tudi sam rešiti. Še več pa je Masaryk storil kot vseučiliški profesor in kot narodni voditelj s svojo živo besedo, ko je predaval in svoje slušatelje očetovsko usmerjal na pravo pot iskanja resnice in reševanja vseh sodobnih kulturnih in življenjskih vprašanj. Njegovi uspehi se zlasti poleg narodne osvoboditve, njegove največje narodne cilja lepo kažejo v mnogih njegovih učencih, ki danes nadaljujejo mojstrovino dela.

Pa ne samo na univerzi, marveč tudi izven nje je bil T. G. Masaryk ves narodov. Zato pač ni nič čudnega, da je njegov narod našel v njem svojega dobrega očeta (»tatiček«) in pravega narodnega voditelja.

V čem tedaj obstoja Masarykova veličina? Na to vprašanje je sedaj že odgovorjeno: v njem sta se na čudovit način združili učenost, t. j. resnica, spoznanje, in dobrota in ga preoblikovali v pravega kulturnega moža, ki živi in dela iz najgloblje spoznanja in iz vse svoje dobrote le za dobrobit bližnjega. Vpravo zato je postal tudi vzgled državnika, državnika, kakor si ga je zamislil že stari Platon.

Nam pa Masaryk naj ne postane samo predmet časti in slave, marveč živi vzgled resničnega izobraženca in pravega državnika in svarilo, da imejmo za svoje voditelje resnične izobražence, na krmilo države pa prave državnike, ako nam je na tem, da bomo živeli resnično kulturno, pravo narodno in pravo državno življenje.

Bliža se pomlad, zato bodele tudi Vi uredili grobove svojim blagopokojnim. **KUNOVAR FRANJO, kamnoseško kiparsko podjetje, Sv. Križ - Ljubljana, Vam nudi po jako nizki ceni originalne spomenike v lepih domačih ali tujih marmorjih in granitih.**

Obrnite se takoj na gornji naslov, kar vam toplo priporočamo.

Delo ljubljanskega Rdečega križa

Ljubljana, 6. marca.

Snoči je bil v dvorani OUZD občni zbor ljubljanskega podobornega Rdečega križa, ki se ga je udeležilo prav lepo število članstva, v imenu banovinskega odbora pa predsednik dr. Viljem Krejčí. Zborovanje je vodil dr. Fetič, ki je v predsedstvenem poročilu navajal obsežno in zaslužno delo Rdečega križa v preteklem letu. Za njim je govoril dr. Krejčí, ki je naglašal, da je ljubljanski podobor eden najbolj marljivih v državi. Društvo Rdeči križ je zato odlikovalo zaslužne njegove delavce s svojimi odlikovanji, ki jih je dr. Krejčí nato izročil.

Najvišje odlikovanje, to je red, je prejel dr. Franta Mis, zlate kolajne pa tajnik g. Marjančič, upravitelj g. Jagodič, ga. Roza Lampič, g. Ivo Orel, višji svetnik Josip Skalar, ravnatelj Frane Pretnar, Vladimir Šenk, dr. Marjan Ahčin, ga. Bähler, Frane Pire, srebrno kolajno pa Mara Prezeli, Meta Mačkovec in dr. Bradz, zahvalnici pa Milica Urbič in Jože Zirovnik.

Stedila so poročila funkcionarjev, med katerimi je bilo najbolj važno poročilo upravitelja g. Jagodiča, ki je navajal, da je Rdeči križ lani v Ljubljani razdelil med reveže 8 vagonov premoga. Obdarjenih je bilo 680 družin, 25 družin pa je dobilo še staro obleko, čevlje in perilo. Društvo Rdeči križ je dobilo od mestne občine drug prostor in sicer na ljubljanskem Gradu, za kar gre zahvala gosp. mestnemu županu dr. A. Fetiču. Nato je navajal upravitelj podatke o sktadišču, ki je precej dobro založeno z raznimi potrebščinami, kakor jih potrebuje Rdeči križ.

Pri volitvah je bil izvoljen soglasno skoraj ves stari odbor s predsednikom dr. Fetičem na čelu in podpredsednico g. Minko Krofotovo. Občni zbor je bil po volitvah zaključen v popolnem soglasju.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravlje in mladostno svežost.

Direktor Remec odšel v pokoj

Včeraj je odšel v pokoj g. Bogumil Remec, direktor II. realne gimnazije v Ljubljani. Polnih 35 let in pol je delal v državni službi kot profesor v Kranju, Ljubljani in Novem mestu, kot prvi ravnatelj Slovenske trgovske šole in Zadrugne šole, kot dolgoletni ravnatelj II. drž. gimnazije v Ljubljani, kot ravnatelj gimnazije v Kruševcu; po prevratu je bil nekaj časa v deželni vladi za Slovenijo tudi poverjenik za notranje zadeve. Že ta zunanja življenjska pot kaže moža, ki ga je Bog obdaroval z velikimi, mnogostranskimi sposobnostmi. Po prirodi je ustvarjen za vodilna mesta; tako je s srečno roko organiziral prvo slovensko trgovsko šolo, kar smo jih kdaj Slovenci imeli, in našo zadrugno šolo, ki je bila prva na ozemlju bivše monarhije in — druga v Evropi sploh (samo Darmstadt v Nemčiji je imel poprej zadrugno šolo nego Ljubljana). Njegovo službovanje nikakor ni potekalo prav gladko in mirno. Dvakrat je treščila vanj strela političnih viharjev; najprej je bil med svetovno vojno kljub najodličnejši kvalifikaciji odstavljen kot ravnatelj trgovske in zadrugne šole in poslan za profesorja v Novo mesto, ker je stal v sporu med Krekovo in Sušteršičevo politiko odločno na strani prvega. Veem pa je še v živem spominu, da je moral pred 5 leti oditi v Kruševac kot prva žrtev v srednješolski službi radi abstinence pri famoznih volitvah dne 8. nov. 1931. Remec je pa vedno ostal enak in si tudi vedno ohranil pokojni sladak. Danes lahko mirno ugotovimo, da je bilo Remecovo službovanje v Kruševcu — kakor je bilo zanj težko — za ugled Slovencev zelo koristno; profesorji in dijaki so ga izredno cenili in tako je s svojim delom, s svojo taktičnostjo, objektivnostjo in stvarnostjo dvigal pred Srbi dobro ime Slovencev, ter s tem nehoti dal lep zgled drugim, ki imajo o tem čudne pojme, kako se ustvarja ugled naroda.

Če danes direktor Remec zre nazaj na minuli sedem »petletk« svoja življenja, ga lahko navdaja mirna zavest, da svojih zmožnosti ni puščal neizrabljenih. Med tistimi, ki se mu danes zahvaljujejo, je tudi naš list, ki ve nekoliko ceniti, koliko je delal direktor Remec tudi izven šole in kaj je storil za prosep katoliškega gibanja med Slovenci s svojo prevdarno, zrelo sodbo, s svojo požrtvovalnostjo v službi ideje, kjer ni štedil ne časa in ne truda, in s svojim tihim delom, pri katerem ni računal ne na priznanje in ne na nagrado.

Pri takem možu ne pomenja odhod iz službe v pokoj ničesar drugega nego spremembo dela, pri katerem naj ga Bog ohrani zdravega in podjetnega še mnogo let!

Blagodati
za
občutljivo
kožo

ELIDA
TOALETNA MILA

Nujno priporočilo g. Mravljetu

Iz litjskega okraja nam pišejo:

Čitamo v dnevnikih, kako zastopa litjski okraj sedanjí poslanec Milan Mravlje v našem belgrajskem parlamentu, kjer se širokousti ter napihuje, kakor da bi zares imel litjski volilni okraj za seboj. Njegov bes si je treba pač razlagati tako, da se dobro zaveda, da zadnjikrat zastopa litjski okraj v parlamentu. Pri lanskoletnih občinskih volitvah so dobile JRZ liste v litjskem okraju 7015 glasov, vse opozicijske liste, na katere so se združile tako zvani nacionalisti, kmetijci, socialisti in komunisti, pa celih 1054 glasov. Prav vse občine so prešle v roke pristašev JRZ. Do leta 1931 v litjskem okraju imena Mravlje sploh nihče poznal ni, zgolj po slučaju in milosti takratnih vsemogočnikov Puelja, Marušiča in Puca je bil geometer Milan Mravlje dekretiran za poslanca litjskega okraja, izvoljen pa od takratnega okrajnega glavarja in orožnikov, oziroma od njih na volišče prignanih neznačajnežev in strahopetcev. Skozi kakšno nasilje je potem moralo pošteno ljudstvo litjskega okraja, kjer je najhujše prebil diktature, je vesplošno znano, saj je imel Mravlje odločilno besedo na litjskem glavarstvu, kjer je tudi po njegovi zaslugi bilo razmesarjenih in ukinjenih nebroj naših občin, seveda preko in proti volji ljudstva. — Pri famoznih 5. majskih volitvah 1935 pa je prejel Mravlje od 11.000 vpisanih glasov komaj nekaj nad 2000 od vseh vetrov nagnanih glasov režimskih petoliznikov in stremuhov ter plačancev, saj vemo, da je takratni režim te volitve plačal iz bednostnega fonda. Dejstvo pa je, da si Mravlje v litjski okraj sploh ne upa več priti ter da po 5. majskih volitvah v litjskem okraju sploh ni imel še nobenega javnega shoda, niti sestanka, saj dobro ve, kaj ga čaka. Zato odločno protestiramo proti takemu nastopanju v našem parlamentu, kakor si ga dovoljuje bivši kandidat na komunistični listi Milan Mravlje, ki bi edino pošteno storil, če bi z ozirom na dejstvo, da v litjskem okraju nima in tudi nikdar imel ni zaupanja volilcev, odloži poslansko mesto, ne pa da vleče iz državne blagajne za svojo prazno mlačavo slame na mesec po 9000 din, dočim naš kmet še za sol in žveplenke nima.

Revmatizem

Pri revmatičnih boleznih vseh vrst dosežete dober uspeh s Togonal tabletami. Po strokovnih ocenah, poslanih od mnogih zdravnikov, med njimi tudi od mnogih priznanih profesorjev-zdravnikov, delujejo Togonal tablete hitro in učinkovito. Neskomoljivo so v predpisani količini za srce in ostale organe. Vprašajte svojega zdravnika. En poizkus bo tudi vas prepričal. Zahtevajte v vaši lekarni prave Togonal tablete. Ako slučajno niso na zalogi, se lahko takoj nabavijo. (Registrirano pri min. soc. pol. in nar. zdravja s. br. 1437 od 5. febr. 1932).

Danes zopet razstavlja Slavko Tomerlin

Danes v nedeljo imamo zopet priliko, da vidimo v Jakopičevem paviljonu slike hrvatskega umetnika Slavka Tomerlina, ki bo osebno prisoten. Odločil se je bil namreč, da bo še ta dan razstavljal, ker je zanimanje za njegovo delo zelo naraslo v poslednjih dneh prejšnjega tedna. To zanimanje je na vsak način upravičeno, če radi posebnega sveta, ki ga Tomerlin oblikuje, čeprav ne teži pri tem za čem nenavadnim, kar bi nas presenečalo, in s tem tudi ne daje možnosti, da bi nas razočaral. Umirjeno, lepotno občutje prevladuje pri tem učenču Bukovca. Njegova blaga domačnost in radostno nastrojenje privabljajo gledalca ugodje, ko gre mimo slik, kar se je pokazalo pri vseh Tomerlinovih

razstavah. Tomerlin se namreč ne drži samo centralnih mest, temveč razstavlja mnogo tudi po pokrajini, kjer se je ljudstvu zelo približal. Prav narodom zajema tudi motive svojega oblikovanja, mudi se pri delu na travnikih in njivah, opazuje življenje in se poglablja v barvitost narodnih oblačil. Vsako leto preživlja nekaj časa po raznih krajih svoje ožje in širše domačije. V teh dneh se je mudil na Gorenjskem in tam podvzel nekaj slikarskih studij. V Ljubljani ima že svoje poznavalce in prijatelje, ki jih bo gotovo pomnožil tudi s sedanjim razstavo. Njegove slike bo videti samo še danes v Jakopičevem paviljonu.

Slavko Tomerlin: Zaujice.

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 7. marca (četrti, srednjo nedelja): Tomaž Akvinski, cerkveni učenik.
Ponedeljek, 8. marca: Janez od Boga, spoznavalec; Julijan, škof.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal g. Karel Sinkovec, višji sodni oficijal v pok. Pokojni je bil velik ljubitelj naših gora, na katere se je neštokrat povzpels. Samo na Šmarni gori je bil okrog 1200krat. Rodom je bil iz Kamnika in je bil brat pokojnega župnika g. Avguščina Sinkovca. Pogreb bo danes ob 4 popoldne.

† V Ljubljani je umrla gospa Uršula Zlatič. Pogreb bo danes pol 3 popoldne.

† Na Vrhniki je umrl gospod Josip Jelovšek, tovarnar in veleposesnik. Pogreb bo v ponedeljek ob 3 popoldne.

† Na Viču je v visoki starosti 89 let mirno v Gospodu zaspal gospod Jernej Kovačič, delovodja papirnice v Vevčah v p. Truplo bodo prepeljali z Viča v Rakovnik pri Medvodah, odkoder bo danes ob pol 2 pogreb na župno pokopališče v Sori.

† V Guštanju je umrl g. Fink Ivan, organist, cerkovnik in jeklar, delavec. Umrl je za pljučnico, kateri se je pridružil zastrupljenje krvi na roki. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Bil je jako dober mož, odlični družinski oče in dober tovariš. Čital je redno »Nedelj. Slovenca« in tudi druge katoliške liste. Naj v miru počiva! Zaljubljen naš sošalež!

Naj jim sveti večna luč, Zaljubljen naš iskreno sošalež!

Osebnost

—Starosta slovenske duhovščine prelat Tomo Zupan nevarno obolen. Z Okroglega pri Kranju smo prejeli poročilo, da je prelat g. Tomo Zupan nevarno obolen. V petek je prejel sv. zakramente za umirajočega. Bil je za napel v nezvesti. Pri visoki starosti bolnika se je bati najhujšega. Priporočamo ga v molitev.

Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!

Športno-gimnastična akademija

SK Planine bo danes ob 11 dop. v veliki dvorani hotela Union s spremljevanjem godbe Sloja iz Ljubljane, kvarteta, klavirja in harmonike.

Spored: 1. Pozdrav. 2. Gimnastične vaje (moški). 3. Dvojiška bradlja (žen. mladina). 4. Težka atletika (moški). 5. Gimnastične vaje (ženske). 6. Bradlja (moški). 7. Skok skozi obroč (žen. mladina). 8. Nastop smučarjev (moški). — Odmor. — 9. Gimnastične vaje (žen. mladina). 10. Gor čez izaro (ženske). 11. Vaje z loparji (ženska mladina). 12. Otroško rajanje (žen. mladina). 13. Drog (moški). 14. Vrhunska gimnastika (solo-moški). 15. Rajanje slovenskih deklet (ženske).

Cene prostorov: V parterju: Din 20, 15, 12, 10, 8, 6; na balkonu: Din 12, 10; na galeriji: Din 8, 6. Stojnice: Din 5, za dijakle in vojakle Din 3. Preskrbite si takoj vstopnice pri blagajni kina Union, da ne bo tik pred pričetkom prevelikega navala.

Od 11. do 16. marca s avtobusom na dunajski velesej; cena vožnji 360 Din. Za Veliko noč v Rim, Neapelj in Firenze (8 dni), ter v Benetke in Padovo (4 dni). Informacije in prijave v izletni pisarni Okorn, hotel »Slon«, Ljubljana, Telefon 26-45.

— V včerajšnjem uvodniku »Osnove našega državnega zdravja« se je v četrtem odstavku pripetila neljuba pomanjka, ki jo je zagrešil tiskarski skrat in je popolnoma spremenila zamisel celotga odstavka. Dotični stavek se mora pravilno glasiti: »Komunizem, ki je k nam in se med nami redil v udobnih podtalnih gnezdiščih ter se javnosti kazal v različnih oblikah in pod različnimi imeni — od ljudskega frontaštva in napredno orientiranega nacionalizma pa do kulturnega boljševizma razvrstanih razumnih krogov — je moral v interesu državnega zdravja čuti zdravnikovo roko in jo bo čedaje bolj čutil, čim bolj bodo varuhom državnega reda znane potvorbe, pod katerimi se misli, računajoč na kratkovidnost množice in na maščevalno zlobnost nekaterih zavrnjenih vodij, nalik rakni ugnezditi na našem narodnem telesu in ga izgledati do razpada«.

— Društvo slovenskih likovnih umetnikov je sklenilo na odborovi seji dne 5. t. m., obiskati tudi od velikega števila članov izven odbora, sledeče: »Člani Društva slov. likovnih umetnikov v Ljubljani, ki so bili pozvani od gospodov Kašanina, Rosandiča in Milunovića, kakor tudi oni, ki si bili pozvani po gosposodi prof. Vurniku v časopisih z dne 2. in 3. t. m., se udeležijo razstave v Parizu le pod naslednjimi pogoji: 1. da smejo umetniki, pozvani po g. prof. Vurniku v časopisih z dne 2. in 3. t. m. poslati pred žirijo v Ljubljani vsak po 3 dela. 2. Da se zamenja v žiriji, imenovani pod št. 1) ime g. prof. Vurnika z Ivanom Zormanom, ravnateljem Nar. galerije. 3. Da se javijo takoj imena onih, ki bodo ponovno žirirali dela v slučaju, da jugoslovanski paviljon ne bi mogel sprejeti vseh poslanih del, ali pa iz katerega drugega vzroka. 4. Da je v žiriji, imenovani pod št. 3) ena tretjina Slovencev, ki uživajo naše popolno zaupanje. V tem slučaju javimo naše predloge. Točki 3 in 4 prav živo zanimajo tudi vse one pozvane slovenske umetnike, ki niso v našem društvu. Prosimo, da se nam na vsa vprašanja čimprej odgovorijo, oziroma ugodijo našim upravičenim željam. V nasprotnem slučaju ne moremo poslati naših del v Beograd, s čimer so tudi poslani prijavnice razveljavljene.« — To pismo je društvo slovenskih lik. umetnikov, poslalo istočasno gosp. ministru Milanu Vrbaniću, umetnikom v Zagreb in v Beogradu.

— Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razglasa, da se vpisovanje v poletni semester nadaljuje v smislu določb obč. univerzitetne uredbe. Šolnina se plačuje v treh obrokih kot doslej, in sicer prvi obrok do 15. aprila, drugi do 5. maja in tretji do 5. junija 1937. Hkrati s prvim obrokom se plača tudi vpsnina po tar. post. 312. taks. zak.

— Dekliškim krožkom Prosvetne zveze, kateri nameravajo praznovati materinske dneve, svetujemo, da jih proslave z akademijo, igro ali podobnim na Belo nedeljo 4. aprila. Prosimo, da ne pozabite na skupno sveto obhajilo. V. D. K.

— Občina Tabor se preimenuje v občino »Sv. Jurij ob Taboru«.

— Pregrupa občin. Iz občine Begunje v logaškem okraju se izločijo kraji: Osrednek, Zala, Čobovo, Sv. Vid, Korošče, Rudolfovo, Zahrib, Ravne, Tavžlje, Gošče, Lešnjake, Hruškarje, Bočaje, Hrabljane, Pirmane, Slugovo, Kremenca, Cajnarje, Ponikve, Krušče, Milava, Štrukeljova vas, Ščurkovo, Jeršič in Koščake in se iz teh krajev ustanovi nova občina Sv. Vid nad Cerknico s sedežem v Sv. Vidu.

Tekstilna tovarna

išče za svojega zastopnika za

Bosno

zastopstvo še ene tekstilne tovarne. Sedanje zastopstvo v Sloveniji brez konkurence. Svrha je, da se omogoči s povečanjem prometa sistematično intenzivno obdelovanje rajona. Zastopnik na zastopa že nad 10 let, je najbolje uveden, zelo priljubljen in pošten. Cenjene ponudbe na upravo pod »Bosna« štev. 3487

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine ima svoj 7. redni občni zbor v nedeljo, 21. marca 1937 ob 9 zjutraj v beli dvorani hotela Union v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Dnevni red: 1. Konstituiranje občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo pregledovalcev računov. 4. Dopolnilne volitve. 5. Predlogi odbora. 6. Predlogi članstva. 7. Služajnosti. — Ob nesklepnosti bo pol ure pozneje ravno tam s istim dnevnim redom nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih članov.

— Gasilska četa v Račah razglasa, da se za 28. februarja napovedana loterija vrši ne prekliče no 25. aprila t. l.

— Ivana Cankarja Zbrani spisi v 20 zvezkih so naše največje književno delo. V njih se ne razkriva samo Cankarjeva pesniška veličina, ampak v enaki meri pričevanje o samobitnosti naroda in njegovih pravic. Vsak zvezek teh spisov je enota zase, ima samostojen uvod in književno zgodovinske opombe. Založnica spisov »Nova Založba« v Ljubljani je za nakup celotnega dela in pri takojšnjem plačilu določila izjemne cene.

— Vremenska napoved: Evropa: Depresija z več središči vlada nad zahodno, srednjo in južno Evropo in ima za posledico oblačno vreme in dež. Sneži v oblasti Baltičkega morja, v zahodni Nemčiji in v oblasti Alp. Temperatura se je nekoliko dvignila nad vzhodno polovico Evrope. — Jugoslavija: Oblačno z dežjem v vsej kraljevini. Vetrovno po vsej zemlji. V Podunavju je košava oslabilala. Temperatura se je nekoliko zvišala. Zaježar. — 2. Banja Luka plus 18 stopinj. — Napoved za danes: Oblačno z dežjem po vsej državi. Sneg tu in tam. Nekoliko vedrine nad severozahodnim delom in v zgornjem Primorju. Prevladovalo bo vetrovno vreme. Temperatura se bo znižala.

— Pri zaprtju motnih v prebavi vzmite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz Josefa« grenčice.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 48 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati knjigo »Povratnik iz S. S. R.« od André Gideja, ki jo je založila knjigarna Čelap v Zagrebu in je bila tiskana v tiskarni »Tipografija« d. d. v Zagrebu dalje letak z naslovom »Brez borbe ni zmage« in začenja z besedami »Kljub silnemu ter končuje z besedami »Živel Dr. Vlatko Maček«. Tiskani je bil v tiskarni »Grafika« v Zagrebu in tiskopis »Pjesma gospodarske slogije«, ki je bil tiskan v tiskarni »Grafika« v Zagrebu.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine od 6. t. m. je objavljena »Naredba o izpremembi mezdnih razredov po § 1. naredbe št. 10.683«, dalje »Naredba o izpremembi in dopolnitvi obrazca za potrdilo o dražiteljski sposobnosti pri državnih licitacijah«. Odločba o predložitvi izvirnega računa in prepisa k carinskim deklaracijam. »Objava odločbe glede odvzemanja ogledkov po trošarinskem pravilniku«. »Pojasnilo o prijavljanju težke blaga, zavezanega plačilu banovinske trošarine«. »Odločba o znižanju tarife za knjige, brošure in muzikalije ob pošiljanju v inozemstvo«. »Tečaj nemške marke pri pobiranju skupnega davka«. »Popravek v členu 14 pravilnika za izvrševanje uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov«. »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davčnin v letu 1937-38 in sicer za občine Globoko v brežiškem okraju, Jurklošter, št. Janž v krškem okraju, Sromlje v brežiškem okraju, Sv. Ana v kranjskem okraju in št. Rupert v krškem okraju.«

Advokat dr. BORIS PUC

je otvoril odvetniško pisarno v LJUBLJANI, Dalmatinova ulica 7
Telefon 25-33, poš. ček. račun 12.405

— Namesto venca na grob blagopokojnega šefa, veterinarskega inšpektorja dr. Josipa Stegu, je poklonilo društvo banovinskih veterinarjev zavodu za slepo deco v Kočevju Din 200 (dvesto dinarjev) v korist fonda za slepo deco. Iskrena hvala!

— Večno mlada dama, vsaj to ni mogoče! Vendar je res, da jih je čim dalje več, odkar uporabljajo priznano hormonsko kremo za kožo CIMEAN!

— Po tovarniških cenah prodaja manufakturne ostanke za moške in ženske obleke, kostume, kamarne, svile itd. »Textilosc«, Ljubljana, Miklošičeva 17 (palača Vojne zavarovalnice).

Advokat Dr. Brumen Tone

je otvoril svojo pisarno
v MURSKI SOBOTI

— Perzijske in bosanske preproge je razstavila sarajevska tkalnica v Selenburgovi ulici 7-II, Ljubljana. Prodaja na dolgoročno odplačila do vključno 15. t. m.

— PRI RAZPOKANI KOZI, ozbilnih. Iščajih in izpuščajih čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILICNO MAZILCO«.

— Hitro ozdravljenje pri hripi pospeši pitna kura gleichenberškega Ena-vrelca. Založba: J. Šarabon, Ljubljana.

— Marčeva številka ilustriranega družinskega lista »Žikec« bo izšla te dni z naslednjo vsebino: Joža Lovrenčič: Velikonočna; Anton Ingolič: Marta; Rumanille-Dobrovolje: Zdravnik iz Cucugnana; Albin Zalaznik: Trpljenje na pontonih v Cadixu; J. J. France: V domovino; Zdravniška posvetovalnica, kjer razlaga primarij dr. Dragaš španske bolezni in gripo; Gospodinski kotiček. — Revija »Žikec« prejema brezplačno vsak redni odjemalec Žike. (Žika je žitna kava iz rži in vsebuje — ker je ržena — že itak mnogo sladkorja. Pred prajženjem pa se s pomočjo kaljenja količina sladkorja še poveča, ker se notranjost zrna pretvori v slad, ki se med prajženjem spremeni v izredno lahko prebavljivo karamelno sladkor. Zato je razumljivo, zakaj Žika porabi tako malo sladkorja. Največ ljubiteljev pa jo ima zato, ker je po okusu pravi kavi najbolj podobna. V zavrtkih po ½ kg Žike najdete kontrolne listke; tri take listke pošljite kot prijavo za mesečnik na naslov: Pražarna Žika, Ljubljana. Če pa Vaš trgovec nima Žike, kar velja predvsem za kraje izven Slovenije, naročite vrečko za 5 kg direktno iz pražarne (povzeto 65 Din), nakar postanele stalni naročnik revije »Žikec«.

Testenine so testenine,

pravi marsikateri gospodinja, kar pa ni res. Kakor se razlikuje meso pitanih volov od mesa suhih krav, tako se razlikujejo testenine od testenin. Med različne testenine spadajo JaJnina-Paketete.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soo. pol. in nar. zdr. 8-br 15485, 25. V. 35.

Duhovne vaje

Velikonočna duhovna obnova za akademsko izobražene žene bo v uršulinskem samostanu na tiho nedeljo, 14. marca. Govori bodo ob pol 9 zjutraj, ob 3 in ob 5 popoldne. Govoril bo dr. p. Regalati Čebulj O. F. M. Gospe udeležence lahko ostanejo, če žele, ves dan v samostanu.

Duhovne vaje za akademčarke bodo v uršulinskem samostanu od 18. marca zvečer od 22. marca zjutraj. Katera želi v samostanu stanovati, naj se pravočasno javi na portu.

Poizvedovanja

Izgubila se je včeraj na Poljanski cesti v bližini gimnazije zlata damska zapesna ura. Posten najditelj je naprosen, da jo odda proti nagradi v »Slovenčev« upravi.

† Ihanskemu gospodu

Gospod Janez! Čakal sem in čakal do danes, da se bo prebudilo večje in spretno pero in Ti bo napisalo nekaj besedi v spomin in slovo. Pa ga ni. Nič se ne oglasi. Ali si nihče ne upa? Ali ne zna? Ali se z menoj vred ne more živeti v dejstvo, da Te več ni in da Te več ne bo...

Zares nenadoma in nepričakovano si odšel. Točen in vesten povsod, si hotel biti točen in vesten tudi ob ločitvi. Vsem na uslugo in nikomur v nadlego. Zato se Ti je tako mudilo tja v hišo večnosti, da se v roko nisi nikomur segel. In kakor bi se bil bal, da nam bo ločitev pretežka.

Kaj si bil svojim župljanom, vemo. Beseda Tvoje rojaka, kanonika dr. Kimovca, nam je dovolj povedala. Oče, učenik in vodnik, gospodar, svetovalec in pastir. In to vsem: starim in mladim, tudi tistim v letih vihravih in nerodnih. Vsem! Prav vsem.

Koliko je pa pokojni g. Janez zapustil skritega dela, za katerega svet ne ve in bodo morebiti vedeli le posamezni ljudje. Dolgo vrsto let je vodil eno največjih župnij cele škofije, preluba Kerkova Selca. Sam s samo enim kaplanom! Hribovita župnija, raztreseno podružnice, ne majhno število šol. Potem še bolniki, vojni čas, povojno nadlego! Kolikorati si prehodil svojo priljubljeno pot tja gori na Prtoč in na oddaljeni Podlonk. In kljub tolikim potom vedno še na uslugo vsem sosedom, kadar smo Te zaželeli. Pri vsem tem si pa še vedno dobil čas, da si se ukvarjal z zgodovino selške doline. Kdor se bo kdaj lotil težavnega posla, napisati zgodovino selške doline, mimo Kepečevih zapiskov ne bo mogel iti. In ko ga je služba zanesla v Ihan, se je tudi tam s istim veseljem lotil brskanja in preiskovanja domače ihanske zgodovine. Marsikaj je našel in zasledil in te drobnice bodo prav prišle vsem dušnim pastirjem in župniji in še mnogim drugim.

Ali naj omenim Tvoje delo za naša duhovniška zborovanja, za naše konference? Oba gđ. dekana, loški kakor kamniški, bi vedela povedati, da nista nikoli zastoj potrkala ne v Selcih ne v Ihanu.

»Bom že nekaj napisal.« — se je glasila obljuba. In ta »neka« ni bil samo neka, po latinsko povedano: ut aliquid dixisse videatur — o, ne, ta neka je bilo res dobro premišljeno in v prijetni obliki podano zrnje. Nikdar nismo šli prazni od takih zborovanj.

Nikdar ne bodo pozabljena njegova prizadevanja za umevanje katoliškega bogoslužja. Trudapolno delo za slovenski missale bo za vedno ostalo v zvezi z njegovim imenom. Na žalost bo ravno tu nastala globoka vrzel, ki jo bo težko popolnoma zadelati in zamašiti.

Marsikaj bi še lahko odkril in povedal, kar spada v njegovo delavnico. Ali to naj zastopuje. Skromen pogled sem vendarle poskušal podati, kje slovenski duhovnik dela na tihem in na skrivnem, kjer nihče njegovega dela od daleč ne vidi, pa ga tudi ne ceni in ne upošteva, pač pa vpije o lenuhih in postopatih, ki imajo vsak dan po 24 ur časa.

Kje pa je potem še tisto prav tako skrito in nevidno delo za župnijo: za pridige, za organizacije, za šole. In vsi vemo, da je bil g. Janez vedno in povsod mož na svojem mestu: na prižnici, v spovednici, v šoli, v društveni dvorani in pri Marijini družbi.

Pika! Dosti! Končavam. Gospod Janez! Skoro trideset let si okopaval, sadil, čistil in opravljal trudapolno delo v vinogradu Gospodovem. V najlepših letih si prenehal sredi svojega dela. Marsikdo je že dejal: »Koliko bi bil še lahko naredil!« Res! Lahko še. Ali Najvišjemu se je zdelo zadosti. Napravil je črto, sklenil je svoj obračun in Ti zaklical: »Pridi, zvesti, po svoje plačilo!«

In šel si. Ljubili smo te. On pa te je še bolj ljubil. In zato je hitel vzeti, kar je bilo Njegovega. Sklenem s tole skromno željo, ki jo imajo napisano dušni pastirji, ki so našli svoj pokoj v kraju, kjer bivam in živim:

O naj na rajskih tratah tam pri viru vse Resnice
Pastir najboljši zbere kdaj
pastirja in ovčice!

Pristavljam pa: In še nas, Tvoje prijatelje
Janez.

Spremembe v vodstvu kmet. odseka na banovini

Inspektor Franc Trampuž upokojen

Po štiridesetletni službi dobi odhaja g. Fran Trampuž, šef. kmetij. odseka, v zaslužni pokoj.

G. Fran Trampuž se je rodil v Kostanjevici na Krasi in je študiral na višjem sadijarskem in vinarškem zavodu v Klosterneburgu pri Dunaju, ter potem še na visoki šoli za poljedelstvo na Dunaju.

Poln znanja, pol leta in ljubezni do kraške revne zemlje je začel kot mlad kmetijski strokovnjak delati v Istri pri okr. načelnih in pri nam.

meštinstvu kot referent za kmetijstvo in učitelj poljedelstva. Vinorodna Istra, kvarnerski otoki Krk, Cres in Lošinj poznajo Trampuža, pozna ga vsak kmet, pozna ga vsa istrska zemlja kot očeta gospodarskega gibanja v Istri in njenih otokih.

Istra ga pozna kot največjega borca za obnovo vinogradov, ki jih je vprav takrat začela uničevati filoksera. Delo je bilo težko, saj mu kmet ni verjel, da bodo vinogradi v kratkem času propadli. Kako veliko je bilo njegovo veselje, ko mu je uspelo, da je v dobrem desetletju vinograde Istra obnovil. Istreki kmetje so mu bili hvaležni, povsod so radi imeli učenega, skromnega, tihega in neumornega »profesura«. Kdo je takrat v Istri učil kmeta uporabljati umetna gnojila, kdo istrskega kmeta naučil zamenjati leseno oralo z železnim plugom, kdo je kmeta učil umno kletariti, kdo je kmeta učil pravilno saditi in negovati oljke, kdo je dajal istrskemu kmetijstvu umno gospodarsko smer? Na ta vprašanja g. Trampuž le zraje obraz, ki izraža ponos, ki ga ne more zakriti. Odgovarjal pa ne bo, na svoja prsa ne bi nikoli potkal, le pripovedoval bo majhne nedolžne zgodbe, ki jih je doživljal s kakšnim istrskim ali nemškim, oziroma italijanskim veljakom, k jim Trampužovo delo ni bilo vedno po godu. Zlasti italijanaše je bodla vzorna praktična kmetijska šola v Pazinu, ki ji je bil ravnatelj g. Trampuž.

Kdo od Istranov ne pozna lista »Pučki prijatelji« in njegovo mesečno prilogo »Razumni gospodar!« Poznajo ga vsi. To prilogo je Trampuž največ sam pisal in jo je urejeval brezplačno. Brazde, ki jih je oral Trampuž v teku 20 let, so mu dale pravico do naslova: oče gospodarskega pokreta v Istri.

Leta 1921 je moral g. Trampuž zapustiti Istro, kjer si je izbral vzorno in plemenito ženo Emilijo, ki mu je vzorno vzgojila 9 otrok. Od leta 1921 je deloval kot referent in šef kmetijstva pri pokrajinski upravi v Ljubljani, velikega županstva in banske uprave do konca decembra leta 1936. Predstojniki so visoko cenili g. Trampuža zaradi njegove temeljite strokovne izobrazbe in zaradi njegove delavnosti, podrejeno uradništvu pa ga je odkrito srčno ljubilo, ker je spoznal v njem svojega dobrohotnega prijatelja in svetovalca ter svojega odločnega zaščitnika.

Istreski in slovenski kmet mu želita, da ga Bog živi še mnoga leta!

Inž. Lambert Muri — novi šef. kmet. odseka

G. ban je postavil na čelo kmetijskega odseka kralj. banske uprave inž. Lamberta Murija, kmetijskega svetnika pri kraljevski banski upravi. Novo imenovan šef spada med mlajšo generacijo in je znan po svoji nezlomljivi energiji, po svoji veliki delavnosti in po svoji znanjosti.

Njegovo postavitve za šefa bodo z veseljem pozdravili vsi njegovi številni prijatelji, posebno še kmetje, ki ga visoko cenijo kot svojega neumornega in zvestega sodelavca in svetovalca. Kot kmetijski človek pozna novi šef vse potrebe našega kmetijstva in čuti vse težave, ki ovirajo napredek kmetijskega stanu. Koroške planine, ki čuvajo njegov ponosen rojstni dom na Jezerskem, so mu vklesale kremenit značaj odločnosti in vztrajnosti. Novemu šefu želimo, da bi na novem odgovornem mestu s svojim mladostnim idealizmom, s svojim strokovnim znanjem in s svojo nesebično delavnostjo dosegel veliko trajnih uspehov v korist našega kmeta!

Inž. Muri se je rodil l. 1899 v trdnem kmetškem domu pri Minjarju na Jezerskem. Kmetijstvo je študiral na visokih šolah v Pragi, na Dunaju in v Zagrebu. Svoje znanje si je izpopolnil na potovanjih po vseh naprednih evropskih državah. Njegovo prvo službeno mesto je bilo na viharški in sadijski šoli v Mariboru, kjer ga je mladina iskreno vzljubila. Pri bivši oblasti samoupravi v Mariboru je položil temelje napredni živoronji in je tej važni kmetijski panogi posvetil tudi pri kralj. banski upravi vse svoje moči. Leta 1932. je bil iz strankarskih razlogov z mnogimi tovariši odpuščen iz banovinske službe, kar pa ni moglo zlomiti njegovega optimizma in njegove delavnosti. Začasno je prevzel uredništvo »Slovenca« v Mariboru, dokler ga in sedanji g. ban leta 1935 zopet imenoval za kmetijskega svetnika pri kralj. banski upravi.

Preska

V petek, 5. marca se je vršil iz ljubljanske bolnišnice pogreb nenadno umrlega učenca 4. razr. Sivec Joškota, sina Justina Sivec, tesarja, doma iz Vrsna na Goriškem. Ponesrečen se je pri otroški igri. Pogreba se je poleg g. duhovnika in sorodnikov udeležilo tudi veliko njegovih sošolcev in prijateljev v spremstvu razredne učiteljice in so obšli krsto e pomladnim cvetjem. Ob grobu se je sošolec poslovil od umrlega v mili deklaraciji, učiteljica pa je imela v srce segaajoč govor. V zadnji pozdrav so mu zapeli otroški žalostinko. Hudo prizadeti starši se zahvaljujejo vsem, ki so jih v tej težki uri tolažili in ki so občustvovali z njimi.

Cerkveni pevski zbor v Preski priredi dne 7. marca ob 3 popoldne v Društvenem domu v Preski narodno igro v 5 dejanjih: »Na Osojane«.

Modernizacija naših cest

Komisija ministristva za zgradbe si je ogledala državne ceste v Sloveniji

Načrti za važne preložitve in modernizacijo

Ljubljana, 6. marca.

Tehnični oddelek banske uprave je že lani in letos izdeloval načrte za modernizacijo najvažnejšega cestnega omrežja v Sloveniji. Doslej so bili izdelani osnovni načrti za modernizacijo obstoječih državnih cest od Novega mesta do Podvine pri Radovljici in od Ljubljane do Lukovice. Tudi za druge odseke cestne zveze Maribor—Ljubljana so že nekateri načrti pripravljeni. Modernizacija za gospodarstvo Slovenije najbolj važnih državnih cest sama po sebi ni lahka, ker so obstoječe državne ceste zrasle vzporedno z razvojem prometa in gospodarstva in se v njih speljavi dosledno zrealizirali čas graditve, ki tedaj še ni imel takih zahtev, kakor danes.

Splošni načrti za modernizacijo

Jasno je seveda, da modernizacija severne ceste, ki predstavlja zvezo Slovenije z vsemi južnimi predeli naše države, kakor tudi zveze Maribor—Ljubljana, zahteva velikih gradbenih del, ki ne morejo biti izvršena hitro in niso niti poceni. Prav tako je mogoče modernizacijo izpeljati na več različnih načinov, kar je rešil tudi tehnični oddelek banske uprave na ta način, da je na najbolj nerodnih mestih našel več različnih za rešitev prometnega problema.

Pred izdelavo podrobnih načrtov, po katerih bi se modernizacija cest mogla tudi začeti, je bilo treba odločiti, katere različice v načrtih naj veljajo za modernizacijo. Ker ima končno besedo pri vseh takih odločitvah gradbeno ministrstvo v Belgradu, je naprosil tehnični oddelek banske uprave ministrstvo za gradbe, naj odpošlje v Slovenijo komisijo, ki se bo na lastne oči prepričala o prednostih posameznih načrtov in tudi dokončno odločila, po kateri zamisli naj se izdelujejo podrobni načrti.

Komisija ministristva za zgradbe

20. februarja je prispela v Slovenijo komisija ministristva za gradbe, katero sta zastopala načelnik občega oddelka gradbenega ministristva ing. Bouček Jozef ter višji svetnik ministristva za gradbe ing. Ružička Miroslav. Tretji član komisije pa je bil višji tehnični svetnik in šef oddelka za ceste in mostove pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani ing. Orel Karel. Komisijinih obhodov se je za bansko upravo udeležil višji tehnični svetnik ing. Lad. Beve, nadalje šef 12. sekcije za gradnjo in modernizacijo ceste Ljubljana—Kranj ing. Miklauc, višji tehnični pristav 12. sekcije ing. Petrov Vladimir ter šef tehničnih razdelkov prizadetih okrajev, tako za Ljubljano ing. Kobal, za novomeško področje ing. Ahlfeld, za kranjsko področje pa ing. Emmer. Jasno je, da so se obhodu udeležili tudi zastopniki železnice ing. Lekovšek in ing. Ozvald, dr. Brumen in dr. Melliwa. Povsod pa so bili k obhodu povabljeni tudi zastopniki prizadetih občin, tako župani, občinski odborniki in načelniki cestnih odborov. Ta komi-da si je ogledala obstoječe državne ceste ter se sija je ves zadnji teden v februarju porabila za to, povsod tam, kjer novi načrt predvideva kake preložitve cestne smeri, posvetovala, kateri od predlaganih načrtov bi bil najprikladnejši.

Dolenjska cesta

V Novem mestu

Z delom je začela komisija na državni cesti v Novem mestu. Sedanja državna cesta, ki gre skozi Novo mesto, je zaradi ožine in hudih ovinkov dokaj neprimerna za glavno prometno žilo. Tehnični oddelek banske uprave je predvidel zaradi tega za Novo mesto tri možnosti. Prvi načrt upošteva staro cesto skozi Novo mesto, pri čemer zahteva, da bi se odstranile le nekatere stavbe, ki povzročajo preostre ovinke. V tem primeru bi bila cesta čez že obstoječi most čez Krko, čigar nosilnost bi bilo treba ojačiti od 12 na 18 ton. Drugi

dih in nerodnih klancih, po katerih bi bilo vprav nemogoče modernizirati cesto. Radi tega si je komisija ogledala, kako bi bila na tej progi vsa cesta preložena, kar je ministristvo že svojčas odobrilo. Preložitev teh klancev je preračunana približno na 10 milijonov dinarjev.

Preložitev v dolino Temenice

Državna cesta bi nadalje pri Trebnjem šla z nadvozom čez progo Trebnje-Sevnica, nakar bi se pri vasi Zidanem mostu pri Veliki Loki začela največja preložitev na tej cesti. Od Zidanega mostu do Radohove vasi gre sedanja cesta po številnih klancih in gozdovih daleč proč od naselbin in gospodarsko važnih krajev. Radi tega je poleg modernizacije te ceste tehnični oddelek banske uprave predložil načrt, da bi se na tem 10 km dolgem odseku državna cesta preložila v dolino reke Temenice. V tem primeru bi šla nekako vzporedno z železnico ter bi zadela na vasi Velika Loka in St. Lovrene, poleg tega pa bi vseskozi zadrževala na gosto naseljene kraje, kar bi povzdignilo njen gospodarski pomen. Poleg tega bi s to preložitvijo ceste odpadlo dvojno križanje z železnico, ki je sedaj eno pri Zidanem mostu, drugo pa pri Radohovi vasi. Modernizacija stare državne ceste je na vsej tej progi le za 2 milijona dinarjev cenejša, kakor preložitev v dolino reke Temenice.

Višnja gora

Naslednja važna preložitev državne ceste bo nujno potrebna pri Višnji gori, katere hudi klanci ostanejo slehernemu, ki se je tod vozil, v spominu. Modernizacija obstoječe ceste skozi Višnjo goro glede na zahteve sodobnega prometa sploh ni mogoča. Radi tega si je komisija ogledala izpeljavo dveh cest, od katerih gre ena južno od Višnje gore, druga pa severno od Višnje gore. Vsaka od teh preložitve bi bila dolga okrog 8 km, pri čemer bi bila južna preložitev dražja za 5 in pol milijona od severne. To pa zlasti radi tega, ker zahteva južna neroden nadvoz čez železnico pri Višnji gori.

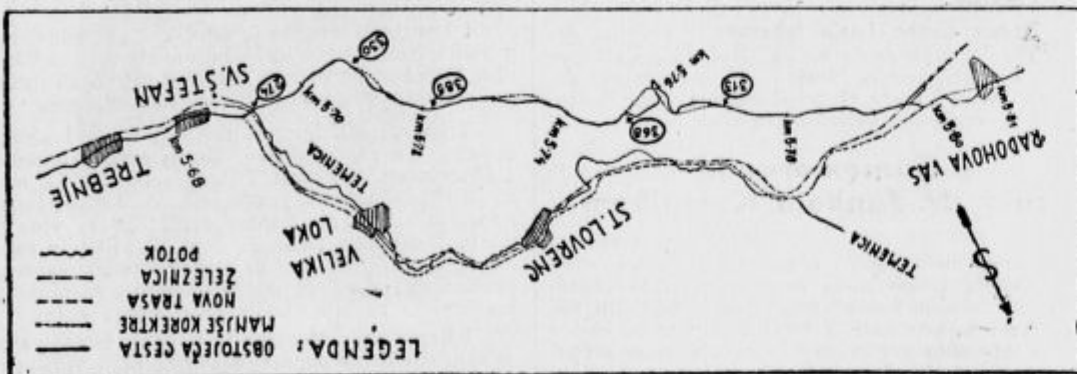
Priključitev na Ljubljano

V nadaljevanju proti Ljubljani bo ta cesta dobila še dva nadvoza nad železniško progo in sicer enega pri Grosupljem, drugega pa pri Šmarju. Zadnji problem te ceste je pri Škofljici, kjer so predložili trije različni osnutki. Po prvem naj bi zavila nova preložena državna cesta iz Škofljice čez Hauptmanco na bodočo Jadransko cesto ter bi tako prišla v Ljubljano brez vsakega nadvoza čez železnico. Po drugi zamisli naj bi šla ob Debelem hribu pri Laveri z nadvozom čez železnico in po Jurčkovem potu na bodočo Jadransko cesto. Po tretjem načrtu, ki ga je pred leti že potrdilo ministristvo za gradbe, pa naj bi šla Dolenjska cesta pri dolenskem kolodvoru pod železnico in nato z novim mostom čez Grubarjev prekop na Prule in na šentjakovski most. Ker je že o tem padla odločitev ministristva, komisija o tej stvari ni odločala ter je prepustila vprašanje ureditve Dolenjske ceste na tem odseku odločitvi o vprašanju Jadranske ceste.

Gorenjska cesta

Skozi Kranj

Komisija si je ogledala tudi vse doslej izpeljane preložitve na cesti Ljubljana—Kranj, nato pa proučila možnost izpeljave državne ceste skozi Kranj, za kar so napravljeni trije različni osnutki. Najprej je treba razširiti obstoječi savski most v Kranju. Dosedanji hodniki za pešce bodo preloženi na zunanjo stran mostu, tako da bo cesta na preurejenem mostu tako široka, kakor je sedaj široka od ograje do ograje. Nesrečni Jelenov klanc skozi Kranj pa obide en načrt na ta način, da vodi novo cesto pod Kranjem prav nizko po savskem bregu ter jo priključi šele izven Kranja na obstoječo državno cesto. Slaba stran tega načrta je v tem, da s

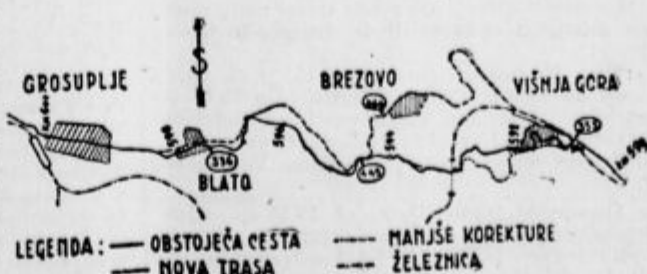

načrt pa določa preložitev državne ceste mimo Novega mesta in zahteva zaradi tega tudi nov most čez Krko. V vsakem primeru bi bilo treba preurediti 1.8 km ceste, kar bi stalo, če bi se modernizacija držala prvega načrta, 6—7 milijonov, če bi pa šla cesta mimo Novega mesta, pa 10—11 milijonov.

Na Kačjih ridah

Odtod naprej bi obstoječa državna cesta dobila le manjše popravke in izravnave ovinkov, večje spremembe pa bi se začele od Bršlina naprej. Tu je komisija pregledala možnost, kako bi šla cesta s podvozom pod železnico, ki tod križa državno cesto. Od Bršlina naprej se začnejo okrog 7 km dolge in znane Kačje ride, ki se vlečejo mimo Mirne peči do Ponikev. Cesta se tu vije in pade v hu-

te ceste ni primerne priključke na Jezersko cesto. Drugi načrt določa izravnavanje Jelenovega klanca na ta način, da bi se sedanja Roosova hiša v Kranju podrla, s čemer bi klanc izgubil na strmini in na hudih ovinkih. Tretja možnost pa je ta, da bi šla cesta najprej po spodnjem delu Jelenovega klanca ter nato naravnost naprej, pri čemer bi bilo potreba podreti stoječo kranjsko gimnazijo. Glede na razmere je komisija odločila, da je ta zadnja možnost najbolj pravilna in da naj se ta načrt vnese v regulacijski načrt Kranja. Ker pa je združena izvedba tega načrta z ogromnimi stroški, je komisija odločila, da bo začasno moderniziran in tlakovan obstoječi Jelenov klanc, vendar tako, da se bo začel takoj od mosta enakomerno dvigati, radi česar bo vprav pri Jeleni strmini manjša in ovinek manj nevaren.

50 let službe na polju narodnega zdravja!

Preteklo je 50 let odkar je prišla do veljave potreba sredstva za nego zob. Že od tega časa je postal Sargov Kalodont pojem paste za nego zob. V letu 1931 se je ponovno poboljšala kakovost Sargovega Kalodonta, kar je zopet doprineslo do izboljšanja narodnega zdravja. V sulforicin-oleatu je našel raziskovalec dr. Bräunlich učinkovito sredstvo proti zobnemu kamnu.

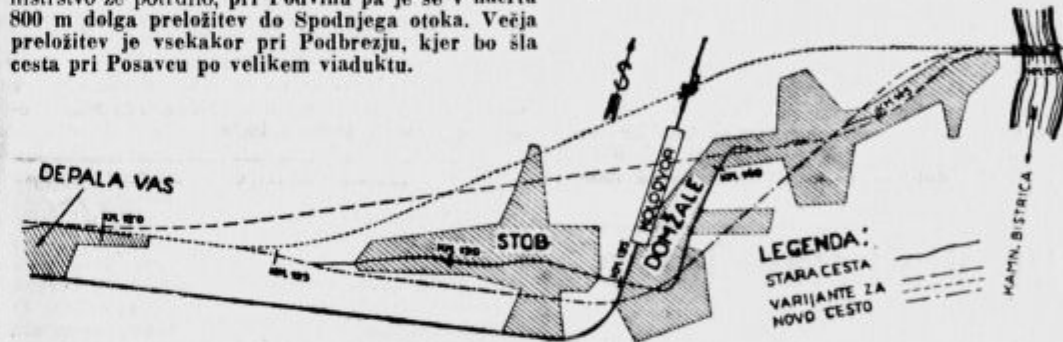
Z vsakim dnevom raste število ljudi, ki uporabljajo Sargov Kalodont. Dejstva to dokazujejo!

Izogib v Naklem

Drugi prometni problem na gorenjski cesti od Kranja naprej je pri Naklem, kjer gre cesta v hudih protivinkih skozi Naklo. Za preložitev pri Naklem prihajata v poštev dva načrta: prvi določa, da gre cesta mimo Naklega čez Pivško polje, pri čemer se izogne vsem ovinkom, drugi načrt pa vodi cesto deloma še skozi Naklo in nato čez vas Strahinj na obstoječo cesto. Ta preložitev je dolga približno kilometer in pol in je ocenjena na 2 milijona Din.

Nadaljno preložitev klancev v Podbrezju je ministristvo že potrdilo, pri Podvinu pa je še v načrtu 800 m dolga preložitev do Spodnjega otoka. Večja preložitev je vsekakor pri Podbrezju, kjer bo šla cesta pri Posavcu po velikem viaduktu.

Ljubljana-Maribor Na Ježici

Končno je komisija obšla tudi našo najbolj obremenjeno cesto Ljubljana—St. Vid pri Lukovici, ki ima dvakrat toliko prometa, kakor gorenjska cesta. Na tej cesti bo treba urediti prehod skozi Ježico, ki je sedaj radi klancev in ovinkov zelo neroden. Modernizacija ceste v sedanji smeri ni izvedljiva in si je radi tega komisija ogledala na novo določeno smer, po kateri gre cesta od gostilne »Pri ruskem carju« naravnost naprej ter pada v 2½% blagem padcu v ravni črti proti Savi. Križanje s kamniško železnico bo izpeljano na ta način, da se bo železnica dvignila za dobra 2 metra, kar bo omogočalo, da bo šla cesta s podvozom pod njo. V velikem in blagem loku bo nova cesta zavila nato na savski most in bo torej šele ob mostu dobila prvi ovinek, dotim bo ves čas od Ljubljane sem šla v ravni črti. Izpeljava te preložitve bi stala komaj 700.000 Din več, kakor najcenejša modernizacija skozi Ježico po stari cesti. Nova smer bo zahtevala seveda nekaj odkupov obstoječih poslopj, med katerimi sta dve hiši in tri gospodarska poslopja.

Rešitev v Domžalah

V svojem nadaljevanju bo ta cesta do Trzinu dobila še nekaj manjših popravkov, v Trzinu pa bo njena smer izravnana v zvezi z regulacijo Pšate, kjer bo doslej nevšečni ovinek precej ublažen.

Večjo preložitve pa zahteva domžalski prometni voz, za katerega so trije različni načrti. Najbolj odločno določa spremembo smeri nove ceste načrt, po katerem naj bi se nova državna cesta odcepila že v Depali vasi in šla v dveh izredno blagih lokih severno od trga Domžal ter bi se v bližini mosta čez Kamniško Bistrico priključila na staro cesto. Po tem načrtu bi šla cesta z nadvozom čez kamniško železnico in dobila nov most čez Kamniško Bistrico. Po drugem načrtu naj bi šla preložena cesta južno od Domžal, pri čemer bi deloma ostala med hišami, radi česar bi ji ostali še protivinski. Po tretji zamisli naj bi se nova cesta odcepila nekako pri Depali vasi in šla nato z velikim nadvozom čez kolodvor v Domžalah, nato pa se priključila že v Domžalah na staro cesto. Zadnjemu načrtu je ugovar-

jala železniška uprava, ki mosta čez kolodvor ne more dopustiti. Glede na ceno pa je prvi načrt za 1½ milijona Din cenejši od drugega. Iz Domžal naprej bo cesta dobila še nekaj manjših popravkov do 21. km, ki je pri St. Vidu pri Lukovici.

Izdelovanje podrobnih načrtov

Ministristvo za gradbe bo glede na ta ogled, ki je trajal do konca meseca februarja, odločilo, po katerih načrtih naj začne tehnični oddelek banske uprave izdelovati podrobne načrte za preložitve in

modernizacijo, s čemer bodo dani vsi pogoji za izvedbo teh načrtov takoj potem, ko bodo na razpolago denarna sredstva. Tehnični oddelek banske uprave bo še v letošnjem letu izdelal splošne načrte za modernizacijo ceste od St. Vida pri Lukovici do Vranskega, s čemer bodo tudi splošni načrti za cesto Ljubljana—Maribor že vsi izdelani.

Vsekakor moramo priznati, da je tehnični oddelek banske uprave v kratkem času izvršil velikansko in smotreno delo za modernizacijo našega cestnega omrežja. Izdelani načrti bodo temelj za delo v bodočih desetih letih in ni dvoma, da bo prej zmanjkalo denarja, kakor pa dobrih in prometu odgovarjajočih načrtov. Na novo osnovano Društvo za ceste v Ljubljani bo na podlagi teh načrtov našlo hvalježno polje za delo, saj ne bo lahka naloga zainteresirati vse pristojne činitele tako, da bodo uvideli neizogibno nujnost modernizacije naših državnih cest v Sloveniji, ki so po svoji pomembnosti najvažnejša vrata za dohod v vso Jugoslavijo.

Na kongres Kristusa Kralja v Poznanj

V. kongres Kristusa Kralja bo letos od 25. do 29. junija v Poznanju, kjer je sedež primasa Poljske kardinala Hlonda. Nudi se lepa prilika, da obiščemo Poljsko, se poklonimo kardinalu Hlondu in prisostvujemo kongresu, kateri je dobil poseben sijaj in pomen vsled tega, ker zboraže v bližini brezbožne Rusije. Izletniki odpušajo iz Ljubljane 24. junija popoldne. Naslednji dan pridejo v Krakov jutraj, kjer imajo v hotelu celodnevno oskrbo in si ogledajo kraljeve grobove na Wawelu in druge zanimivosti. Popoldne je izlet v svetovnoznano Veličko, kjer so največji solnati rudniki, v katerih se nahajajo krasne dvorane, cerkve in oltarji, vse izklesane iz soli. Drugi dan 26. junija jutraj se odprejo izletniki v Čenstohovo, največjo slovansko božjo pot, ki se s ponosom imenuje slovanski Lurd. Saj to božjo pot obišče vsako leto do 1 milijon romarjev. Popoldne se odprejo proti Poznanju, kamor pridejo zvečer ob 9. Tu imajo hrano in stanovanje v dobrih hotelih. 27. junija prisostvujejo popoldne kongresnim svečanostim, popoldne pa napravijo izlet v Gnjezno, kjer obiščejo znamenito katedralo, zvečer se vrnejo nazaj v Poznanj, kjer ostanejo oba naslednja dneva. Pri zaključni slovesnosti v procesiji, naj bi izletniki sodelovali v narodnih nošah. Zvečer se odprejo v Varšavo, katero si naslednji dan ogledajo, nakar se vrnejo 1. julija popoldne v Ljubljano. Vsi stroški, t. j. vožnja v III. razredu brzovlaka od Maribora do Poznanja in nazaj do Maribora, hotelska hrana in stanovanje, izleti, vstopnine in napitnine skupno 2460 din. Prijave sprejema Prosvetna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, in sicer se je treba prijaviti najkasneje do 1. maja. Ob prijavi je treba plačati 500 din kot prvi obrok, ostala vsota se plača do 1. junija. Slovenci in Slovenke, udeležimo se v obilnem številu prireditve, ki je slovanska, katoliška in kulturna in daleč prekaša teatralično parizsko razstavo.

Pod sumom uboja:

Ženska oproščena, moški 6 let ječe

Dve razpravi pred mariborskim sodiščem

Maribor, 6. marca. Pred tukajšnjim okrožnim sodiščem sta se vršili danes dopoldne kar dve razpravi zaradi uboja. Prvi se je zagovarjal 23 letni delavec Stefan Hozjan iz Trnja v Prekmurju, obtožen, da je dne 27. januarja smrtno zabodel čevljarjskega pomočnika Adama Cigana. Hozjan je bil omenjenega dne v Žižkih v večji družbi, ki je pri posestniku Žižku luščila bučnice. Prišel je zvečer k Žižku tudi pokojni Cigan, s katerim Hozjan sploh ni imel nikoli nobene spora. Proti polnoči so fantje odšli v dveh skupinah domov. V prvi je bil Cigan, v drugi pa Hozjan. Slednji se je na poti proti domu ustavil še pod oknom svojega dekleta, ko je videl, da ga iz daljave kakih 50 metrov opazuje gruča fantov. Potegnil je nož ter z njim v roki poletel proti fantom in zabodel Cigana v prsi. Zaradi notranje izkrvavitve je slednji čez nekaj minut umrl. Hozjan se zagovarja, da mu je pri luščenju bučnic neki fant

grozil s smrtjo. Ko je na poti domov zagledal omenjeno skupino fantov, je mislil, da čakajo nanj ter bodo svojo grožnjo izvršili. Hotel jih je prehiteti, pa jih je prvi napadel z nožem, s katerim je potem smrtno zadell nedežnega človeka. Obsojen je bil na 6 let robije in trajno izgubo častnih pravic.

Druga se je zagovarjala 23 letna posestnica Karolina Pocak iz Lomčarevcev. Dne 30. septembra lanskega leta je zabodla z nožem svojega moža Belo Pocaka, ki je na posledicah rane umrl. Bela Pocak je bil zelo nasilen in se je pogosto opijal. Tudi omenjenega dne je bil pijan ter je navalil na ženo. Dobil je pri tem smrtno rano. Žena se zagovarja, da je prišlo do žalostnega dogodka povsem slučajno. Imela je v naročju otroka, z nožem pa je lupila hruško, ko je mož nenadoma navalil na njo ter se pri tem sam nasadil na ostrino. Sodišče jo je oprostil vsake krivde. — Zagovarjal jo je odvetnik dr. Pichler.

NAD 64 MILIJONOV DINARJEV

znašajo dobitek predstoječega 34. kola drž. razredne loterije, katere prvo žrebanje se bo vršilo dne

14. in 15. aprila t. l.

GLAVNI DOBITEK:

2 milijona dinarjev

na 1/4 srečke se lahko dobi 500.000 dinarjev!

Naše cenj. čitatelje opozarjamo na prilogo znane glavne kolekture drž. razr. loterije A. Rein in drug. Zagreb, Gajeva ulica 8 in Ilica 15, ki je priložena celi naši današnji nakladi. Dolgoletno vzorno in nadvse korektno in solidno delo te kolekture je znano vsej naši javnosti, da jo z naše strani lahko priporočamo čitateljem.

Maribor

m Največji letošnji koncert v Mariboru bo jutri, v ponedeljek, v Unionu ob 20. ko nastopi 85 bolgarskih pevcev in pevk iz Sofije. Predprodaja vstopnic pri Zlati Brišnici.

m Poštni, telegrafski, telefonski uradniki. Danes popoldne ob 15 bo v restavraciji »Novi svet« redni letni sestanek Zdrženja uradnikov poštne, telegrafske in telefonske stroke, pododbor Maribor.

m Hrvatje ustanavljajo »Napredak«. V Mariboru živi stalno precej Hrvatov, ki sedaj ustanavljajo svoje hrvatsko kulturno društvo »Napredak«. Prvi informativni sestanek se je že vršil ter so tukajšnji Hrvati idejo pozdravili.

m Ljudska univerza. Jutri, v ponedeljek, predava ob 20 v Ljudski univerzi v francosčini o svoji ožji domovini Provansi univ. prof. Jean Dayre iz Zagreba.

Dr. Vladislav Kerže

specijalist za kirurgijo

je začel privatno prakso,

Ordinira od 2—3 popoldne

Gregorčičeva ulica 22. Roentgen

Telefon 24-48

m Zetev smrti. V bolnišnici je umrla v starosti 54 let zasebnica Ana Copic, v Erjavčevi ulici št. 6 je ugrabila smrt 47 letno posestnico Marijo Stiper, v bolnišnici je umrl 62 letni kazniški paznik v pokoji Franc Zidanek in v Cvetlični 8 75 letna zasebnica Marija Milarič. Naj počivajo v miru!

m Ponovno na Dunaj na velesjem. Zaradi velikega zanimanja priredi Putnik še en izlet z avtokarom na dunajski velesjem. Odhod v petek 12. marca ob 5 izpred Orla, povratek v nedeljo 14. marca zvečer. Vožnja, potni list, vizum za 240 dinarjev. Prijave pri Putniku na Aleksandrovi 35 in njegovih podružnicah.

Zavarovanje za pogrebno!

»Ljudska samopomoč« v Mariboru sprejme vse zdrave osebe od 17. do 70. leta za pogrebno in izplačuje po vseh umrlih članih, ki so pristopili po 1. novembru l. 1933 polno zavarovano vsoto, po članih pa, ki so pristopili pred 1. novembrom l. 1933, le začasno znižano zavarovano vsoto po vsakokratnem tozadevnem sklepu občenega zbora in po odobrenju kr. banske uprave. Po smrtnih primerih v mesecu januarju, 82 po številu, smo izplačali upravičencem takoj v gotovini 529.550 dinarjev, torej nad pol milijona dinarjev v enem mesecu. — Kdo še more potencialnem dvomitro o solidnosti in poštenosti naše institucije, ki je izplačala po svojem skoraj desetletnem obstoju do danes že nad 29 milijonov na pogrebninah in 400.000 dinarjev na podporah (dota) po polnoletno postajali mladoletni člani! Vsi ta denar je ostal v Sloveniji v prvo pomoč preostalim umrlega ozir. polnoletnega, torej je »Ljudska samopomoč« prava domača zavarovalna institucija za pogrebno, ki izplačuje točno svoje obveznosti po blagajniških pravilih. Opozarjamo cenj. čitatelje na tozadevni iniserat.

»Ljudska samopomoč«

m Kdor želi dobro in trpežno pohištvo, naj se glasi pri Unterlechner, Vojašniška 12.

m Novo podružnico v Ptuj bo letos osnovala Tujskoprometna zveza v Mariboru. Bo to sedma podružnica te agilne organizacije.

m Tatinski bratci. V zaporih mariborske kaznišnice sta se seznanila Franc Bobner iz Kočevja in Engelbert Fras od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Z je ječi sta se dogovarjala, da bosta skupaj kradla, ko prideta na svobodo. Ko sta bila v začetku leta amnestirana, sta svoj dogovor res začela izvrševati. Pridružila se jima je še Feliks Vračko iz Sp. Hlapja pri Sv. Jakobu in vsi trije so izvršili celo vrsto tatvin v tamošnji okolici. Med drugim so vlomili pri posetniku Plataju, pri Marjani Faslter, pri Josipu Loberju in posestniku Dreisbnerju. Plen je bil prav lep in tatinska družba je živela imenitno, dokler je niso šentitjski orožniki izsledili. Vsi trije tatovi so se zopet znašli za zameženiimi okni mariborske jetnišnice.

m Gostovanje ljubljanskega baleta z odličnim zagrebškim baletnim mojstrom Fromanom bo v petek, 12. t. m., v mariborskem gledališču.

m Putnikovi izleti z avtobusom. Od 7. do 9. marca na dunajski velesjem, 240 din; 19. marca v Gradec, 100 din; 25. marca do 3. aprila v Rim, 2400 din; 27. do 30. marca v Benetke, 900 din; 14. marca na Bled in Planico (skakalne tekme), 250 din; 28. do 29. marca v Gradec, 100 din; 10. do 21. aprila na italijansko in francosko riviero, 2800 din; 27. aprila do 11. maja v Pariz na svetovno razstavo, 3900 din; 2. do 6. maja v Budimpešto na velesjem, 500 din. Pavšalna potovanja na Jadran s posebnimi vlaki: 17. do 31. marca v Kaštel Stari, 1450 din; 17. do 31. marca na Korčulo, 1660 din.

ZAVESE

v najmodernejših vzorcih za velikonočne praznike v veliki izbiri najceneje pri

NOVAK, Maribor, Koroška c. 8

m Zagonetna smrt. Mariborsko državno pravdnštvo je dobilo včeraj iz Ormoža brzojavno obvestilo, da je umrla posestnica Kukovec v Rakovelji pri Sv. Tomažu pri Ormožu v sumljivih okolišnih.

Celje

c Don Boseova proslava v Celju. Danes ob 10 bo v župni cerkvi govor o Don Bosku, velikem vzgojitelju mladine, zatem pa bo slovesna sv. maša, pri kateri poje zbor salezijanskih bogoslovcev in gojenecv ob spremljavi številnega orkestra. Popoldne ob 3 v župni cerkvi govor, nato pete litanije in blagoslov. Ob 16 se v mestnem gledališču ponovi opereta »Knežev iz Trebizonde«. Čisti dobiček je namenjen za gradbo novega Mladinskega doma v Gaberju.

c Predvidene podpore mestne občine v proračunu za leto 1937-38 so sledeče: Rdečemu križu 2000, Protituberkulozni ligi 5000, Združenju vojnih invalidov 1500, Dijaški kuhinji 2500, Društvu za revne učence realne gimnazije v Celju 2500, Krajevni zaščiti dece 5000, Kolu jugoslovanskih sester v Celju 1000, Dnevniku dečjemu zavetišču v Celju 28.000, Domu salezijancev v Gaberju 15.000, Šolski kuhinji kraljice Marije v Celju 1000, Društvu za revne otroke v Gaberju 6000, Vincencijevi konferenci 8000, Javni bolnišnici za Božič 500, Poselski zvezi 1000, Dijaški kuhinji drž. mešč. šole 1500, Dijaški kuhinji šolskih sester 1500, Gospodnemu društvu 1000, Zavodu za slepce v Kočevju 500, Podpornemu društvu slepih v Ljubljani 500, Polikliniki za šole bivše okoliške občine 5000, Ciril Metodovi družbi 1000, Ljudskemu vseučilišču 1000, Celjskemu pevskemu društvu 1000, Pevskemu društvu »Celjski zvon« 1000, Sokolskemu društvu 7000, Prosvetnemu društvu 3000, kurjavi mestnega gledališča 4000, Mestni ljudski knjižnici 10.000, Ljudski knjižnici prosvetnega društva 4000, Muzejskemu društvu 5000, Glasb. Matici 3000, Jadranski straži 1000, Sport. klubu Jugoslavija 3000, Sport. klubu Olimp 2000, Sport. klubu Atletiki 1500, Olepsvalnemu društvu 70.000, grobnici celjskih grofov v Marijini cerkvi 10.000, kapucinskemu samostanu in za obredno za uboge 4000, kuratoriju vajeniškega doma 5000, SK Celje za amort. dolga za ograjo na Glaziji 5000, pevskemu društvu Oljka 1000, Slovenskemu obrtnemu društvu za izobrazbo vajencev 1500, društvu Soča 1000, Streliški družini v Celju 1000, filozofskemu društvu Ljubljana 500, kemičnemu laboratoriju univerze v Ljubljani 1000, Godbenemu društvu železničarjev 1000, Godbenemu društvu poštarjev 500, Šahovskemu klubu Celje 1000, ustanovitve poklicne posvetovalnice in posredovalnice za dravsko banovino 3000, misijonski hiši sv. Jožefa 1000, raznim kulturnim društvom in za dobrodelnice namene 6000 Din.

c Advokat dr. Ivan Belle je otvoril advokatsko pisarno v Celju, Prešernova ulica 6.

c Dve nesreči. Mlakar Alojzij, 62 letni železničar v p. iz Zepina občina Škofja vas, je 2. marca doma v kleti padel preko zaboja in si nalomil desnogo. — Rogina Elizabeta, 74 let stara dnarica iz Nove vasi pri Celju je padla ponoči s peti in si zlomila levo nogo.

c Literarni večer v mestnem gledališču. Kakor lansko leto, tako priredi tudi letos Jugoslovansko akademsko društvo v Celju večer slovenske besede, na katerem bodo sodelovali najvidnejši predstavniki sodobne slovenske proze. Prireditelj se bo vršila dne 17. aprila ob 8 zvečer v mestnem gledališču, na kar opozarjamo vsa celjska društva, da upoštevajo ta datum.

c Krojači so zborovali. Pred dnevi se je vršil v hotelu Pošta redni letni občni zbor krojačev in krojačic, ki je ponovno dokazal vse težave, s katerimi se ta stan bori. Predsednik združenja je naglašal, da ne gre zapirati oči pred dejstvom, da je tuj kapital prvi in največji škodljivca domači delavnosti, ker z ozirom na široke možnosti razmaha ubija domačo delavnost in realno konkurenčno borbo. Nizke cene, povzročene vprav po tem kapitalu, se niso legitimacija, da je kapital človekoljub. Merodajni faktorji naj gredo stvari malo globlje na obisti, pa bodo prišli do drugačnih ugotovitev.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Koncert na dvoru« (Marta Eggerth). Ob 10.15 in 14. matineja »Pregnanci otoka smrti«. — Jutri ob 16.15, 18.15 in 20.30 zadnjikrat »Koncert na dvoru«. — Pristen med se dobi pri Močanu, Vodnikova 2/III.

c Nogometne tekme. Danes ob 13.45 se prične na Olimpijskem igrišču v Gaberju podvezna tekma med SK Olimpom iz Celja in SK Amaterjem iz Trbovelj. Ob 15. 15 pa se bo pričela na igrišču pri Skalni kleti podvezna prvenstvena tekma med celjskimi Atletiki in SK Železničarji iz Maribora.

Ljubljana

V Ljubljani, 7. marca

Gledališče

Drama: Nedelja, 7. marca ob 15: »Na ledeni plošči«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol: ob 20: »Simfonija 1937«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. Ponedeljek, 8. marca: Zaprt. — Opera: Nedelja, 7. marca, ob 15: »Pri treh mladenkah«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20: »Ero z onega sveta«. Izven. Svečana predstava. Ponedeljek, 8. marca: Zaprt.

Rokodelski oder

Rokodelski dom, Komenskega ulica 12. Drevi ob pol osmih Nicodemijeva igra »Postržek« (Scampolo). Nadejamo se, da se bo vsako poslužil ugodne prilike in prišel drevi k predstavi v resnici lepe igre. Predprodaja vstopnic ie dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu.

Ljudski oder

Ljudski oder v Ljubljani vprižori danes, 7. marca, ob petih popoldne v franciškanski dvorani Drabosnjakovo »Igro o izgubljenem sinu«.

Predavanja

Karitativna zveza vljudno vabi k zadnjemu letošnjemu predavanju, ki ga bo imel predsednik Zveze prior Valerijan Učak v torek, 9. marca ob 8 zvečer, v verandni dvorani hotela »Union« o temi: »Pregled našega dosežanega dela«. Vstopnine ni.

Prosvetno društvo Moste ponovi v nedeljo, 7. marca ob 8 zvečer veselo opereto »Študentje smoc«. Predprodaja vstopnic v trafiki g. Vojenke, Ciglarjeva ulica.

Katoliško prosvetno društvo v Šiški. (Samostanska dvorana): V ponedeljek, 8. t. m. ob 20 predava g. urednik Terseglav o sodobnih vprašanjih.

Zemskemu odkusu Salezijanske prosvete na Kodeljevem bo v torek predavala g. Anica Lebarjeva.

V Ljubljanskem klubu bo v torek 9. marca ob tri četrti na 8 zvečer predaval g. vseučiliški profesor dr. Karl Ozvald, priznani naš pedagog, o tem, kako dvigniti sedanje srednje šole. Tema je zelo zanimiva in aktualna ter je zato pričakovati lepe udeležbe.

Prosvetno društvo Ljubljana-Dravljje priredi danes 7. marca skioptično predavanje »Napoleon Bonaparte«. Predava g. prof. dr. Franc Trdan.

Francoski institut opozarja, da bo v torek, 9. marca ob 20 v društvenih prostorih predaval gosp. profesor Jean Dayre in sicer o Provansi. Predavanje bo skioptično. Vabljeni!

Prireditve in zabave

Franciškanska dvorana. Dramatični odsek franciškanske prosvete priredi v torek, 9. marca ob 8 zvečer igro s petjem in petih slikah »Sanje«.

Trnovski prosvetni dom: Drevi ob 8 ponovijo člani dramskega odseka Prosvetnega društva Trnovo ljudsko igro v treh dejanjih »Užitkarji«.

Sestanki

Zenski odsek Šentpeterske prosvete vabi na redni sestanek, ki bo v ponedeljek, dne 8. marca ob 8 zvečer v društveni dvorani. Predavala bo gđ. učiteljica Marija Kovačeva o vzgoji otrokovega znanja.

Četrti okrožni fantovski sestanek bo jutri v ponedeljek, ob 8 zvečer pri fantovskem odkusu K. p. d. v Spodnji Hrušici št. 39. O »Liku katoliškega fanta (v vseh panogah življenja)« bo govoril šentpeterski župnik g. Alojzij Košmerlj.

Redni občni zbor zdruge »Martuljek« bo v sredo, 10. marca ob pol 3 popoldne v semeniški dvorani. Dnevni red običajen. Vabljeni vsi člani!

Cerkveni vestnik

II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes popoldne ob 2 shod. Priidite vse. — Voditelj.

V Križankah je danes zvečer ob šestih redni mesečni cerkveni shod moške in mladeniške kongregacije. Prosimo polnoštevilno!

Kino

Kino Kodeljevo: Danes ob 3 matineja »Zločin in kazen« po Dostojevskega romanu. Igra Peter Lorre. Ob 5 in 8 in jutri »Zločin in kazen« in »Po tebi hrepenim« (Louis Graveure).

Kino Vič predvaja danes ob 4, 6 in 8 zvečer film »Ugrabljenec«.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: v nedeljo: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevnar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste. — V ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburva ulica 7.

Komemoracija za dr. Jankom Kersnikom

Ljubljana, 6. marca.

Danes ob 4 popoldne je bila v stekleni dvorani hotela Union žalna komemoracija za pokojnim dr. Jankom Kersnikom, ki so jo priredili pokojnikovi somaturanti iz leta 1900. Komemoracije se je udeležilo veliko število pokojnikovih sorodnikov, prijateljev in nekdanjih sošolcev.

Prvi govornik je bil polkovnik v p. Andrejka, ki je obujal spomine na nekdanja leta skupnega šolanja, tako na srednji šoli kakor na univerzi, ter naglašal gostoljubni in veseli značaj pokojnika, zlasti pa njegovo usmiljenje do revežev.

Drugi govornik je bil dr. Karel Capuder, ki je iz svojih spominov črpal oznake za demokratičnost pokojnikovega mišljenja, kakor ga je kazal dr. Kersnik že v mladosti.

Dr. Egon Stare pa je kot zadnji govornik opisoval delovanje pokojnika v dijaškem društvu in pri listu »Stol«. Pokojnik dr. Janko Kersnik je v mladosti sam pisal pesmi in črtice ter je pokazal velik talent, ki ga je očitno podedoval po svojem velikem očetu, pisatelju Janku Kersniku. Govornik je prečital tudi dveje pesmi pokojnika, iz katerih je razvidno, da bi bil dr. J. Kersnik nedvomno postal znamenit naš literat, ako ga ne bi ovrnilo njegovo naporno poklicno delo.

Pred in med komemoracijo pa je zaigral prof. Jeraj pokojniku na čast nekaj melodij na gosli. Na ta način so se prijatelji pokojnika častno oddolžili spominu dr. Janka Kersnika.

I Ponovni koncert Akademkega pevskega zbora v stolnici. V nedeljo, dne 7. marca t. l. točno ob 20 bo Akademski pevski zbor ponovil svoj koncert duhovne pesmi. Na sporedu bodo vsa dela, ki jih je zbor s takim uspehom izvajal prvič dne 1. marca v Unionu. Naša duhovna pesem bo v stolnici, kjer bo prišla akustika sijajno do izraza, dobila šele pravi prostor, da se bo mogla predstaviti v vsej svoji zvočni lepoti. Že danes opozarjamo na ponovitev. Predprodaja vstopnic se vrši pri vratarju univerze, prilijče levo. Prireditelji so za ta koncert postavili minimalno vstopnino in sicer prve sedeže

po 15 Din, vse ostale po 10 Din, navadna stojšča po 6 Din in dijaška po 4 Din. Opozarjamo vse prijatelje rusne glasbe, da bodo ob izreden estetski užitek, če zamude to priliko.

I Bolgarski zbor RODNA PESEM, ki koncertira v Ljubljani v torek 9. t. m., ima naslednji spored: I. del: Dobri Hristov: Slava pada, Stajnov: Izgrijalo jasno sonce, Nenov: Svjatata, Obretenov: Balada o treh sestrah. II. del: Dimitrov: Umrl Džerman in Pominuvam, zaminuvam, Stajnov: Urvič, Josifov: Burja. III. del: ima skoraj izključno narodne pesmi, in sicer Morfov: Damjan tanec vodi, Behterov: Marimome, Mar-Izgoro, Prokopova: Drup-drup, Tumangelov: Samo kitki kitila, Dobri Hristov: Eržen djedo in Mari mome crnooka. Zbor vodi dirigent Lazar Maksimov. Rodna pesem je edini sofijski mešani zbor, ki je bil ustanovljen leta 1925. V svoji domovini prireja stalne koncerte in izvaja tudi velika dela, med drugimi je že izvedel Hindlov oratorij Mesija. V svojih programih pa ima tudi jugoslovanske skladatelje, izmed slovenskih predvsem Antona Lajovica. Zbor ima najlepše ocen, ki hvalijo njegovo umetniško stremljenje, lepoto bolgarskih glasov in izvrstno interpretacijo posameznih del. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani, predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu. Cene običajne koncertne.

I H »Kaplanu« je anu dobru doleinku vinu perpelanu.

I Ljubljanskim pevskim zborom! Uprava Hubadove župe JPS Vas uljudno vabi, da se udeležite po možnosti korporativno — zaradi slabega vremena brez zastav — v torek, dne 9. marca t. l. popoldne ob pol 2 na glavnem kolodvoru sprejema odličnega sofijskega pevskega društva »Rodna pesem«. Vse gg. predsednike in pevce vabimo na iekreno prosil, da opozorijo svoje zbere (pevke in pevce) na večerni koncert istega dne ob 20 (8 zvečer) v veliki dvorani Filharmonične družbe. Naša narodna, kulturna in pevska dolžnost nam vevajajo, da dožive dragi bolgarske gostje v Ljubljani prirščen sprejem in polno koncertno dvorano. Za upravo Hubadove župe JPS: Zorko Prelovec, t. č. predsednik.

DANES

vsi v Union na športnogimnastično akademio, ki bo ob 11 dopoldne

I Razstava slik Slavka Tomerlina v Jakopičevem paviljonu bo odprta še danes v nedeljo 7. marca ves dan do mraka. Zeleti bi bilo, da se občinstvo v večji meri zanima za to, po motivih in delu, svojevrsno razstavo. Od 11 do 12 bo vodil po razstavi g. Tomerlin sam.

I Nov krojaški atelje. Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da je otvoril g. Lojze Pahor, znani krojaški mojster svoj atelje za dame in gospe v Selenburgovi ulici 7-I. V zalogi ima stalno originalna angleška suknja najbolj priznanih tovarn. Cenjenemu občinstvu ga prav toplo priporočamo.

I Sestanek jugoslov. kirurškega društva, sekcija Ljubljana, v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani v torek, dne 9. t. m. ob 18. Spored: Dr. Savnik Leo: Izžiganje s chlorcinkom pri benignih, trdovratnih krvavitvah. — Dr. Minař Fr.: Operativno zdravljenje ploske noge po Chlumskyju.

I Jugoslovansko-českoslovaška liga v Ljubljani vljudno vabi vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo sprejema najznamenitejšega bolgarskega pevke, a društva »Rodna gruda«, ki prispe iz Maribora v Ljubljano na glavno postajo v torek, dne 9. t. m. ob 18.31. Odbor.

Novi modni atelje

za damsko in moško krojaštvo

Lojze Pahor, Ljubljana Selenburgova ulica 7/I.

Zaloga angleškega in domačega suknal Zmerne cene! Točna postrežba.

I Srednješole! Pomoč v vseh predmetih se vam nudi v privatnem učnem tečaju na Zrinskih cesti štev. 8.

I Družinski oče, ki je že dlje časa bolan, živi v veliki bedi. Dobro delo bo storil, kdor priskoči ubogi družini na pomoč, bodisi z obliko ali denarnopodporo. Naslov pove tajništvo Slovenca.

Trije razpisi. Mestno poglavarstvo v Ljubljani opozarja na razpis dobave škroplilnega avtomobila z Dieslovim motorjem. Licitacija bo dne 17. marca 1937 v mestnem gradbenem uradu. — Enako opozarja na razpis dobave živil, drv in vina za mestno zavetišče, Delavski dom, Mladiko in mestna dečja zavetišča ter na dobavo enega zaprtega smetarskega voza. Natlačnejši pogoji razpisov so razvidni iz zadnjih števil »Službenega lista«.

I Registrirane blagajne in knjigovodstvene stroje vam strokovno popravi Simandl, Kolodvorska ul. 11, tel. 24—37.

I Pozor avtomobilisti! Uljudno obveščam vse cenjene odjemalce, da sem dne 4. t. m. na Miklošičevi cesti poleg hotela Union na novo otvoril najmodernejšo bencinsko žrpalko, kjer se toči čisti in mešani bencin, kakor tudi različna in najfinjša avtomobilska olja. — Se priporočam R. Denšar.

I Smola konkurence. Znana ljubljanska manufakturna trgovina je bila na svoji zadnji razstavi deležna velikega obiska in je s svojimi nizkimi cenami zbudila splošno pozornost. Primerjajoč cene in kvaliteto blaga je nekaterim konkurenčnim krogom padlo v oči, da utegne podjetje sčasoma za njih postati nevarno. Rezultat te ugotovitve konkurence je bil ta, da se je dan po zaključku razstave v poslovnih prostorih trdke zglasila komisija, ki je po nalogu ljubljanskih carinskih oblasti izvršila nenadno preiskavo. Ob zaključku preiskave je komisija lastniku podjetja izdala potrdilo v srbsko-hrvatskem jeziku (!), ki ga tu navajamo v prevodu: Po odloku carinarne Ljubljana št. 4084 z dne 1. III. 1937. so podpisani izvršili preiskavo vseh prostorov prodajalnice Manufaktura K. D. iz Ljubljane Ker se pri preiskavi ni našlo nikakršnega vtihotapljenega blaga, se v smislu § 160 Carinskega zakona izdaja to potrdilo. Ljubljana, 1. marca 1937. Podpisi: preiskovalne komisije. Zig: »Glavna carinarnica Krivični osek v Ljubljani«. Jasno je, da je preiskava bila izvršena na podlagi neutemeljene ovadbe, ki se pa njenega avtorja pravnim potom ne more ugotoviti, še manj pa klicati na odgovornost. Sicer pa je zanj dokaj nerazveseljivi potek preiskave dovolj hladen poliv, saj je dosegel baš nasprotno, kakor je želel in upal. Mlademu podjetju pa, ki poleg solidnosti prikazuje tudi karitativno delo, želimo na današnji javni razstavi obilo uspeha.

Kuhar abesinskega cesarja pripoveduje

Zakaj so bili Abesinci poraženi

Nevednost, nesloga in izdajstvo

Par dni po atentatu na etiopskega podkralja Grazianija je prispela v Evropo tudi vest, da so Italijani ujeli rasa Desto in ga postavili pred vojno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Ras Desto je bil poslednji upornik in poglavar zadnjega ostanka razredčenih cesarskih čet, ne pa neregularnih tolpa, kakor trdijo italijanski listi. Po neuspešnem begu in ustanovitvi italijanskega imperija je na lastno pest nadaljeval neke vrste četniško vojno z Italijani. Borba je bila sicer dolgotrajna, toda brezupna. Kljub temu, da so se Destove čete posluževale tistih bojnih metod, ki so Abesincem v prvi vojni sprva naklonile nekaj uspehov, pa so pozneje spričo premoči zavojevalca odrekle zaradi popolnosti njegovega tehničnega orožja.

Sicer pa Abesincem moderno orožje, četudi so ga imeli, ni prav nič koristilo. Naravnost drastičen primer neizvežbanosti abesinskih čet v modernem orožju, nam pripoveduje nova knjiga »Bil sem nekušev kuhar«, ki jo je po podatkih nekuševskega dvornega kuharja Erwina Fallersa, po rodu Švicarja, napisal Herbert Volck. Temu dvornemu kuharju je neki italijanski vojak pripovedoval naslednji značilni dogodek iz bojev med Italijani in Abesinci:

»Dobili smo povelje, da napredujemo precejšen kos poti. Pri tem smo zašli v nenavadno gosto meglo. Ze v naslednjem hipu so nas obkolili Abesinci. Razvila se je krvava bitka moza proti mozu, revolverja proti abesinskemu bodalu. Morali smo se vrniti in pustiti na bojišču veliko mrtvih in ranjenih pa tudi precej vojnega materiala. Med izgubljenim materialom je bilo tudi nekaj zabojev ročnih granat.

Pri naslednjem boju na nož so uporabili Abesinci ugrabljene ročne granate. Toda kaj so vedeli o modernem orožju? Metali so granate v naše vrste in se čudili, da brez uspeha. Pozabili so jih užgati in jim odbiti kapice!«

Druga slika. Italijanska opazovalna letala leta nad Gondarjem. Ničesar sumljivega ne opazijo. Kje je sovražnik? Letala se spuste tako nizko, da lete komaj sto metrov nad zemljo. Noben strel ne pade. Nikjer nobenega Abesinca Italijani domnevajo, ga so Abesinci zbežali iz strahu pred bombami in ognjem iz strelne. Šest italijanskih tankov in trenskih voz začne prodirati. Nihče jih ne ustavi. Vojaki zapustijo tanke in se skobacajo iz svojih oklopnih trdnjav. Nevarnosti ni nikjer, čemu si ne bi privoščili nekaj cigarete? Tedaj pa — zaregljajo mrtvaške raglje, se zabliškajo bodala in Abesinci, kakor bi zrastle iz tal, napadejo in pobijejo Italijane. Šest italijanskih tankov je bil njihov plen.

Manjvredno tehnično orožje in zanikrna vojaška izobrazba pa ni bilo najhujše zlo, ki je pripomoglo do abesinskega poraza, še hujše so bile njih notranje razprtije, nesloga njih voditeljev med seboj. Pri takšnih neprestanih nasprotjih ni bilo nič čudnega, če je imela izvrstno delujoča italijanska špijonaža dovolj poslojank med Abesinci.

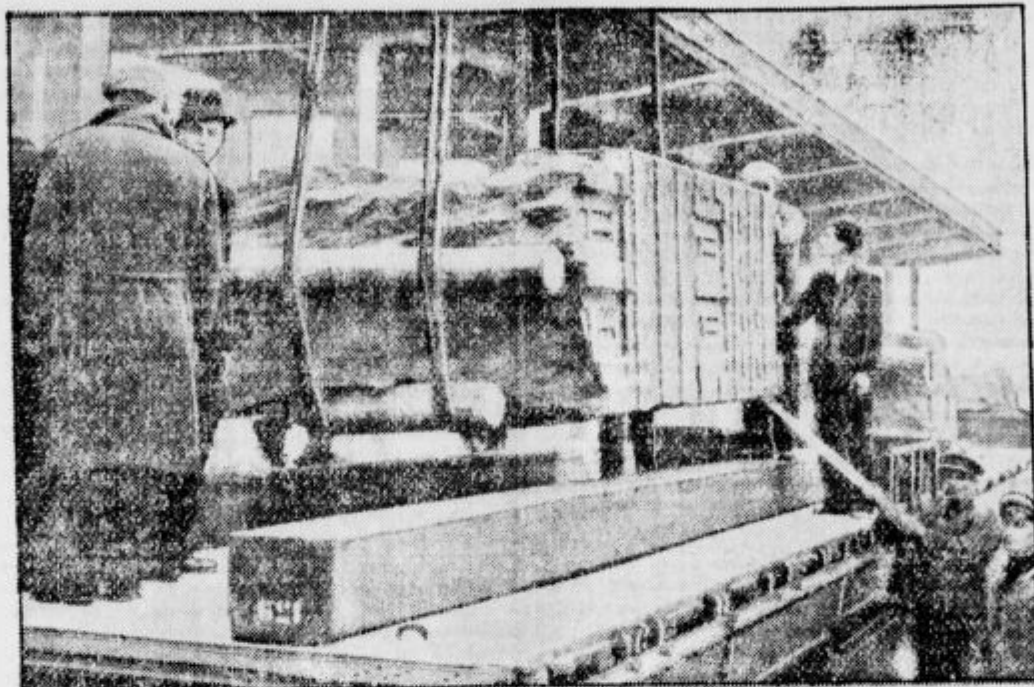
Dolgo časa je obstojala v neposredni neguševi bližini italijanska vojniska centrala, ne da bi ji mogli priti na sled. Cesar je moral venomer menjavati svoje bivališče, če je hotel uiti italijanskim letalskim bombam. Zanimivo je bilo, da so italijanska letala, komaj je nekuš menjal svoj stan, priletela nad njegovo staro bivališče in ga bombardirala. In pri vsem tem niti domačini nikoli niso vedeli za cesarjev glavni stan. V Desiju so morali jed za cesarja naložiti na poseben avtomobil in cesar jo je zaužil na čisto neznanim kraju.

Sprva so po nedolžnem obdolžili bele časopisne poročevalce, naposled pa so le morali priznati, da so se zmotili. Preiskava je krenila v čisto drugo smer in kmalu je bila uganka tudi rešena. Kajpak, vohunska poročila niso romala peš desetine kilometrov daleč, da so takoj nato spravila

bombnike v pogon. To je mogla biti le skryna rajiska postaja. In res! Ljubosumna abesinska žena je razkrila skrivnost!

Najdba skrivnega odjalnika v neznanosti četrti abesinskega mesta Desije je za nekaj časa ustavila italijanske napade in prodiranje na fronti Abesinski prolinapadi so se posročili. Italijani niso več vedeli, kaj delajo Abesinci, kje se zbirajo in napadajo. Toda to ni trajalo dolgo, kmalu so bili Italijani spet dobro poučeni o vseh abesinskih vojnih načrtih. Delovati je morala začetni nova brezžična oddajna postaja.

Največ pa so k uspehom Italijanov pripomogle njihove domačinske čete. Njihova najmočnejša opora so bili Somalijci. Samo črnim Askarijem se je zahvaliti, da so bili rešeni vsi Evropejci pri požaru Addis Abebe. S par belimi častniki na čelu so ravno pravočasno nastopili in v kali zatrli divjanje nebrzdane druhali.

Italijani odvažajo iz Abesinije važne spomenike, ki so tamkaj stoletja stali. Kakor so že odpeljali »Leva iz rodu Judae« ki je stal v Addis Abebi, tako so odpeljali tudi sloviti obelisk v Aksumu. Razložili so ga v manjše kose, katere so prepeljali v Italijo. Na sliki vidimo vagon, ki z njega skladaajo en kos tega obeliska. Postavili ga bodo v Rimu. Obelisk je visok 15 m.

Orjaški topovi v pomorski bitki

Ker se sedaj na vseh straneh države silovito oborožujejo, se vsak pri oboroževanju najbolj zanima za velikost topov, ki so prvi pogoj vsakega oboroževanja. Torej, kaj je z novimi topovi, kateri obeta novo oboroževanje?

Velike pomorske velesile so imele med seboj sklenjen dogovor, da njihove največje ladje ne smejo imeti težjih topov kakor pa kaliber 35 cm. Toda Japonci so se izjavili, da jih ta dogovor nič več ne briga ter da bodo delali topove z mnogo večjim kalibrom. Japonske ladjedelnice že delajo orjaške bojne ladje, ki bodo imele na krovu topove kalibra 45 cm. Ko so Američani za to zvedeli, je temu japonskemu dejanju odgovoril ameriški admiral Standley takole: »Če se Japonci nočejo držati nobene meje, naj bo naša meja nebo!« Toda, kje naj bo meja, ni tako enostavna zadeva. Upoštevati je namreč treba tale dejstva:

Za ladijske topove kalibra 35 cm zadoščajo bojne ladje, katere imajo po 25.000 ton. Če pa hoče kaka država na krov svojih bojnih ladij spraviti topove kalibra 45 cm, morajo njene bojne ladje imeti najmanj 35.000 ton. Take ladje pa so za Ameriko precej velika nevšečnost, ker orjakov te velikosti ne morejo več spraviti skozi Panamski prekop. In ameriške bojne ladje morajo pluti skozi ta prekop, sicer bi morali Američani graditi dve orjaški brodomoji, eno za Tih, drugo pa za Atlantski ocean. Če bi pa tega ne hoteli, bi morali prekop razširiti, kar pa bi trajalo več let in bi požrlo dragocene milijarde. Sicer pa menda ni potrebno, da bi delali še večje topove.

Okoli leta 1900 so gradili bojne ladje, ki so imele po 15.000 ton ter topove kalibra 30 cm. Vsak izmed takih topov je tehtal 50 ton. Toda leta 1925 so delali že topove kalibra 40 cm, katerih vsak je tehtal že 104 tone. In strokovnjaki, ki so pozneje izračunali ter tudi skušnja je pokazala, da gre dobro tudi brez topovskih velikanov. Ze med svetovno vojno je bitka pri Skageraku pokazala, da največji topovi niso bili vedno najboljši. Nemške križarke, ki so na primer imele manjše kalibre, so se uspešno lahko bojevale z angleškimi. Znan

Kako močen je bil čut hvalečnosti rešenih Evropejcev, se je najbolje pokazalo pri italijanski vojaški paradi po zmagi v Addis Abebi. Mimo tribun so s paradnim korakom marširale kolone italijanskih fašistov, alpincev, bersaljerjev, za njimi motorizirani oddelki in tanki, nazadnje pa črni Askariji. Tedaj Evropejci na tribuni niso mogli več vzdržati in zaorili so klici: »Živeli Askariji! Živeli naši rešitelji!« Italijanski vojaki in dostojanstveniki so začudeno opazovali to navdušenje. Komu neki veljajo ti pozdravi? Zakaj ne fašistom in italijanskim vojakom, čemu Askarijem? Razumeti pač niso mogli, da so bili Evropejci v dno sreča hvaležni tem črnim fantom za njihovo junaštvo!

Res! Tudi Italijani se imajo samo svojim Somalijcem zahvaliti za tako hitro zmago v tej tisočletja stari in svobodoljubni deželi samobitne kulture. Če bi Askarijev ne bilo, bogve, kako daleč od Addis Abebe bi še bili Italijani?

Mož, ki orle kroti. Najtežje je krotiti orle in razne ujede, kakor kaže skušnja. To pa se je posrečilo Američanu Billu Jenkinsu, ki je svoje orle tako zdresiral, da mu v najbolj žarki električni svetlobi v cirkusu brezpogojno slede in ga ubogajo na vsak migljaj.

„Umrla“ hči prišla na materin pogreb

Žena kovaškega mojstra Lista v Eggersbergu pri Gradcu je 28. februarja nevarno zbolela. Takoj so brzojavili hčeri Mariji, ki je takrat ležala bolna v bolnišnici v Leobnu, naj pride, če hoče mater še živo videti. Mesto hčere pa je prišel iz Leobna telegram, da je hči Marija List dne 27. februarja umrla v tamkajšnji bolnišnici ter da jo bodo pokopali 1. marca popoldne. Žalostni so bili ti dvavi zlasti za očeta Lista. Morali so pustiti doma na smrt bolno ženo ter se je odpeljal na pogreb hčere. Tam pa je izvedel, da ni umrla njegova hči, ampak neka druga Marija List, ki se le slučajno prav tako piše. Oče se je vrnil domov k svoji ženi, ki je potem 3. marca umrla, ko je njena hči Marija še pravočasno prišla ter dobila svojo mater še živo.

Nasilna nevesta

Čikaška policija je izdala tiralice za 35 let staro Margareto Eustice, katero dolže, da je odpeljala 66 let starega odvetnika Quina O. Briena, kakor ga je s pištolo v roki prisilila, da jo je vzel za ženo.

V kinu rojena

V nekem kinu v Lipskem so igrali veseloigro, katero je gledala tudi mlada gospa. Med obilnim smehom pa se ji je zgodilo, da je naenkrat dobila hčerko.

»Vrzi no skozi vrata tistega dedca, ki hodi k nam samo spat za mizo!«
»Bog ne daj! Saj ta je ravno moj najboljši gost, kadarkoli ga pokličem, mi vedno znova plača.«

Lesene hiše so moderne

Iz Prage poročajo, da se tamkaj pripravljajo nov stavbni red, ki bo odpravil marsikako oviro, katere je v dosedanjih predpisih onemogočila lesene zgradbe. V tem oziru bo Češkoslovaška sedaj sledila zgledu mnogih drugih držav, katere so že priznale, da imajo lesene hiše marsikako prednost ter zaradi tega tam skušajo razširati snisel za lesene zgradbe. Dandanes je gradbeni les mogoče že tako impregnirati, ga pleskati in ometavati, da je mnogo bolj ruden in skoro prav toliko varen pred ognjem, kakor kako drugo gradivo. Sedaj so začeli tudi notranjino zidanih hiš zastirati z lesenim opažem, kar je pridobilo lesu novih prijateljev. Naj namreč kdo reče o lesu karkoli hoče, res je pa le, da je lesena zgradba, ako je okusno narejena, na zunan in znotraj mnogo bolj domača kakor zidana. Prav zaradi tega so začeli zidane stene znotraj izdelavati z lesom, da se domačnost poveča.

Na Češkem so začeli tudi delati v tem smislu, da bi gospodarji zemljišče dajali v zakup svoje stavbišče za 80 let, da bi stavbni gospodar na tem zemljišču lahko zgradil svojo hišo. Čez 80 let, ako lastnik hiše med tem zemljišča ni odkupil, se le-

seno poslopje lahko razdere in prenese drugam, kjer se lahko zopet na novo postavi. To bi bilo pri drugačnem gradbenem gradivu mnogo težje. Mnogo bolj kakor pri zidanih hišah je pri lesenih mogoče ustvariti tipe najbolj prikladnih hiš. Za tako tipizirane hišice gradbeni les lahko kar na kraju produkcije obdelajo, pripravijo in zvežejo, nakar se že pripravljeno gradbeno gradivo prepelje na stavbni prostor, kar je znatno ceneje kakor voziti tja še neobdelan material.

Češkoslovaška družba za pospeševanje lesnega gospodarstva je razpisala tekmovalno za najbolj prikladne načrte lesenih hiš. Čeprav so bili pogoji zelo strogi, je vendar bilo poslanih 96 načrtov. Najboljše načrte bodo takoj dali na razpolago interesentom, da bodo po teh načrtih lahko že letos začeli graditi lesene hiše. Nekaj takega bi bilo tudi pri nas močno primerno. Samo nekdo bi se moral za to stvar zavzeti!

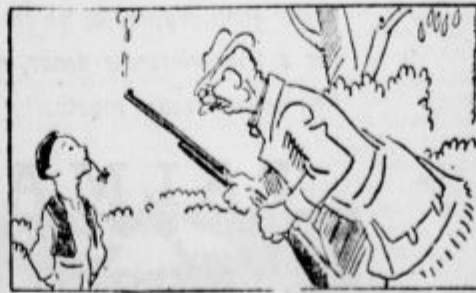
Oglašujte v »Slovincu«!

ZA LEDVICNE BOLNIKE

Močnata juha (za 2—4 osebe).
Daš 50 g moke v 50 g presnega masla in 5 minut dušiš; doliješ 1½ l mesne juhe ali vode, kuhaš počasi ½ ure in dodaš 2—3 rumenjake, 1/10 l smetane in 20 g presnega masla. (Namesto juhe lahko vzameš mleko.)

Peščena torta.

Mešaj, da se péni, 180 g sladkorja in 4 jajca in prav tako 180 g presnega masla in 180 g bele, močnate sipe (puder iz moke). Obe gošči zmešaj in daš v obliko, ki je namazana s presnim maslom. Pečesh v precej vroči pečici in ohlajeno obliješ z vanilijevo glazuro.

»Dečko, ali nisi nič videl mimo teči zajca, katerega sem pravkar ustrelil!«

Prvi egipčovski poslanik v Londonu je postal dr. Hafez Afifi paša, ki je te dni prišel v London.

Peščeni viharji nad Ameriko so napravili amerišskemu poljedelstvu že velikansko škodo. Naša slika nam kaže vihar nad malim mestom v državi Kansas.

Jubileji naših prijateljev

V svoji prijazni vili v Dol. Logatec je dne 4. marca l. l. obhajal 80-letnico življenja g. Josip Urbas, orožniški stražmojster v. p. Kot mlad orožnik je bil poslan v službo v Dalmacijo. V svojem prostem času pa mu je bila knjiga najljubši prijatelj, tako da danes govori štiri jezike. Z zanimanjem ga poslušajo, ko ti pripoveduje razne anekdote iz svojega življenja.

Kot mlad žandar moral je mnogokrat zasledovati razne roparje, hajduke in »kontrobutarje«, po visokih dalmatinskih gorovjih, kakor so Mosar, Stijalja Bevkova itd. Udeležil se je tudi kmetijske vstaje l. 1881—82 ter je mnogo svojih tovarišev zgubil na bojišču.

Ker že od nekdaj ljubi naravo, za to si ga našel tudi vedno v naravi. Videl si ga na polju in travnikih, ko je nabiral razna zdravilna zelišča. Ker ima celo knjižnico raznih zdravilnih knjig in drugih, pozna domala vse cvetlice, rastline in njih zdravilno moč. Marsikdo je občudoval krasoto njegovih rož, kadar so bile te v cvetju in v raznih barvah. Človek je moral nehoti obstati in se navžiti blagodušečega vonja teh cvetlic.

Tudi kot dobrotnika ga ne smemo pozabiti, vsaj je še danes podporni član raznih kulturnih društev in dobrodelnih ustanov. Kadar ga kaj prosi, tudi dobi, bodisi materialno ali duševno. Saj je »podkovane« v vseh zadevah.

Ko smo nabirali prostovoljne prispevke za nabavo novih zvonov, za povečanje farne cerkve itd., je bil vedno med prvimi darovalci. Pri vseh svojih letih pa ima mož izreden spomin. Ako ga vprašate v tej ali oni stvari, ki se je morda zgodila pred več leti, on ti bo povedal natančno, celo dan, v katerem se je to prigodilo. Ako ga vprašate, kakšno vreme je bilo v božiču o veli, noči leta tega in tega, pa ti bo našel koledar, v njem pa zapisnik, in vprašanje je zadovoljeno.

Naj bi naš g. Jože še dolgo vrsto let zaznamoval vreme zdrav in vesel!

V krogu svoje družine, vnukov in vnukinj, obhaja danes g. Milka Kristan tisti dan krizev, ki jih nosi dovršenih šest. Rojena je bila dne 7. marca 1877 v Litiji kot hči takratnega ondoteznega občinskega tajnika Srečka Zalokarja, kasneje organizista v Skočjanu pri Turjaku. V Litiji je bil tedaj okrajni glavar zloglasni avstrijski vitez Vestenec, ki je očetu v dobi narodnostnih bojev s preganjanjem zagrelen marsikatero uro življenja. Jubilatka živi že 39 let v zakonu z bivšim občinskim revizorjem Franom Kristanom. Imela je 11 otrok, od katerih jih živi še osem. — Najstarejši sin je sedaj šolski upravitelj v Notranjih Goricah. Bil je tudi ena izmed žrtve prejšnjega režima, ki ga je vrgl izpod gorenske Dobrče tja doli na hrvaško mejo. — Najmlajša hčerka je slušateljica prava na tujakinski univerzi. Ena hčerka je učiteljica, druga je koncertna pevka in zlasti v treh ljubljanskih cerkvah znana solistka. Trije sinovi so priznani pevci-tenoristi. Dva vnuka in štiri vnukinje pa tvorijo naraščaj za prihodnjo generacijo. V javnost in ospredje jubilatka ni sili. Ni to potrebno. Saj je znan izrek največjega grškega filozofa, da je najboljša tista žena, o kateri se najmanj govori. Tudi evetu prikrto in tiho delo je Bogu dopadljivo. Jubilatka živi Bog še do mnogih obletnic!

Smrt vlega slovenskega gospodarja

Na Gradcu pri Zrečah je umrl v 85. letu ugledni in zaslužni gospodar Mihael Lamut. Brinjeva gora, sloveča božja pot, je izgubila zvestega ključarja in oskrbnika, soobčani pa izkuzenega svetovaleca. Starejši Zrečani imajo v dobrem spominu veselega in dovipnega Hernika, kapelnika domače godbe, ki je svoj čas spremljala vse domače svečanosti in prireditve.

Danes teden, t. j. v nedeljo so pokopniku na svečan način izročili častno diplomu častnega občana. Zreški pevski moški zbor mu je zapel lepo podoknico, nakar mu je g. predsednik z izbranimi besedami poklonil diplomu. G. župnik se je pokopniku v prisrčnih besedah zahvalil za petin-tridesetletno nesebično delovanje in prid občine. G. Lamut se je vidno ganjen zahvalil za počaščenje. Nihče ni mislil, da bo čez teden dni legel k večnemu počitku. Svoje otroke je vzgojil v krščanskem duhu in so vsi lepo preskrbljeni. Po njem žaluje veliko vnukov in pravnukov. Pogreb bo v nedeljo ob 10 na farno pokopališče v Zrečah. Naj mu bo Bog pravični plačnik! — Zaljubljeni naši so žalje.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes ob 15.17 in 20 uri. »Sree podzemlja«, vefilm o življenju sodobnih ljudi. Glavni igralci Gustav Fröhlich in Heli Finkenzeller. Za dodatke zvočni tehnik, barvani zabavni film idr.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 7. marca: 8 Telovadba: a) za dame, b) za gospode (vodi g. prof. M. Dobovšek) — 8.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. — 8.45 Postni govor: Kristus in ljudstvo (g. Fr. S. Finžgar) — 9.00 Cas, vreme, poročila — 9.15 Vsakemu nekaj! (plošče) — 10.00 Koncert laike glasbe (g. Jeraj, Bravničar, Pilj, Gallatja) — 11.15 Plošče — 11.30 Otroška ura: (Trije godci) — Kar želite, to dobitte (plošče po željah. Vmes reportaža in poročila o poteku mednarodnih skakalnih tekem na planinski 65 m skakalnici — 13.00 Cas, spored, obvestila — 13.15 Narodne pesmi (Sodelujeta gđe. Stefka Korenčanova in Kmečki trio) — 16.00 Zavarovanje živine (g. Ivan Martelanc) — 16.30 Našim deželanom (Radijski orkester) — 17.00 Kmet. ura: Gnojenje zelenjadnega vrta (razgovor, vodi g. Strekelj Josip) — 17.30 Za boljšo voljo. Sodelujejo: Radijski orkester Veseli bratci in Magister Ivan s harmoniko — 19.00 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Banat in Banatinci (prof. M. Stanojevič) — 19.50 Slov. ura: 1. Koroske nar. na ploščah (poje št. Jakobski oktet). 2. Iz narodnega življenja Rožanov (g. dr. Josip Šageli) — 20.00 Radijski orkester — 21.10 Godba grenadirske garde (plošče) — 21.30 Koncert g. Dimitrija Denova, bolgarskega pianista — 22.00 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Pesnice za zabavo in krajši čas (Jožek in Ježek).

Dragi programi

Nedelja, 7. marca: Belgrad: 17 Prenos iz Petrovgrad. — Zagreb: 20 Tamburice. — Dunaj: 20.10 Klavir. 21 Sologra. 22.30 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.40 Spevigrad. Poljub Nj. Visokosti. — Trst-Milano: 17 Simfonični koncert. 21 Gannejeva opera. »Plesalec na vrvi«. — Rim-Bari: 21 Pihala. 22.30 Zbor. — Praga: 19.45 Slovenske narodne. 21.10 karpatske narodne. 22.25 Orkestralna glasba. — Pariz: 21.30 Klavir. 22.10 Ljubljana. — Berlin-Frankfurt: 20 Berlin in luči svetlobe. — Königsberg: 20 Iz vperat. — Sottens: 19.25 Lisztove orgelske skladbe. 20.30 Španska glasba. —

Tudi pri 33 kolu je zopet padla

premija Din 408.000

na 1/4 srečke, ki je bila prodana v srečni prodajalni

MILANA LAVRICA, Beograd, POANKAREOVA ulica 25 — Poštni predal 450

Zato kupujte nove srečke 34. kola pri tej znani prodajalni, ki je poleg gornje izplačala v najkrajšem času že več premij in veliko dobitkov po Din 200.000—, 100.000— itd. in posluje na splošno zadovoljstvo svojih cenjenih odjemalcev.

Gospodarstvo

4 1/2 milijarde potrebujemo za ceste

Ekspoze ministra za gradbe v skupščini

Iz ekspozeja ministra za gradbe g. dr. Marka Kožulja posnemamo tele podrobnosti o delu njegovega ministrstva ter o bližnjem programu za to ministrstvo.

Sam proračun ministrstva vsebuje nekaj izprememb glede sestave, ki pa niso bistvene, omogočajo pa lažje izvrševanje izdatkov tega ministrstva. Povečani so krediti za osebne izdatke, nadalje za izplačilo anuitet za posojila pri Drž. hip. banki ter za izplačilo prejšnjih dobav. Krediti so sicer majhni, vendar je treba vpoštevati, da služijo krediti predvsem za vzdrževanje že obstoječih objektov, razen nekaj majhnih investicijskih izdatkov. Poleg tega vsebuje predlog tudi nekatere izdatke za začetna dela pri novih mostovih.

Za investicijske svrhe se letno izkorišča iz drž. sklada za javna dela okoli 50 milij. din., gradbeno ministrstvo ima od milijardnega posojila na razpolago 578 milij. V teku proračunskega leta je bilo realizirano posojilo 50 milij. za vodovode in posojilo 57 milij. din. za nekatera druga javna dela, katerih pa ministrstvo ne našteva podrobno. V projektu je tudi, da se začno graditi letos trije veliki mostovi za 70 milij. din.

Kaj se dela

Mreža drž. cest obsegla 10.151 km, za katere vzdrževanje je določenih 76,5 milij. ali 7.600 din na km, potrebno pa bi bilo na km najmanj 25.000 din. Zato je potrebno, da se napravijo take drž. ceste, ki bodo zahtevale najmanj izdatkov za vzdrževanje.

Iz proračunskih sredstev se je lani dogradilo mostov za 11 milij. din. od tega je v delu armiranobetonski most čez Savo pri Gozdu za 730.000 din.

Iz cestnega programa je bilo do 14. jan. 1937 odobrenih 558,35 milij. din. izlicirana vsota pa znaša 450 milij. din. Cela vrsta del je že popolnoma dokončana. Mnogo del se ni moglo izvršiti v tistem tempu, kot bi želeli, ker so bile za ta dela potrebne popolnoma nove investicije.

Trgovina v Celju

Celje, 6. marca.

Sinoči je bila v mali dvorani Narodnega doma redna skupščina Združenja celjskih trgovcev, kateri je predsedoval g. Stermecki.

Kljub temu, da je članarina v tem Združenju skoraj najnižja v Sloveniji, je finančno stanje zelo zadovoljivo, kar kaže, da se je vsa leta varčevalo z denarjem. Clanske vpisnine vedno bolj rastejo, kljub gospodarski krizi. Združenje ima danes že nad 300.000 Din gotovine. Z inkorporacijo okoliške občine k mestu Celju se je pričakovalo, da se bo likvidiral večletni spor glede zapiralnega in odpiralnega časa, kakor tudi počitka ob nedeljah, to se pa ni dalo doseči, ker se bivši okoliški trgovci še niso mogli živeti v nove razmere. Stanje trgovine tudi lani ni bilo najbolj ugodno, ker je bila v Sloveniji slaba letina, pa tudi sankcije so prinesle veliko škodo. Velike ovire gospodarskemu razvoju so še vedno visoke dajatve trgovcev. Zbornici se je končno posreželo doseči, da je poslala banska uprava v Belgrad energičen predlog, da se naj vsako krošnjenje vobče prepove. Razven tega so še glavni vzroki propadanja slovenskega trgovstva nelikvidnost raznih denarnih zavodov, odtegnitev vlog mladoletnikov iz naših hranilnic in visoke obresti. Združenje je protestiralo tudi proti osnutku novega cestnega fonda, ki je osnovan na centralistični podlagi in predlagalo ustanovitev cestnih fondov po banovinah, tako da vplačani denar ostane tam, kjer se je vplačal. Napravilo je tudi Združenje potrebne korake za napravo avtomatske telefonske centrale, zanima se tudi za vaješka vprašanja, za regulacijo Savinje so bili storjeni tudi od nje potrebni ukrepi. Na neko časopisno vest, da se delovni čas v trgovinah v letošju namerava spremeniti in sicer tako, da bi bile trgovine poleti popoldne odprte od 3 do 7, je predsednik storil vse, da se obdrži sedanjí odpiralni in zapiralni red.

Po poročilu g. predsednika je sledilo tajniško in blagajniško poročilo g. Blažona, ki je vsebovalo statistične podatke in interno delo pisarne. 31. decembra je šlo Združenje 347 pripadnikov in sicer 222 moških in 125 ženskih članov. Družabnikov trdki je bilo 34 in 4 družabnice, prokuristov je bilo 6, poslovodij 50, 82 uradnikov, 71 uradnic, 201 prodajalec in potnikov, prodajalk 113, blagajničark pa 14. Na novo sprejetih vajencev in vajenk je bilo 41. Trg. nadaljev. šolo je obiskovalo 90 vajencev in vajenk. Združenje trgovcev je tudi lani med najboljšo učence razdelilo po tri nagrade v skupni vsoti 1.050 Din. Lani je imelo od 347 članov Združenja 149 nameščenecv. Združenje ima tudi poslovalnico Ljubljanske TBPD in je pri njej zavarovanih 740 nameščenecv, za 37 več kot lani. V višjem zavarovanju jih je 213, za 15 več kot lani, iz česar se vidi, da se nameščenici čedalje bolje oklepajo Trgovske bolniške blagajne.

Učitelj pravi....

Vaši čelji naj bodo vedno v red, nosite gumi podpetnike na čevljah, ker s tem prihranite denar, a pri koji ne povzročajo ropota.

PALMA

GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK

Dobe se pri vsakem čevljarjem mojstru!

Naše gospodarstvo

v januarju

Iz mesečnega statističnega poročila Narodne banke za januar posnemamo, da so znašali drž. dohodki v januarju 1937 samo 750 milijonov in da so bili manjši kot leta 1936 istega meseca, ko so znašali 766 milijonov Din, večji pa kot pred dvema in tremi leti. Po skupinah se razdele: neposredni davki 151 (145), posredni davki 226 (221), monopoli 154 (156), drž. podjetja 215 (238) milijonov Din. Zmanjšanje je iskati torej predvsem pri državnih podjetjih.

Efektne borze izkazujejo januarja prometa 19 (isto kot januarja 1936), devizni promet pa je znašal 222 (199) milijonov Din. Tečaj papirjev so bili naslednji: vojna škoda 379.12 (345.84), 7% investicijsko posojilo 85.18 (78.92), agrarji 50.67 (45.78), 6% begl. obv. 70.61 (64.35).

Indeks cen.

Indeks cen na debelo je v januarju v primeri z decembrom padel od 71.2 na 70.4, ter je tudi nižji kot je bil januarja 1936. Po skupinah je bil indeks naslednji (v oklepajih decembarski indeks): rastl. proizvodi 66.5 (67.9), živina in proizv. 63.5 (65.1), mineral. proizvodi 82.2 (81.9), industrij. proizvodi 74.0 (73.9), indeks cen na drobno: Belgrad 80.8 (80.7), v Zagrebu 82.7 (81.1), Ljubljana 84.3 (83.0), Skopje 87.1 (86.9).

Število natovorjenih vagonov je znašalo v januarju 107.000 (decembra 129.000 in januarja 1936 97.000).

Mestni kontrolni urad

»Bilanca«, to je revija za obratovanje in poslovanje v podjetjih in uradih, ki izhaja v Zagrebu, je pod naslovom: »Kontrolni uradi, mestna podjetja, Šostariš in Šostarič« prinesla članek, v katerem se dopisnik pritožuje, da je bila iz zagrebškega mestnega proračuna črtana postavka 200.000 din za mestni kontrolni urad. Naši dnevni časopisi, pravi, zelo pridno prinašajo kriminalne vesti, zato pa bi morali tisti, katerih dolžnost je za to brigati se, uvideti, koliko milijonov je propadlo preko raznih Šostaričev in Šostaričev. Mesto Zagreb bi bilo dolžno podati statistiko, koliko milijonov je šlo v niš in koliko milijonov so plačali Zagrebčani in druga mesta zaradi goljufije, poverbe itd. Iz predloženega proračuna mesta Zagreba smo videli, da znaša 242 milijonov dohodkov in toliko izdatkov in iz te visoke vsote je črtana mala postavka 200.000 dinarjev za kontrolni urad. Zakaj, se vprašuje dopisnik. Človeka se polasča sumnja, da se nekdo silno boji te kontrole, ker ne mara kontrolnega urada. Ali pa je treba počakati, da pridejo na mesta v kontrolni urad gotovi rodbinski ljudje? Poziva časopise, zastopnike, politične stranke in oblasti, naj vendar obrnejo pozornost na to! Nato pravi: »Evo, Ljubljana nas je zopet prehitela, a mi hočemo biti prvi! Mi se radi mnogih stvari jezimo na Slovence, pa bi jim morali biti hvaležni. Priobčujemo okrožnico in pravilnik ljubljanske občine, s katero se ustanavlja kontrolni odbor. Sicer je treba še počakati, da bomo videli rezultat njegovega dela, a načrt sam more nam in vsem mestom dobro služiti za osnovo. V vsakem slučaju pa čestitamo Ljubljani!«

Lepo priznanje novi občinski upravi v Ljubljani!

Lepite na svoja pisma, račune, cenike, blago, lepake itd. le prilepne znamke gospodarske akcije »SVOJI K SVOJIM«

Propagirajte nakup domačega blaga, ker s tem pobijate trezposelnost! Upoštevajte pri kupovanju blago, ki je opremljeno s temi prilepnimi znamkami.

Borza

Dne 6. marca 1937.

Denar

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 4.401 milij. din v primeri s 4.86, 5.668, 4.354 in 5.005 milij. din v prejšnjih tednih.

Curich. Belgrad 10.—, Pariz 19.875, London 21.385, Newyork 438.625, Bruselj 74.05, Milan 23.07, Amsterdam 240, Berlin 176.10, Dunaj 79.20 (81.80), Stockholm 110.25, Oslo 107.45, Kopenhagen 95.45, Praga 15.29, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.445, Buenos-Aires 131.5.

Danes so banke plačale za

ameriški dolar	47.70 Din
angleški funt	235.— Din
francoski frank	2.22 Din
švicarski frank	10.90 Din
avstrijski šiling	8.40 Din
italijanska lira	2.12 Din
češka krona	1.52 Din
holandski goldinar	26.— Din

Žitni trg

Na žitnem trgu je razpoloženje mirno. Rečna plovba še ni začela izvažati blaga in tako mora iti naša pšenica skozi domača pristanišča, ki pa zopet ne morejo sprejeti vseh razpoložljivih količin. Pričakovati pa je, da bo pred prazniki naša domača kupčija nekoliko oživila. Pšenica je ostala v glavnem v ceni neizpremenjena in stane gornje-banaška, Kikinda, 153—154; Begej, potiska, 160. »Prizadej« mnogo kupuje za Nemčijo in izvažajo preko Sušaka po morju v Hamburg. Vagonsko blago se kupuje po 156. V koruzi je mrtvilo, ker ni izvoza, stane pa 83—84, Indija, času primerno suha. Sušilnice trenutno ne delajo dosti, ker se ne izplača, ker je promet premajhen. Cene moki malo popuščajo, ker mlini nimajo posla in se skušajo znebiti svojih zalog tudi po nižjih cenah. Moka stane danes po kakovosti 245—255. Mednarodni trg je še vedno čvrst in naši izgledi so še vedno dobri.

Zahvala.

Globoka hvaležnost mi narekuje, da se javno zahvalim gosp. šef-primariju dr. Fr. Dergancu za izvrstno ozdravljenje vnetja žil v nogi v njegovem sanatoriju Emona v Ljubljani. Zato ga vsakomur toplo priporočam.

Ivana Rotar, Ježica.

KULTURA

Pogovori z literati

V naši kulturni sredini je mnogo vsakršne stiske, vse preveč je tesno umerjenih predalov, kamor bi hoteli pod varno etiketo spraviti vsakega, ki za vse nas išče in utira poti k boljšemu. Ta pojav je že star in samo v toliko lahko spregovorijo

o njem, kolikor en tabor udari po drugem. Vendar je zmerom več poguma med mladimi, ki jim ni mar sumničanja in zavračanja, ker se zavedajo odgovornosti in vršijo svoje poslanstvo v trpljenju in boju. Dobro je, če izvemo njihovo misel.

Slavko Tomerlin: Kmetška hiša.

Pesnik Edvard Kocbek

Pesnikova naloga.

Beseda pesnik mi je še vedno tuja, spominja me na ozke predstave o pesniku, ki krožijo po svetu kakor obrabljen denar. Danes ni pesnik tisti, ki piše blagovene pesmice in vzbuja lagodno prijetnost, ampak človek, ki je soudeležen na vsem spreminjanju. Spremlja življenje in ga skuša vsega obseči, zdaj ga ujema, zdaj spušča, sleherni dan ujeta kontinuiteto vrača diskontinuiteti, vsak dan znova začena svet. S svojimi navdihnenji ga ustvarja, razlaga, čara in prerokuje. Pesnik je slabotnejši od filozofa, ali zato veličastnejši: če filozof dela na ohranitve snovi v kozmosu atomov in v idealih kategorijah, potem so pesnikova domena končnost, negotovost in smrt, posamično, tragično, živo in osebno so svetišče njegovega sveta. Pesnik hoče eksistenco rešiti, ne prešteti ali urediti. Njegov svet je ste upanja, torej svet možnosti. V zadnjih stoletjih se je pesnikova funkcija zanimivo širila od narodnega pevca, tvorca unita se je razvila v duhovnega pustolovca in iskalca zmisla, odtod pa v integralca resničnosti. Če je še pred kratkim Nietzsche pesnik pomenil okuževalca tragičnih spoznanj, ki naj ostane v borbi s samim seboj in naj se v nobenem dognanju ne umiri, marveč naj vse najdražje ideje sežge v ognju metaforične razumnosti, potem zdaj stopamo iz zaprtega kroga v navzočnost resničnosti. Biti pesnik mi pomeni biti zavestno in svobodno navzoč v svetu, kot član občestva, ki daje in sprejema. Mnogo je še neodkritih človeških odkritij, mnoga bodo kmalu zaživela v novih ustvarjanjih. Seveda pesnik ni »inženir, ki gradi človeške duše«, marveč oprosčevalec in osvobodjevalec življenjskih in idejnih avtomatizmov.

Kako je priti do tega.

Z odkrivanjem, ustvarjanjem in razširjanjem muzičnosti. V današnjem svetu, ki je kljub glasovni kulturi amuzičen, mi muzičnost pomeni zmoglost zaznavanja pravilnosti, kakor ga dajejo vsi organizmi. Seveda še pravilnost marsikomu pomeni le linearnost, ne pa trodimenzionalnost, kar se v pesniškem svetu imenuje inkarnacija. Cutim zvočnost telesnosti in zvenenje reda v predmetnosti bolj kakor njihovo časovno zamenjavanje. Muzik bi na mojem mestu dejal, da dajem melodiji prednost pred ritmom.

Razmerje do družbe.

V tej družbi bo ostalo nerešeno nasprotje med pesnikovim življenjem in nepesniškim življenjem ostalih, ki še ne morejo prevzeti pesnikovih iniciativ in jih nadaljevati v sebi. Danes smo sami. Ne vemo, kdo nas bere ali čaka. Ta prepad ni aprioren, tudi niso današnji ljudje čisto nepesniški ali pesnik pre slab, krivo je nepopolno in nepravilno življenje samo, oziroma njegovi pogoji. Včasih še sanjam o taki metafizični življenja, ki pozna nasprotja le po nujnosti njihove enotnosti.

Kakšno je razmerje kristjana do človeka v ustvarjanju?

Slovstvo mora biti porojeno iz notranje nuje. V tem zmislu ustvarjanje pomeni svobodo. Svoboda je, kdor zvesto izvršuje svoje osebno poslanstvo. To ni meščanski, individualističen pojem svobode. Svoboda pomeni pokorščino do svojega lastnega in edinega življenjskega razloga. Za kristjana je obsežen v odgovornosti do svoje samoniklosti, za kristjana v besedi božji, ki posvečuje samoniklost in jo ureja v odrasleniški svet. Kdor krščanskemu ustvarjalcu zanika svobodo, zanika človeka sploh, saj je edini občeloški kriterij resničnosti njena notranja nuja.

Biti pesnik, se pravi...

Biti najmanjši med najmanjšimi, najzvestejši med zvestimi. Prihajamo do najrealnejšega mišljenja, kar smo jih kdaj Slovenci imeli. Še smo razdeljeni, niti se ne poznamo, toda vsi smo nova celota, v nas se razvija moč nikdar več minljive in kolebajoče slovenske zavesti, ki ve, kaj dela in kako bo delala. Vsak naj dela, kjer stoji glavno je, da sme zvezani po življenjskem realizmu med seboj in da ga razvijamo v najvišjih človeških merah, z občutjem za svobodo, ki ga moramo čim prej tudi medsebojno uresničiti. V Ljubljani je že precej rok poprijelo, treba le več javne korajže in velikopoteznosti, želimo več kulturnih oken v svet. Razdeljenost kulturnih ljudi na odprtih tere-

nih. Od oblasti in predstavnikov pa že dolgo pričakujemo podpor, štipendij in nagrad.

Slovenska literarna kritika?

Preveč ohlapna in resnoba, mlajši tovariši kritiki pa so naravnost učenjarski. Razumem jih, preveč so vzrastli iz aktualnih knjig in revij, vidi se jim, da sta jih tako zasegla tehnika in dialektika časovnega Levitana, da drhtijo od nove estetske groze in v njej istovetijo človeka s časom. Človek jim velja toliko, v kolikor se znajde v času, odtod absolutno prevladovanje miselnih prvin, ki vodijo do hiliastičnih tendenc. Toda pesnik naj ne vnaša človeka v čas, ampak čas v človeka, kajti nazadnje ostane le človek s svojo določenostjo. Plastične vrste dogodkov in njihova nesposobnost mi vendarle pomenijo manj od človekove lastne sile in stojnosti. Največja nevarnost grozi od slepih mitov, izven njih se moramo zbrati vsi, ki nam je za človeka, za njegovo notranjo svobodo in zunanjo polnost.

Pisatelj Bogomir Magajna

Nekoliko sem se začudil temu obisku — drugi niso prišli k meni razen enega, toda tisti je postavil mrtvaški križec k mojemu imenu — pa Lovže Golobič, naš stari tovariš iz Zagreba in človek širokega srca je nameraval priti, pa je ravno tiste dni umrl. Prav tako so umrli tudi drugi trije, ki bi morda prišli — stari tovariši v iskanju lepote — tovariši ob vinu in lepi besedi, iskateљи prave resničnosti: Kosovel, Cibec in Vurnik. Ko jih ni bilo več, si nisem želel, da bi še kdo prišel, dokler ni spet enega življenje vrglo v težko službo črke, ob kateri vsakemu postane polagoma tako težko, da kolen uro, v kateri se je odločil na steze pekla in neba. Toda temu se ne da izogniti. Se ne morem izogniti niti jaz in si tega niti ne želim. Saj je imperativ tak in končno je mogoče doživeti kljub vsem grdobijam ob lepi besedi toliko sreče in videti toliko drugim zakritih stvari, da bi mi bilo dolg čas, če bi to stanje zamenjal za denar in lepo hišo, kar bi že lahko storil.

Lepa knjiga je bila v naši hiši vedno doma.

Moji stari materi, stara očeta, še bolj pa oče, mati, brat in sestre, so žrtvovali mnogo ur za lepo knjigo. Lepa knjiga je bila v naši hiši vedno doma. Pa sem že kot otrok poleg brata edini v vsej dolini na gmajni skušal pisati prozo, sem začel izdajati med prvošolci mal literarni list in mi je v višji gimnaziji rekel tedanji prefekt v Marijanišču in sedanji škof dr. Rožman, ko sem mu potožil, da bom nehal pisati: »Ti si že zaklet in ne boš mogel več iz tega pobegniti.« Takrat je bil tudi Velikonja mentor, pozneje sta bila Finžgar in Koblar. Tedaj sem skoraj edini svojih let pisal prozo, se iskal in iskal, ne da bi se popolnoma našel, se iščem tudi sedaj in se bom iskal celo življenje. Spoznal sem mnogo napak, ki sem jih storil in se boril z njimi in se borim še danes, toda pot je bila vedno jasnejša pred menoj, vendar divja in razčlenjena. Ravni, uglajenih poti ne maram. Zdele bi se mi manj zanimive. Na njih bi bila presenečenja izključena. Lepo knjigo in lepo besedo ljubim nad vse. V Zagrebu sem se zavedel, da sem umetnik in mi tega mnenja o sebi nihče ne more vzeti. Prepričal so me o tem tudi tisti, ki so od časa do časa prevedli kako mojo stvar na tuje jezike, ne da bi jaz zato niti najmanj posređoval, kakor posređujejo drugi zase, in nisem tega nosil oznanjat v podlistke. Prepričanje me o tem tudi priroda, ki razgrinja vsak dan nove podobe pred mojimi očmi, ljudje, v katerih prepaše in višine duša se vedno laže uživljam. Meni je vseno pisati pravljico, legendo ali najbolj realistično sceno iz najtemnejšega prepada, da le službi visoki gospej lepoti in umetniški resničnosti. Nekateri se temu čudijo in ne vedo, da so italijanski slikarji slikali Madoon in Afroditu z isto ljubeznijo.

Prepričanje in umetnost.

Nekateri zamenjujejo, kar so drugod že zdavnaj nehali zamenjavati, karakter in prepričanje s službo umetnosti. Gredo se katoliško, marksistično ali svobodomiselno literaturo. Ta literatura lahko obstoja, zakaj bi ne — toda služba umetnosti je dvignjena nad vse to. Upton Sinclairova Zlata veriga lahko služi prav dobro za socialno

propagando, toda mnogi nauki iz nje so za umetnost pogubni. To so začeli spoznavati tudi v Rusiji, v kateri so v začetku hoteli ukleniti umetnost le v socialno propagando. S tem seveda ne pravim, da bi se umetnik ne smel obenem boriti tudi za svoje prepričanje. Saj so se tudi največji borili zanj. Le tega ne smemo istovetiti z umetnostjo.

Naša mlajša literatura.

Neupravičen je pesimizem o mlajši literaturi. Mlajša literatura je v marsičem formalno in vsebinsko nad predvojno; tudi po kvantiteti ne zaostaja. Ljudje pri nas zelo mnogo čitajo in mnogi čitajo z ljubeznijo. Toda danes je težko tekmovali z najvišjimi vrhovi, katere smo skoraj po večini vse dobili v prevodih v naš jezik. Takih vrhov tudi po vsem inozemstvu ni dosti. Dobro je sicer, če se poslužujemo tudi za domače stvari absolutnega merila, vendar ne sme to voditi v zaničevanje in prezir. Največje zlo, ki ovira dandanes širok polet literature, je pri nas silno razvito klikarstvo, tudi literarno klikarstvo, ki ne pozna nobenega ozira in se poslužuje vsakega, tudi umazanega sredstva, da zavre ali pa uniči razvoj tistega, ki v dotično kliko ne spada. To klikarstvo je uničilo že marsikak mlad talent, ki je bil v začetku svojega razvoja še preslab, da bi se mu uprl. V tem oziru so potočili že golide in golide packarij. Prav tako ovirajo umetniški polet svetovnonazorski boji, v katerih nočejo priznati ljudje niti umetnine, če jo je ustvaril umetnik iz nasprotnega tabora. Takí boji so sicer nujni, vendar ne smejo nikoli voditi do neresnice in nepravilnosti.

Dosti premalo pa se pri nas zanimajo za probleme, ki so za nas življenjsko pogojni. Skoraj noben pisatelj se ne dotika tiste tretjine zemlje, ki je od Slovenije odtrgana, in za množice naših izseljencev. Mesto da bi vihteli bridke svetovno nazorske meče, naj bi se bolj zanimali za to, da združimo vse naše slovensko ozemlje. Pomislimo samo, kako bi se potem razširil knjižni trg, koliko kulturnih delavcev, profesorjev, uradnikov, zdravnikov in rokodelcev bi dobilo prostora v velikih mestih ob morju; kako bi se razmahnilo gospodarstvo. Dokler bo Slovenija okrnjena, bomo bližji životarenu kakor življenju. Potem bi se morali gospodje tudi bolj zanimati za vse tiste naše ljudi, ki so v množicah raztreseni po tej državi in po inozemstvu. Zaradi boljšega spoznanja je treba stopiti med ljudi. Je treba pogledati v rudnike. Je treba znati vrteti mlatilnice. Je treba znati kopati jarke za nove trte. Je treba potovati v Zagreb, Belgrad, Sarajevo in v druge kraje. Je treba spoznati tudi pravo lepoto zemlje same. Večina naših mlajših pisateljev še ni stala vrh Triglava in se zamislila v veliko lepoto naše domovine. Ni hodila po tihni dolini sedmerih triglavskih jezer; po podih ob čudoviti Skuti. Ni doživela čarobne samote v Tamarju pod Jalovcem, ne zamaglenih hribov okrog cerkniškega jezera in drugod, ne pesmi in joka, ki živi med ljudstvom samim; niti ne njegovega smeha. Nekateri pa so že stopili na to pot. Zato je moja prognoza za napredek naše mlade literature vendarle dobra, če ne bo uničilo tega napredka vedno slabše gospodarsko stanje. Klikarstvo pa se bo dalo polagoma vendarle zatreti.

O lastnem delu.

Kaj delam? Uživljam se vedno bolj v literaturi in danes z resnejšo ljubeznijo kot kdarkoli. Letos izideta dve knjigi. Potem pa vsako leto ena, dve, če bodo bogovi hoteli. Ko sem stal sredi ceste sam, se je zagnala proti meni iz svojih umazanih hlevov cela truma jarcev in so se začeli zaletavati vame javno — poprej samo za kulisami. Z zanimanjem opazujem njihovo početje. Če bodo pa le preveč sitnariji, jih bom že prijel za rogove in jih položil na zadajšnji plat.

France Gorše: Dr. Bogomir Magajna

Jaz sem sam v sebi nad svojimi čustvi suveren. Jaz lahko tako rekoč s svojimi čustvi tarokiram. Včasih tega nisem zmogel, pa je šlo nekoč skozi dušo celo morje samih črnih oblakov in bi tedaj skoraj utonil v njem. Danes se lahko igram kolikor koli hočem z žalostjo in veseljem. Če sem sklenil biti vesel, sem vesel; če sem sklenil biti potrt, sem potrt. Jaz imam svoja čustva: žalost, veselje, nemir, ljubezen, mirnjo, jezo itd. kot slikar barve pripravljene na posebni paleti in se teh elementov lahko pri ustvarjanju poslužim ob vsakem času. Prav tako je tudi z vsemi ostalimi elementi. Samo po sebi pa je umevno, da morajo izhajati vsi elementi iz živih izvirov. Med pisanjem ljubim marsikdaj močne skoke, kar mnogim ne ugaja, meni pa se zdi manj šablonsko. Glej n. pr. Jerinovo Lido, ki izhaja sedaj v Modri ptici. Vsak drug literat bi izpeljal to zgodbo v ravni liniji naprej. Meni se je sredi pisanja zahotelo drugače, pa sem postavil Lido naenkrat v popolnoma drug milje. Kritika bi pokazala na to

neenotnost z velikim prstom — meni pa se je zdelo nujno napraviti tako. Kdor piše, mora suvereno vladati tudi nad neetičnimi momenti. Skoraj ni zločina, ki bi bil za svoj zločin stoddostno odgovoren. Če bi jaz napravil zločin, bi ga napravil s popolno uvidevnostjo in bi bil zanj popolnoma odgovoren. Edino občutje, ki ga ne morem nadvladati, je občutje samote. Tako občutje je do skrajnosti mučno. Človeku se zazdi, kot bi že stoletja stal v puščavi; vse mu postane do skrajnosti prazno in brezpomembno; vsa človeška dejanja ničeva; umetnost in religija popolnoma nepotrebni; znanost mlatenje prazne slame; ljubica mrtva in smešna figura; ljudje kot kupi mesa in kosti, ki se sprehajajo po cestah; literarna družba kot kup praznih klepetalcev itd. K sreči traja tako občutje komaj nekaj ur ali en dan in zopet izgine. Marsikdaj si se čudil, kako mi je mogoče ob vsaki priliki spraviti družbo v smeh in razigranost. Po tem, kar sem ti prej povedal, ti bo lažje, četudi ne popolnoma razumljivo — pa ti bo morda tudi bolj razumljiva zloba, ki se me včasih polasti in zaradi katere postane ta ali oni prijatelj do skrajnosti ogorčen, medtem ko jaz z zanimanjem opazujem njegov izraz. Sola? Danes nimam prav za prav nobene. Je par prijateljev, ki me res iz želje, da bi moje stvari postale boljše, opozorijo na to ali ono napako in sem jim za opozorilo hvaležen. Naša kritika pa je nepekdagoška in za pisatelje nepomembna. Sicer skušam tudi sam dognati napake svojega pisanja in s tem, da primerjam pri inozemskih avtorjih, v čem me vse prekašajo, in skušam potem prebroditi različne težave. Do kake mere se mi bo to posrečilo, bo pokazala bodočnost.

Taka je torej ta stvar. Marsikaj bi še rad povedal, pa počakaj rajši nekoliko let!

Pesnik Božo Vodušek

Umetništvo in kruh.

Če premišljam o vzrokih, ki ovirajo razvoj naše literature, se zmeraj povrnem na okolnost, da je poklicno umetništvo pri nas zelo težko izpeljivo. Pri vseh poklicih, od krojača do univerzitetnega profesorja velja, da je za resničen uspeh poleg daru nujno potrebna popolna omejitvev na dotično delo, in prav isto velja za umetnika. To nam potrjujejo vrhovi svetovnih literatur, Dante, Shakespeare, Goethe, Dostojevskij in nepregledna vrsta znanih imen do Hamsuna, Galsworthyja in Gideja. Tudi v naši literaturi dokazujeta to Levstik in Cankar; in če se ne moreta kosati s svojimi tovariši niti pri majhnih narodih, kot so Švedi, Norvežani, Nizozemci, Švicarji, je treba edinele primerjati njihova življenjepisa z življenjepisi tistih, s katerimi jih hočemo vzporejati, da se prepričamo o resničnosti uvodne misli. Pri nas je za poklicnega umetnika tako malo kruha, da neizogibna in nepopravljiva revščina izkvarja sadove umetniškega dela tudi pri tistih, ki so se mu popolnoma predali. Na drugi strani pa so takšni strašni vzgledi odbili veliko večino umetniško nadarjenih ljudi, tako da so ostali v najboljšem primeru pri nekakšnem plemenitem, a vendarle nedovršenem diletantstvu. Tudi Prešeren, ki se je za uspeh, ki ga je vključ vsemu dosegel, imel zahvaliti pač svojem izrednemu daru, bi nam bil ustvaril brez dvoma vsaj veliko več, če bi bil bil na primer tako, kot je živel Puškin.

To staro vprašanje o združitvi kruha in umetništva ostaja tudi za naš mladi umetniški rod nerešeno in tako se pač le gremo literaturo kot profesorji, žurnalisti itd. ali pa životarimo. Za tiste, ki skušajo med nami živeti zgolj za literaturo in od nje, so razmere celo huje kot so bile za njihove vrstnike pred vojsko. Sicer takoj lahko priobči vsako dobro povest ali pesem v eni izmed naših revij in uredniki se celo pritožujejo, da jim manjka materiala. A če bi hotel pisatelj zaslužiti toliko kot komaj nastavljen uradniški pripravnik, bi moral vsak mesec napisati okroglo dve tiskovni poli, in to zmore le malokdo dalj časa.

Knjižni trg pri nas.

Še očitnejši pa je razloček med našo in predvojno dobo na knjižnem trgu. Ta je, kar se tiče domačih knjig, čisto mrtev. Če ti kdo danes založi originalno knjigo, ti stori s tem prijateljsko uslugo, honorar je ali dajalo, ali ga pa sploh ni. Edino, kar tudi izven revije predstavlja trgovsko vrednost, je še dober roman. Nagrade pa tudi za knjižno izdajo niso dosti večje kakor za priobčitev v časopisu. Vzroki za takšne gmočne pogoje umetniškega dela tičijo torej na eni strani v preveliki številnosti revij, ki morajo samo živeti od podpor in zato seveda ne morejo plačevati primernih honorarjev, na drugi strani pa v preplavljenosti knjižnega trga s tujo literaturo.

Prevajanje.

Naši domači avtorji seveda ne morejo vzdržati konkurence svetovnih avtorjev, katerih sistematično prevajanje se je začelo kmalu po vojski. Zato je razumljivo, da se je marsikdo od njih sam oprijel prevajanja, kar samo pomnožuje vrste tistih, ki so se zatekli v različne službe. Še več, opaziti je, da je prevajanje podobno kot žurnalizem še škodljivejše za umetništvo od raznih praktičnih poklicev, prav zaradi zunanje podobnosti z njim. Na prevajanje pa navezuje še cela vrsta pojavov, ki zadržujejo razvoj naše literature. V oficijelnih literarnih organizacijah sedijo po večini ljudje, ki so spustili vsako originalno delo in ki so le še prevajalci; njihovi interesi se kajpada ne ujemajo z interesi tistih, ki so vztrajali; zato te organizacije ne kažejo naklonjenosti originalnemu umetniškemu delu in našemu umetniškemu življenju ne dajejo nobene iniciative, ampak same tekmujejo v prevajanju s privatnimi založbami.

Položaj in pogoji naše produkcije.

Prav od tam izvira tudi tisto omalovaževanje tega, kar se danes še resnično ustvarja vključ vsem težavam na področju naše literature. S poudarjanjem, da povojna literatura zaostaja v vseh pogledih za predvojno, se skušata zakriti nezainteresiranost za originalno produkcijo in njeno odiranje. V koliko je takšno poudarjanje upravičeno, bo pokazal čas. Pa tudi če bi bilo upravičeno, je čisto jasno, da ne služi napredku in zboljanju.

Ker se številnosti revij zaradi politične razcepljenosti ne da odpraviti, in ker se tudi prevajanje, sloneče na trgovskem principu, verjetno dogleden čas še ne bo omejilo, bi se namreč mogli gmočni pogoji domače literature dvigniti le s tem, da bi se vsaj oficijelne organizacije, ki imajo v svojih pravih zapisan ta namen, resno zavzele zanj s lastnimi sredstvi in z akcijami pri javnosti in pri oblasteh. Predstavljam si to na ta način, da bi moralo stopiti vsaj pri njih prevajanje popolnoma v ozadje, da bi se morale razpisati nagrade za različne stroke originalne produkcije, da bi skušale organizirati neposredne stike umetnikov z občinstvom. Prepričan sem, da bi višina našega umetniškega dela ob takšnih prizadevanjih stalno rasla. Ali je res to utopija?

MLADI SLOVENEČ

Ko smo se selili...

Stara kmečka hiša, ki smo jo kupili v najtišjem kotičku zgornjega konca jezera, se je komaj videla s ceste. Za lesenim plotom je stalo lepo v vrsti druga poleg druge dvanajst višenj. Vrhovi nizkih dreves, ki so bila bolj podobna grmičevju, so se razstili drug v drugega, tako da je mimoidoči popotnik bolj slutil, kakor pa videl zadaj stoječo hišo. Zaradi teh drevesc so ljudje tudi hiši rekali »pri Višnjarih«.

Selili smo se v hišo. Pripeljali so nam pohištvo. Zlagali so ga pred hišo in nosili vanjo. Kakor je ob takih priložnostih navada, so ljudje delali še večji hrup, kakor je bilo treba. Medtem, ko smo po sobah merili in računali z dolgimi koraki in robci, kam bi bilo najbolje postaviti potrebno in nepotrebno, smo naenkrat zaslišali na hodniku zamolklo renčanje.

Pes! Nismo ga še videli, toda slišali smo ga, kako je capljaj po stopnicah navzgor, tekal po zgornjih prostorih in nevoljno renčal in nazadnje spet v velikih skokih zdrvel navzdol, dokler se ni prikazal na pragu naših vrat. Gledal nas je zapovedovalno. Njegovo glavo bi lahko ponosno nosil na vratu kakšen terier, telo je bilo takšno, kakor ga imajo dolgodlaki špiči, toda noge so bile v sorodu z najrazličnejšimi pasjimi pasmajami. Črni in beli madeži na glavi in hrbtu so poveljevali dolgočasno sivino njegovega kožuha.

Začuden smo gledali psa in ugibali, odkod neki se je priklatil. Podoben je bil srditemu močakarju, ki je zagledal v svoji hiši nepovabljenega gosta. Pozorno nas je gledal in venomer po tistem renčal. Na pragu je povohal s smrčkom po zraku, nato pa nam je samozavestno pokazal hrbet, pogledal se v kuhinjo in shrambo in izginil iz hiše. Pozneje sem ga spet videl pri vrtnih vratih, kjer je vztrajno čepel, dokler so razkladali pohištvo.

Vsekakor ni bil navaden pes. Bil je prežavec, nevoščljivec in nezadovoljnej. Vsak kas pohištva, vsako vedro, vsako metlo je povohal in razkačeno bliskal z očmi, kadar ga nihče ni gledal. Ni se premaknil z mesta. V podstavku za cvetlice smo mu prinesli vode. Gledal nas je, kako smo podstavke položili na tla, pil pa je šele, ko smo mu obrnili hrbet, a pil je hlastno in divje. Pozneje tudi ni odklonil nekaj kruhovih drobtin in kuhane krompirja, toda približal se nam ni niti za ped. Ostal je pred vrtnimi vrati in niti koža od klobase ga ni mogla pripraviti do tega, da bi prekoračil mejo višenj.

Solnce je zašlo, vozniki so odpeljali — pes pa je izginil.

Druga dne, ko sem prekopaval vrtno gredico, sem zaslišal tih šum. Med grmičevjem in lesenim plotom so žarele radovedne in jezne oči našega pasjega znanca. Skušal sem ga privabiti, a sem ga samo odgnal. Šele pozno popoldne sem ga spet videl. Ležal je poleg plota zunaj na cesti, napol skrit v bohotnem plevelu in je pozorno opazoval naše delo.

Dnevi so tekli. Hišo smo temeljito popravili, vrt očistili plevela in ga nanovo posadili. Prebelili smo stene, ki so bile že zanemarjene. Dela je bilo vedno dovolj. In zmerom, kadarkoli je imel kdo opravka na vrtu, se je prikazal tudi pes, včasih tiho renčal in se ni zmenil za noben vabeči klic. Nič več ni hotel jesti, ni se zmenil za za kosti me za kruh ne za kose mesa, samo stal je in nas opazoval. Prav nič se ne lažem, da sem videl, kako se mu je dlaka naježila, ko sem nekoč zabil žebelj v stari leseni hloď podstrešja. Najbrž je bil prepričan, da sem grdo ravnal s staro, častiljivo hišo.

Tako sta prešla dva meseca. Hiša in vrt sta dobila novo obleko. Zato smo sklenili, da povabimo sosede na majhen prigrizek in jim razkažemo imetje. Na trato pred hišo smo postavili skupaj dve mizi in pripravili vse za sprejem sosedov. Prišli so in smo jedli in pili.

Tedaj zaslišim za seboj tiho renčanje. Bil je stari znanec. Ko sem ga začuden pogledal, je meni nič tebi nič kratkomalo sedel pred menoj na tla in se ponosno ozrl vame s skoraj zapovedovalnim pogledom. V bližini je bil razbit lonec. Položil sem vanj kosti in druge ostanke jedi in postavil vse skupaj pred psa. Nič se ni branil; sprejel je jed, kakor da bi bila to njegova od pamtikeva izgovorjena pravica. Jedel je počasi in z užitkom. Ko je kon-

čal, si je slovesno obliznil gobec. Nato se je vlegel na hišni prag, položil glavo na prednje šape in zaspal.

Želva v vodnjaku

V nekem vodnjaku je živel želva. Druga želva ki je bila doma v morju, je padla v vodnjak, ko se je bila napotila na izlet v notranjost dežele.

Prva želva je vprašala novo družico:

»Odkod prihajaš?»

»Iz morja,« se je glasil odgovor.

Ko je domača želva to slišala, je preplavala tretino vodnjakove širine in vprašala:

»Ali je morje tako veliko?»

»Večje, mnogo večje!« je trdila morska želva.

Domača želva je preplavala dve tretini vodnjaka in znova vprašala:

»Ali je morje tako veliko?»

»Večje, mnogo večje!« je trdila morska želva.

»Torej je morje tako veliko kot ves vodnjak?» se je začudila morska želva.

»O, še stokrat večje!« je odgovorila morska želva.

»Če je pa tako,« je rekla domača želva, »potem mi razloži, kako veliko je prav za prav morje?»

Morska želva je odgovorila:

»Ker doslej še nisi videla druge vode razen vodnjaka, ne moreš tega razumeti. Tudi če bi prežvela v morju mnogo let, ne bi mogla izmeriti njegove širine in globočine.«

Domača želva je ugovarjala:

»Ni mogoče, da bi bila kje na svetu večja voda, kakor je tale vodnjak! Z bahanjem hočeš povzdigniti svoj rodni kraj.«

Želvi v vodnjaku so podobni ljudje, ki mislijo, da je njihova modrost večja od vseh drugih modrosti, pa je tako majhna, kakor je majhen vodnjak v primeri z morjem...

Ne trpinči živali

Nekoč je živel deček, ki mu je bilo ime Tonček. Stanoval je pri svoji babici sredi čudovito lepega vrta. V tem vrtu je živelo vse polno majhnih in velikih živali v največjem miru in zadovoljstvu.

Tonček pa je s časom postal velik nepridiprav. Začel je trpinčiti živali. Kjerkoli je katero srečal, je metel za njo kamenje. Živali poslej niso imele več miru pred njim.

Nekega dne so se živali napotile k palčku Modrogroju, ki je prebival v duplini nekega drevesa ne daleč od vrta. Potožile so mu svoje gorje in ga prosile, naj ukroti brezsrčnega dečka.

Palček je vzel v roko čudodelen daljnogled. Skozenj je lahko videl vse, kar se je po svetu godilo. Pokukal je vanj in opazil hudobnega dečka, ki se je prav ta hip skrival za debelom nekega drevesa. Palček je takoj uganil, da deček name-rava spet napraviti kakšno grdobijo.

In res je bilo tako! Mimo drevesa je priko-racal velik lep petelin. Tonček je planil iz skrivališča in ga zgrabil. Prestrašeni petelin se mu je skušal zmuzniti iz rok, pa je bilo vse zastonj. Tonček ga je trdno držal in mu izpulil šop najlepših peres iz repa.

»No, le počakaj!« je z grozečim glasom zaklical palček Modrogroju. »Ti bom že pokazal, kaj se pravi trpinčiti živali!«

Zvečer, ko je Tonček legel v posteljo, se je nenadoma prikazal pred njim palček s čarovno palčko. Narahlo se ga je z njo dotaknil — in Tonček se je kar na lepem znašel sredi goste trume živali, ki jih je dan za dnem trpinčil.

»Zdaj se bomo mi z njim igrali!« sta rekli dve mucki.

Začeli sta ga kot žogo kotaliti sem in tja.

Viktor je videl, da je zasačen. Planil je pokoncu, toda smučke so se mu zapletle med noge in padel je. V tem hipu sta tatova že skočila k njemu. Zvezala sta ga, smučke sta mu pa snela.

»Kmalu bi nama falot vse pokvarili! Le kako je mogel tako blizu, ne da bi ga opazila? Kaj naj storiva z njim?« je vprašal eden izmed njiju.

»Pustiva ga tu. Da ga pa kdo ne opazi, ga vrzi v jamo. Ko se bova vračala, ga izpustiva!«

Smučke sta tatova vrgla v jamo, na smučke pa zagnala Viktorja in odšla.

Danči je videl, kako sta tatova zvezala Viktorja, pomagati pa ni mogel. Počakal je, da sta tatova odšla, potem pa je odhitel k Viktorju in ga rešil vezi.

Viktor se je na vso moč hudoval:

»Hu, če bi ju zdaj dobil v roke! Kar zdrobil bi ju.«

»Koga?« je vprašal Danči.

»Koga? Tatova vendar! To, da sta me zvezala in mi celo rekla, da sem falot, tega jima nikdar ne odpuštim. Hu, če bi imel pri sebi tisto pištolo, kar ustrelil bi ju.«

»Katero pištolo?« je vprašal radovedni Danči.

»Nisem še slišal, da bi imel kakšno pištolo.«

»Seveda, tebi tega še nisem povedal. Poslušaj! — Lanesko leto sem ogledoval v izložbi lovsko potreščino in vzdihnil: 'Oh, če bi imel tisto pištolo tamle!' Tedaj se je oglasil za menoj majhen, star moški in mi rekel: 'Jaz imam eno če jo kupiš.' Pokazal mi je pištolo ter zahteval zanjo kovača.

Dal sem mu deset dinarjev. On pa meni pištolo in patrono. Ti ne veš, kako sem bil vesel! Venomer sem streljal najraje seveda v okna, ker so tako lepo zažvenketala.

Kmalu nato je šel naš razred na izlet na Magdalensko goro. Moj tovariš Jože je tudi neke dobil pištolo, bila je skoraj še boljša kot moja. Vzel je pištolo s seboj na izlet, jaz pa tudi svojo. Medtem, ko so učenci šli naprej, sva midva z nekaterimi drugimi učenci zaostala. Na vejo hrasta

Sosedi sem omenil njegovo čudno vedenje, ta pa je psa samo omalovažujoče pogledala in mi pojasnila:

»To je pes starega lastnika te hiše. Jernača. Pred letom dni je starec umrl in pes se je začel klatiti po okolici. Zdaj je brez gospodarja in krade, kjer more kaj izmakniti.«

Pes nas je vsak dan obiskoval, nas opozoval pri našem delu in sodeloval pri preurejanju hiše. Njegov gospodar je bil že dolgo mrtve. Prav za prav bi morali dajati psu kot zrevitkarju po vsej pravici pripadajočo mu hrano in mu dovoliti prostor ob toplem ognjišču. Tako sem premišljeval, ko sem opazoval spečega psa.

Znočilo se je. Sosedeje so odšli. Pospravili smo vso ropotijo in se odpravili spat. Ko sem hotel zakleniti vrtna vrata, je skočil pes s svojega ležišča na pragu in jo popihal skozi nje. Nikoli več ga nismo videli. — Bogve, kako je bil zadovoljen z nami?

Tončka je obšel smrten strah. Na ves glas je zajokal.

Tedaj je planil k njemu petelin, kateremu je bil izpulil peresa. S kljunom mu je začel ru-vati lase.

»Ali zdaj vidiš, kako to boli?« je zakričal petelin. »Tudi mene je takrat bolelo, ko si mi izruval peresa. Zdaj si v naši oblasti. Lahko bi te usmrtili. Pa bomo zaenkrat imeli usmiljenje s teboj, ker si še tako mlad. Če boš pa še kdaj trpinčil kakšno žival, potem se pa le pripravi!«

Ko se je živalim nazadnje zdelo kazni dovolj, so dečka izpustile. Še prej pa jim je moral obljubiti, da jih bo poslej pustil pri miru. Tonček jim je obljubil — in ostal je mož beseda. Spoznal je, da žival prav tako čuti bolečine kakor človek.

Koliko je življenje vredno

Jernač je odvezal splav in pričela se je vožnja čez široko reko. Pred njim je sedel profesor, njegov popotnik, in občudoval splavarjevo krepko postavo in ogoreli obraz. Tiste dni je bila povodenj in bo vožnja zato vsekakor dolga.

Profesor se je dolgočasil in pričel razgovor: »Mislim, da je samo kakšnih sedem stopinj nad ničlo. Mar ne?«

Splavar ga je začuden pogledal:

»Ne razumem, kaj hočete reči.«

Mož, vi ne veste, kaj pomenijo stopinje, po katerih merimo vročino?« se je razburil profesor.

Najbrž niti tega ne veste, kaj je toplomer?«

»Toplomer? Čemu?« se je še bolj začudil splavar.

»Vi, nesrečnik!« je bil profesor globoko užaljen zaradi takega podcenjevanja in omalovaževanja njegovega znanja. »Vaše življenje je kaj malo vredno, ko tako zanemarjate znanost. Ali znate vsaj pisati?«

»Pisati? Čemu?« se je splavar skoro nasmeh-nih profesorjevi vnehi.

»Čemu? Takšno vprašanje!« je bil profesor počeno hud. »Slišite, dragi mož, vi pa res ničesar ne znate. Še pisati ne! Vaše življenje je samo

ZA MLADE RISARJE

Kako pravimo — in kako bi bilo v resnici...

„Šel je s trebuhom za kruhom...“

Kadar kdo odpotuje po svetu službe iskat, rečemo: »Šel je s trebuhom za kruhom!« Na sliki

pa vidimo peka, ki gre dobesedno s trebuhom za kruhom. Prekucnil se je namreč, ko je zjutraj raznašal kruh po mestu in padel na trebuh. Zdaj leži tam in lovi žemlje, ki so se vsule iz koša... Tudi

Prvi izlet

Očka zajec na izlet je odšel v dolino in s seboj kakopak vzel tudi vso družino.

Sredi trate pisane »stoji!« zakliče očka. »Tu najlepša, zdi se mi, je izletna točka.«

Zajčki vzradostijo se in kot skratci v logu — hop! razigrano se zavrtijo v krogu.

Mamica najmlajšega cviliti uči, očka pa ponosno zraven pipico kadi...

Niso bogati — revni so!

Teta in Janezek se pogovarjata o sosedovih, ki so zelo bogati.

Nenadoma Janezek reče:

»Teta, nikar ne verjemi, da so bogati!«

»Kako to?« se začudi teta.

»Včeraj sem videl skozi okno, kako sta dva igrala na enem klavirju!«

Mama prigovarja mali Rezičku, naj gre spat.

»Veš, kakor hitro boš zaspala, prideta v sobo dva angelčka in te bosta varovala.«

»Joj mama,« je v skrbeh zaklicala Rezička, »če res prideta, potem pa hitro skrij mojo čokolado v miznico!«

polovico toliko vredno, kolikor bi lahko bilo. Ampak vsaj brati znate, kajne?«

»Brati? Čemu?« je splavar od strani pogledal profesorja, kakor bi si ne bil čisto na jasnem, ali je njegov popotnik še pri zdravi pameti.

Profesorju je bilo zadostil. Od jeze rdeč kot kuhan rak, je vzkrikel:

»Kako je mogoče tako živeti? To vendar ni nobeno življenje! Če ničesar ne znate, še pisati in brati ne, potem je vaše življenje vredno komaj še kakšno četrtno tega, kakor bi lahko bilo. Ali se ne zavedate, da ste napravili s svojim neznanjem vsaj tri četrtnine svojega življenja?«

V tem hipu je plavajoče deblo izpodmaknilo splavu dno in oba popotnika sta padla v vodo.

Splavar se je rešil na debelo bruna, profesor pa se je oprijel plavajočega vejevja, ki se je potapljal pod njegovo težo.

»Ali znate plavati?« je vprašal splavar.

»Ne!« je zakričal profesor, ki se je zamaž trudi, da bi se obdržal nad vodo.

Potem vaše življenje ni vredno niti počenega groša več!« je iz daljave zadonel odgovor na ušesa ubogega profesorja.

MLADANJIVA

Prigode Viktorija in Dančija

Viktor in Danči sta prebivala v mestu in sta imela vsak nove smuči.

Ko sta se nekega popoldneva že vse naučila, sta vzela smučke na ramo in se odšla z njimi smučat po hribu. Smučala sta se po hribu sem in tja in nazadnje utrujena obetala za gostim grmom.

Tedaj sta opazila dva moža, zatopljena v pogovor.

Viktor in Danči sta se za grmom potuhnila, da ju moža ne bi opazila.

»Da, tako bomo storili!« je rekel eden izmed obeh neznancev. »Kar dober je tvoj načrt. Kdaj bova pa začela?«

»Kmalu. Se danes,« je odgovoril drugi, »zve-del sem, da ima smučarski klub danes skakalne vaje na ilirijanski skakalnici. Ko se nama bo ponudila ugodna prilika, jima bova odnesla vsak par smuč.«

Na te besede sta moža nadaljevala svojo pot. Viktor in Danči sta elišala vse in takoj uga-nila, da sta moža tatova smuč.

Viktor je gledal za tatovima in rekel:

»Glej, na skakalnico odhajata! Kar hitro poj-diva, da ju prehitiš in opozoriva »mučarje.«

Od daleč sta sledila tatovima, ki sta kmalu obetala ne daleč od skakalnice in tam začela od-metavati sneg.

Viktor bi zelo rad vedel, zakaj odmetavata sneg. Čeprav mu je Danči odsvetoval, se je spla-zil s smučkami na nogah proti tatovima. Iskal je skrivališče in kmalu tičal v grmovju tik za tatovima.

Videl je, da tatova odmetava sneg iz široke jame in iz pogovorov tatov je spoznal, da je jama skrivališče ukradenih smuč.

Pomaknil je svojo glavo globlje v grmovje, da bi bolje videl. Tatova sta postala pozorna. Ozrla sta se proti kraju, odkoder je prihajal šum.

stila odprta in smuknila na drugi strani veze na dvorišče. Viktor in Danči sta pogledala v sobo in opazila v njej ukradene smučke.

»Poišči na ulici stražnika in ga hitro pripelji sem!« je rekel Viktor.

Danči je odhitel na cesto, Viktor pa nazaj v sobo. Nenadoma je začel korake iz veže. Tatova sta se vračala. V vežo se Viktor ni mogel več vrniti. Razgledal se je po sobi in se hitro splazil pod posteljo. Stisnil se je v kot in pridrževal sapo.

Slišal je, kako je eden izmed tatov rekel:

»Daj mi zavoj izpod postelje, da preštejem denar. Dobro kupčijo sva včeraj napravila! Naj-prej smučke, potem pa še vlom v blagajno. Kaj takega pa še ne!«

Tat se je sklonil pod posteljo — in opazil Viktorja. Zgrabil ga je za nogo in ga privlekel ven. Lahko si mislite, kako sta se tatova začudila, ko sta spoznala Viktorja!

Viktor je hotel pridobiti na času, pa je rekel:

»Nikar ne mislite, da sem sam! V bližini je še nekdo!«

Tatova sta ga hotela prisiliti, da bi jima po-vedal vse, toda Viktor je trdovratno molčal. Ta-tova sta začela iskati po sobi. Hotela sta pogle-dati tudi v vežo in odprla sta vrata.

V tem trenutku pa sta skočila v sobo dva stražnika. Tatova sta se branila, a stražnika sta ju kmalu ukrotila in ju zvezana odpeljala na stražnico.

Viktor in Danči sta zvedela, da tatova nista ukradla samo smuč, temveč tudi denar, katerega sta imela spravljene v zavoju pod posteljo.

Tako je lastnik denarja dobil denar nazaj, smučarji so dobili svoje smuči, Viktor in Danči pa lepo nagrado.

Goode Lovro, dijak v Ljubljani.

Sreče hudobnega človeka je mravljišče gre-hov; podobno je kosu pokvarjenega mesa, ki so zanj pulijo črvi.

D R U Ž I N A

Kako je bilo prej

Razen peče, oziroma avbe in šaplja (Vipavke so hodile navadno gologlave), so nosile naše ženske pred 100. 200 leti, široko in nagubano krilo iz svile, izpreminjast predpasnik, brokatni spenjar in svileno resasto ruto okrog vratu. Moški pa razen kratkega suknjica brez žepov — tesne in nerodne irhaste hlače, bele ali tudi barvane nogavice ter baržunas' telovnik s kroglastimi debelimi srebrnimi ali kositrinimi gumbi. — V obeh primerih se dajo dobiti neke daljne sličnosti tudi z bavarško-svabsko nošo. Tamkajšnja ljudska umetnost s svojimi motivi vrtnice, orla, monograma Jezusovega (IHS) in Marijinega, dalje s svojimi slikami na eteklo, z načinom stavbarstva (rezljani hodniki ob hiši) in pohištva (stoli z orlovskimi naslonjali) je mogla vplivati umetnost in obrt. V okolici Bodenskega jezera je bila tudi v navadi čepica s »colom« naše moške narodne noše. — Težnja časa po velikih in svet pretresajočih dogodkih francoske revolucije pa je šla za tem, da se tudi v obleki zabrišejo vse stanovske razlike. Ze Vodnik pravi, da se je po terezijanskih in jožefinskih reformah in s skrbjo za izboljšanje narodnega gospodarstva dvignilo blagostanje, kar se je poznalo tudi v »slovenski noši« preprostega ljudstva. Vodnik pravi, da je bila obleka izza leta 1780 vedno bogatejša, a obenem tudi bolj podvržena spremembam mode.

Angleška letalka in prva trgovska pot v Ameriko

Angleška letalka Anny Mollison se je neki angleški družbi zavezala, da bo po zračni poti čim najhitreje prinesla film o svečanostih kronanja angleškega kralja v Ameriko. Odletela bo iz Londona 12. maja, takoj, ko bo filmana svečanost in obljubila je, da za vso pot čez ocean ne bo potrebovala več ko 24 ur, tako da bodo že drugi dan po njenem pristanku, 14. maja, gledali v Ameriki film londonskih svečanosti. To je prva trgovska pot čez veliko lužo v zgodovini letalstva in pomembno je, da jo bo izvedla — ženska!

»Seveda, že spet smučarska nesreča! Prav jim je! Če bi bili ostali doma, pa se jim ne bi nič zgodilo!«

Svetujem ti!

Naročnica Š. K. M. vpraša, zakaj se ji večkrat trga testo, zlasti za potice? — Bržkone zato, ker je z gorko vodo zamešano in je mogoče moka mladovna? Poletna moka je za testo za nič. — Dalje vpraša ista naročnica, kako se čistijo kozice, ki se jih je prijel kamen od vode. — Take posode je treba očistiti z razredčeno solno kislino (v drogeriji kupiš) in sicer s krtačko, a je treba jako paziti na email in na prste.

Naročnice M. J. M. želijo, da bi kdaj napisali, naj si dekleta lica ne barvajo! Pravijo, da bodo imela dekleta z barvilom lic kmalu staro kožo, ker barvila kožo razjedajo in grdiijo. Pišejo, da bodo matere hvaležne takim člankom in da pred 30, 40 leti kaj takega pri nas ni bilo. — Vse to je res in podpišemo! Pisali smo že o tem in evarimo matere takih deklet, naj odločno nastopijo zoper tako okvaro in grdenje kožel! Ta razvada je začla k nam iz južnih krajev, kjer so pa to že opustili, tako v Turčiji, kjer »namazana« učiteljica celo službo izgubi! Slovenkam zares ni treba še teh traparij, da bi si nadevale na lica barvila tujih, židovskih tvrdki!

Kovinate predmete laže čistiš, če so gorki! Napolni posode itd., preden jih osušaš, z vrelo vodo ali jih daj v vrelo vodo, potem jih pa osuži! Fine predmete čisti z mehko ščetko.

Sol za snajenje je najboljša zato, ker ne jemlje barv. Sol še poživl barve! Poskusi kdaj svoje žametasto (in podobno) pohištvo snajiti s krtačo s soljo! Če je kje kaj kaj zamazano, pusti, da sol nekaj ur tam leži pred čiščenjem. Sol bo kar črna, ko jo skrtiš proč, a blago bo živo — kakor novo.

Kuhali bomo

Beluši z graham in jajcem.

Razreži beluše in jih na presnem maslu v pokriti posodi duši in osoli. Doliješ le toliko vode, da se beluši ne pripalijo. Prav tako dušiš pol kg graha (oluščenega) na maslu in beluše in grah potreseš s seseklim peteršiljem. Ko je vse mehko, strešes oboje v eno ponvo. Posebej zvrkljaš 3 jajca v nekaj žlicah osoljenega mleka in razbeliš še malo presnega masla in daš jajca z mlekom na maslo in strešes v to beluše in grah. Počakaš, ne da bi kaj mešala, da se jajca strdijo in daš s krompirjem v kosčkih na mizo.

Maslena klobasa.

Zmešaš 12 kg presnega masla in 14 dkg sesekljane, ne premaste klobase in dodaš eno v trdo kuhano, preležano jajce. Iz te zmesi narediš obliko opeke, jo potreseš s seseklim drobjakom in s papriko in daš na mrzlo.

»Gospod šef, s to svojo plačo pa res ne morem delati nobenih skokov.«

»No, ali sem vas za klovnanastavil?«

Vrt kliče!

V novi hiši je gospodinja prevzela obdelovanje vrta. Spočetka se je mož tega razveselil, zdaj je pa kar nekam obupan radi njenega strastnega obdelovanja zemlje: vsa, kolikor je je, živi samo za vrt. Kakšen je vrt — to je njena prva in edina skrb. Koliko dela je odkrila že pred začetkom zime in koliko zdaj, ko je zadihala predpomlad!

Obžalovati je, da se ljudje samo poleti brigajo za svojo trato. Tedaj travo strižejo, jo škropijo, gojijo. Potem pa trato pustijo, da podivja in ves trud je bil zaman. Spomladi bo taka trata ko se-stračan otrok. A gospodinja, ki je v svoj vrt kar zaljubljena, se zaveda, da je treba trato preštihati, pograbiti listje, pobrati odpadke dreves in ostanke plevela — in to vse že jeseni. Tako se zemlja ne bo ekisala. Potem povalja zemljo z valjarjem, da se strdi in ne more zamrzniti.

Prešihana zemlja se mastno sveti ko ribe v skledi. Vse, karkoli je bilo na vrtu odveč, spravi gospodinja na kup za kompost, plast vrh plasti

in vmes potresa apno. Ko zagleda gnoj, ji začne srce hitreje utripati. Naročila ga je že kar cel voz, kar gnojni koš. Ne more razumeti, kako je mogla lani prav toliko denarja izdati za svojo torbico! Nežno ga razprostira čez vrtnice.

Vrtnice je bila sama vsadila. Odrezala je korenine, jih potaknila v ilovico in jih zagrebla v gredo kompostne prsti. — Zdaj, ko je sneg že skopnel, se je domislila, da more zraven prirediti še eno gredo vrtnic. Tudi spomladi moreš saditi vrtnice. Narochi si jih pri vrtnarju — iste vrste, saj, čim enotnejša je ploskev, tem lepše je za pogled.

Najlepše je bilo, ko je po katalogu naročila razne čebulice rož in je razvrščala in skladala njih

barve. Tudi tu je treba skladnosti, harmonije. »Kupi rajši tiste rumene tulpe,« je dejal mož. A gospodinja je trmoglavo vztrajala pri svojih barvah: modro, roza, belo, — barve, ki pristojajo njeni zunanosti.

Jubilej robcev

Dne 2. januarja 1787 je francoski kralj Ludvik XVI. izdal kraljevski dekret, ki je določal, da mora biti žepni robci v vsem kraljevstvu enako dolgi in enako široki. To je želela Marija Antoineta.

Gospodinja, ki ljubi vrt, — vrtnarica —, je bolj temeljita kot vrtnar. Ona mreža, s katero vrtnar preseje prst, se ji zdi smešna, saj morejo padati skozi luknjice še zmeraj tudi kamenčki. Ona vzame sito za solato, ker mora biti prst zares fina in čista, če hoče, da bodo tulpe lepo pokrite in da bodo uspevale. Precej dela je, saj je naročila kar 200 čebulic: tulpe, narcise, hijacinte, zvončke, anemone.

Važno je bilo zbiranje semen. Pozno v noč je sedevala in jih zbirala in razporejala. »Ze dva dni je ženska za krpanje v hiši,« je zavzdihnil mož, »prej si si vendar sama gatila nogavice! Kupi si

vendar zavojček semen, po 2, 3 dinarje so! Pomisli, koliko dražje plačaš lastna semena, ko imaš krparico v hiši! — »Nič za to,« je dejala žena, »poglavito je, da je vrt lepo obdelan.« Kar iznajdljiva je v tem, da izkoristi sleherni kotiček vrta, sleherno ped zemlje. Pred kletjo za premog, tam raste vse najboljše, tjakaj se sonce najbolj upre.

Najrajši prebira gospodinja zdaj vrtnarske knjige. Povsod jih dobiš, v kuhinji in v sobi, na mizah in omarah. Prebira tudi angleške knjige o rožah, saj skoraj nihče na svetu ne zna gojiti vrta in rož tako, kakor Anglež. Hvala Bogu, da je nekeje ujela tudi branje o zimskih cvetlicah! Zdaj cveto talogi, ki jih je novembra posadila, da je vse belo in rožasto pred hišo.

Kar brez pomena je, da so roke vedno umazane. Marmor in vosek, zmešana v milo, je izvrstno čistilo. Le spričo otrok je malo sitno, ki jim moraš po desetkrat na dan reči, naj si roke umijejo.

A gospodinja se smehlja in se zaveda, da bodo mož in otroci tako radi zobali jagode, ki jih pravkar zasajajo njene roke in ko ji mož pomoli naj-novejši list o modi čez mizo, ga le zaničljivo pogleda in se poglobi v čtivo vrtnarskega kataloga.

Gospodinjska pomočnica poklic?

Tako je slišati časih, ko da bi bila pomoč v gospodinjstvu tudi poklic dotičnih oseb. Neglede na to, da takim ženskim osebam nič več ne rečemo »dekla« ali »služkinja«, pa vendar tudi pomoč v gospodinjstvu ni prav za prav poklic. Saj je vendar resnica, da se mlada dekleta oprimejo te službe večinoma le zato, da se česa naučijo, ne pa, da bi mislile, da je služba v hiši tudi njihov poklic. In prav malo deklet ostane v tem »poklicu«. Poročijo se, čim so njih prihranki tolikšni, da si morejo nabaviti majhno balo. Saj se tudi mladi delavec zaveda, da dekla, ki je nekaj let pomagala v kaki hiši pri gospodinjstvu, ni brez sredstev in da se je tudi naučila, da bo znala gospodinjiti njemu in njegovi mali družini. Teh lastnosti pa navadno nima prodajalka, tvorniška delavka ali uradnica v pisarni.

Napak je pa to, da so nam gospodinjska dela manjvredna, da mislimo o gospodinjstvu, o službovanju v njem ko o kakem nizkotnem delu. Nekatera dekleta, ki napačno pojmujejo domače ognjišče, menijo, da je sramotno pomivati, ribati, kuhati. In vendar si vsa ta dekleta želijo, da bi imele nekoč svoj lastni dom. Vse si želijo, da bi nekoč sedele s svojci za lepo pogrnjeno mizo, da bi imele zase in za svojo družino lepo opravilo in polikano perilo in vse bi rade, da bi mogle izhajati s svojim, dasi pičlim gospodinjiskim denarjem. Za vse to pa je le potrebno, da se dekla nauči gospodinjiti in tega se najlaže nauči po službah kot gospodinjska pomočnica. Zamislimo se le v dekla, ki je bilo do včeraj le v pisarni in naj jutri brez vsakršnih navodil začne samostojno gospodinjiti! Napak je torej, da bi kar na splošno zametavali službo, ki ni prav nič nizkotna, marveč je še najbolj potrebna ženski, ki bo morala nekoč zase voditi gospodinjstvo.

Vedno so bile dobre in slabe gospodinjice in dobre in slabe »deklet«. Dandanašnjim gospodinjicam je dosti laže, kot je bilo nekoč našim materam in babicam, zato jim je pa tudi pri sreči, da delo in službovanje svojih pomočnic tudi olajšajo in modernizirajo. Brez dvoma si želijo vse gospodinjice, da vzgojijo svoje pomočnice za dobre gospodinjice in dobre matere in da tudi zato vzamejo v hišo dekleta, ki njih matere iz kakršnegakoli vzroka niso mogle same tako vzgojiti svojih hčera.

Mutasta ura

Ko daš kaj v pečico, veš, da moraš to in to peči toliko in toliko časa. Potem začneš kaj drugega delati, pa pozabiš, kdaj bo minil tisti čas in hipoma ne veš, kdaj je treba vzeti kaj iz peči, ali kdaj bo testo dosti vzhajano in podobno. — Za take prilike si pomagaj z mutasto uro. Izrežeš iz trde lepene okroglo ploščo, napišeš okrog številke od 1—12 ko na uri, daš v sredo dva kazalca iz lepene. — Ko daš kaj v pečico in veš, da moraš vzeti ven čez pol ure ali eno uro ali čez toliko in toliko minut, nastaviš takoj tedaj kazalca na tisti čas! Potem brez skrbi delaš kaj drugega. Ko se vrneš v kuhinjo, ti mutasta ura pokaže in pove, kdaj vzemi dotično peko iz pečice. Seveda pri tem pogledaš tudi na pravo uro!

Moški telovnik - pleten

Za ta telovnik, ki je do vratu zaprt potrebuješ: 6 šren temnomodre volne; 2 pletilki št. 3, 2 pletilki št. 4 in 3 srednje debele pletilke za nogavice. Okrajšave so: P = pentlja, p = pletilka, v je vrsta, d = desno, l = levo.

Hrbet.

Začneš spodaj. Nasnuješ na p št. 4 — 104 P in pleteš na p št. 3 levo in desno v širini 7 cm, vedno 2 l in 2 d. Potem pleteš gladko dalje, d tja in l nazaj. Potem dodajaš na 1 p do 114 P in preideš na p št. 4. Nato pleteš mirno dalje, dote ni pletenje 27 cm dolgo. Potem začneš odprtine za rokav. Pri tem skleneš 6 P na naslednjih dveh p in nadalje po 1 P na vsaki naslednji p, dokler se ni število P skrčilo na 90 P. Pleteš dalje, da je pletenje dolgo 47 cm. Potem nabereš 28 P, ki so v sredi, na nitko in narediš rame takole: pleteš od vratu dalje, dokler ne dosežeš zadnjih 10 P, obrneš in pleteš, da prideš do zadnjih 20 P. Spet obrneš, vzameš po 2 P skupaj in pleteš zadnjih 29 P, nakar nabereš vseh 30 P na nitko.

Sprednji del.

Tega pleteš skoraj tako kakor hrbet, vendar pleteš onih 18 P, ki so v sredini, po 2 d in 2 l.

začne se z 2 l in konča z 2 l. Ko je to dolgo že 37 cm, vzameš onih 20 P, ki so v sredi, in jih nabereš na nitko, nakar začneš z rameni. Za to vzameš 2 P pri vratu skupaj in pleteš dalje vsako 2. pletilko po 2 P skupaj ob vratu, dokler ne prideš do 30 P. Teh 30 P nabereš spet na nitko.

Kako zložiš oba dela.

Pleteš ramena sprednjega in zadnjega dela na hrbtini strani takole: Nasnuješ na 2 p (za pletenje nogavic!), držiš obe v eni roki in pleteš s 3. p izmenoma 1 P od vsake p, nakar skločavaš. Drugo ramo prav tako. Potem polikaš gladko pletena dela po vlažni, v jesih pomočnici krpi in sesiješ stranska dela skupaj. Onih 20 P sprednjega dela in 28 P zadnjega dela daš na 2 p, dojemaš v vmesnem prostoru P in pleteš 5 cm okrog levo in desno, nakar narahlo končaš ta del. Potem vzameš v luknjah za rokav kakih 124 P in pleteš 2 l in 2 d do 1 cm široko okrog, potem skločavaš.

Tak telovnik zdaj vsi najrajši nosijo, posebno fantje, ki se jim ne ljubi zavezovati kravate, a tudi lep je!

Kuha v postu

se spremeni v kuhno zelenjadnih juh, peko rib, pripravljane solat, jedil s sirom, sladkarij in sadja. Veliko receptov je za pripravljane slaniha in polenovke na razne načine in te dve ribi sta tako ceneni, zaeno pa redilni, da si jih more vsakdo privoščiti. Za večerje imamo v postu nadnevane kruhke s čajem ali kavo. Vse to tudi brez postnih zapovedi dobro vpliva na prenavljanje telesa in je ugodno zdravju.

Naš domači zdravnik

S. B. — S. — Stalna blodnja (ali fiksna ideja) je časih huda zadeva za bolnika samega in njegove svoje, zlasti če je blodnja zdravstvene narave. Vse druge blodnje, miselne ali znanstvene ali umetniške ali politične ali gospodarske ali službene ali družabne, se že dajo kako odganjati, ker je predmet blodnje izven blodnjaka, tudi drugim očita stvarnost, bolezenske blodnje pa so težko dostopne pregovarjanju, ker je občutek boleznij čisto osebni — v bolniku samem. Umišljen bolnik je ljudem brez umske in srčne omike smešna prikazen in spatika, kar vzbuja v njem odpor in ga potrjuje v njegovi bolni miselnosti. Umišljen bolnik je pomilovanja vreden in je mnogo na slabšem, ko bolnik s telesno boleznijo, ki se resno prizadeva, da ozdravi. Umišljen bolnik, t. j. bolnik z zgolj misleno boleznijo brez tvarne, telesne podlage, se da ozdraviti samo z duševnim zdravljenjem. V vašem primeru je skrajni čas, da spravite zbežanega bolnika v kraj, kjer se vsaj spočije in kjer bo imel pod zdravniškim nadzorom primerno zaposlitev in razvedrilo. Ne mislite, da jo tam zunaj kako drugače kakor doma, od daleč se marsikaj sveti, kar pa ni zlato. Zal mi je zelo, da se bolnika z umišljeno jetiko ni usmilil noben zdravnik v zdravilišču za jetiko. Ugotovivši, da je bolnik telesno brez jetike, bi se mogel lotiti zdravljenja duševne jetike, kar je težja, a tudi hvalnejša naloga.

C. K. — M. Napadi vrtoglavice z opotekanjem in padanjem, bruhanjem in daljšim oslavljenjem v glavi in nogah se vam ponavljajo že več let v presledkih in največkrat med nošjo in po porodu. Vsekakor bolj redek primer živčne bolezni, ki je veljala do nedavnih časov za neozdravno, a se je vendar izkazala za ozdravno. Poznam primer take bolezni, ki sem ga opazoval v obupnem stanju, a se je po trimesečnem zdravljenju popolnoma pozdravil, da sem se sam čudil. To zdravljenje traja že nad deset let, je torej popolno. Pojdite torej vnovič po tolikih letih na oddelek za živčne bolezni, saj je zdravniško znanje in zdravljenje živčnih bolezni zelo napredovalo v povojni dobi, zlasti v zadnjem petletju.

J. M. — G. Malodušen dvomilijev ni za zakon, sam si nakopije še težje življenjsko breme in onesreči še koga drugega. Če pa je zakon potreben iz gospodarskih ali družinskih razlogov, naj si strahopetnik poišče tako družico, ki ga bo hotela za moža, točno poučena o njegovi živčnosti, da ne bo pričakovala kaj od nje.

Isti. Kroglice za moč, ki jih ponujajo po časopisih in knjižnicah, so malovredna dražila, potrebna morda izmozganim razuzdancem, ki pa ne morejo nikdar nadomestiti prave moči, ki je v čvrsti srčnosti in tveganosti.

F. F. — K. Spolne kužne bolezni se zdravijo v javnih bolnišnicah na oddelkih ozir. v ambulatorijih za take bolezni brezplačno.

Ista škoda, nastala radi okužbe, je dolžan povrniti oni, ki jo je zakrivil. Najbolje je, da se mirno poravnate in sicer tako, da se oba najprej ozdravita in potem poročita. Ako pride zadeva pred sodišče, grozi krivcu poleg odškodnine in denarne kazni še zapor.

F. E. — S. Čizeča rana (ali brazgotina) tri mesece po operaciji želodca, spada v oskrbo zdravnika-operaterja.

Isti. Mršavost in velika slabost, da se vam kar vrti v glavi, navzlic želodčni operaciji, se ne dasta

razpoznati na daljavo. Morda sta v vzročni zvezi z želodčno boleznijo, morda sta drugače izvora. Vrnite se v bolnišnico in sicer na oddelek za notranje bolezni.

A. K. — C. Belo perilo, točno v sredi med dvema čistama, je bolj redek pojav, za vas brezpomemben, ker nenevarno in kakršnegakoli zdravljenja nepotreben, zanimiv pa za zdravnika, ki je tudi buden opazovalec in raziskovalec bolj pisanih oblik življenja. Premalo je podatkov v vašem sicer dednem poročilu, da bi si mogel brez neposrednih ugotovitev napraviti kolikortoliko zanesljivo mnenje, a če te upravičene domneve ne bi hotel razpravljati na tem mestu. Ako se zadeva ne uredi brž (v 2—3 mesecih) sama po sebi, posvetujte se o njej pri bližnjem strokovnjaku za take stvari.

Z. A. — S. Bruhanje med nošjo je neredka motnja, ki odleže tem prej, čim manj se zanjo zmenite. Pijte zjutraj še v postelji ležečo čašo mleka samega ali zamešanega s čajem ali kakaom. Pred drugimi jedmi pijte po malem hladen pelinov čaj, ki mu dodate še nekoliko mete.

A. C. — C. Čir na dvanaestniku (črevesu, ki veže želodec s tankim črevesom) je zdravnik ugotovil z rentgenskim pregledom? Zadeva je tako košljiva in za vas važna, da vam nujno priporočam vztrajno zdravljenje pri enem in istem zdravniku do popolnega ozdravljenja. Ozdravljenje je izpočetka mogoče, kasneje čedalje težje, tudi operacija ni vselej uspešna. Brezvestno bi bilo početi, če bi se vas lotil zdraviti na daljavo v tako resni bolezni.

U. M. — P. Trakulja vam povzroča nadlego in skrb? Izmed domačih pripomočkov je na glasu bučno seme (ali »koče«). 30—50 semen oluščite in zdrobite tako, da si napravite nekakšno mleko (po vzorcu mandelnovega mleka). Nekaj dni poprej se ogibajte sladnih in močnatih jedi, zvečer si napravite slanik s solato, zjutraj pa tešče použite bučno seme (ali »koče«). 30—50 semen oluščite in ricinovega olja; vmes smete piti po malem nohla-jen ruski čaj ali črno kavo. Trakulja je zanesljivo odpravljena, če najdete v iztrebkih trakuljino glavo, veliko za belico bučice. Če takšna odprava ne uspe, pojdite k zdravniku, da vam zapiše kakšno močnejše sredstvo.

J. H. — Lj. Ponavljajoča se vročnica spravlja večkrat v zadrego tudi dobrega in izkušnega zdravnika, ki ji ne more najti pravega vzroka. To se rado dogaja po hripi, vnetju drgalec v goltu in nosu, vnetju mezigovnih žlez v prsih ali trebuhu in še v drugih manj pogostih primerih. Večkratna preiskava krvi, rentgenski pregled in daljše opazovanje večih pojasnih dejanski položaj, večkrat pa se vročnica porazgubi nepojasnjeno.

A. B. — M. Radi sklepnega revmatizma so vam odstranili drgalce. Ali se vam je še bati ponavljanja revmatizma? Tudi če vam je srce ostalo zdravo in ne čutite v sklepih nikakršnih motenj več, pojdite še katerikoli v toplice ali na morje, spomlad pa vsekakor začnite z načrtnim utrjevanjem, da vam ne bo mogel škodovati noben vremenski spremin.

I. M. — H. Odgovora ni bilo in ga ne bo, ker ni bilo vprašanja priloženo izkazilo (ki je natisnjeno na teli strani v vsaki posvetovalnici) ali opravičilo (dijaki, obrtni ali trgovski javni in podobni nemanihi dobivajo odgovor). Druge zadeve, ali je vaš oče naročnik lista, mi niso mar.

J. Č. — R., A. S. — T. in L. K. — Č. Isto

Kmetijski nasveti

Jogurt. Bila sem 12 let v južnem delu naše domovine, kjer sem pripravljala kislno mleko jogurt brez vsake težave. Tu v Sloveniji tega ne dosežem, čeprav sem kupila prašek v drogeriji ter sem se točno ravnala po navodilih v knjigi »M. Remec, Kuharica«. Kaj je temu vzrok? A. N. — D.

Kulture jogurta v prahu so največkrat pre-slabše in ne dosežejo uspeha, čeprav delamo po vseh predpisih. Varneje bo, če si nabavite v mle-karni, kjer pripravljajo dober jogurt, le-tega in z njim zakisajte pripravljeno mleko. Če pravilno po-stopate, boste imeli dolgo časa dober jogurt. Od časa do časa pa si morate prikrbeti nov nasad iz mlekarne.

Pravilna naprava zasipnice za repo in peso. N. N. M. — Ker nimate dovolj kletnega prostora za repo in peso, jih spravljate na polju v zasipnice. V njih pa vam večkrat miši delajo škodo ali pa mnogo korenstva zgnije. Kako se je ubraniti miši in kako pred gnitjem v zasipnicah? — Da vam pesa in repa v zasipnicah gnije, bo najbrž krivo nepravilno spravljanje. Če vlagate korenstvo ob deževnem ali vlažnem vremenu, ko je še mokro, tedaj rado gnije. To pa tudi tedaj, če nima v zasipnicah zraka. Zato je pri spravljanju pese in re-pe v take jame postopati na sledeč način. Najprej je korenstvo pustiti zunaj na zraku, na njivi ali pod kozolcem, da se nekoliko presuši. Potem ga je po možnosti ob lepem sončnem ali vetrovnem vremenu zlagati v zasipnico, ki je bila že prej izkopana in je že nekoliko osušena. Dno in stene se obložijo s slamo, na katero se nalaga korenstvo. Predno ga začnemo nalagati, vitkimo v sredino jame tri ozke deske v trikotni, ki naj tvorijo nekaj dimnik — prezračevalnik. Potem zlagamo peso ali repo v jamo, dokler ne dosežemo površino zemlje. Tedaj položimo v sredino po dolgem jame kako žrd, ki naj sega od enega konca do drugega in štrli na obeh straneh ven. Nato skladajmo naprej do primerne višine v obliki groba, pokrijemo ko-renje s slamo in površ z zemljo, ki jo primerno silačimo. Ko je zasipnica dovolj trdna, izvelčemo žrd od strani ven in tako dobimo v kupu prezračevalni jarek, ki je v zvezi z navpičnim prezračevalnikom. Skozi odprtine od zemlji prihaja svež zrak v notranjost kupine, iz katerega gre z ogli-kovalo kislino in vodn oparom nasičen skozi navpični prezračevalnik na dan. Pri tem korenje lahko diha in se še nekoliko suši, ne da bi moglo gniti. Če pa pozneje nastopi hud mraz, tedaj zadelamo vse tri odprtine, da korenstvo ob njih ne zmrzne. — Proti mišim lahko zamrežimo te luknje, toda kaj to pomaga, ko zvrtajo v zemljo druge. Zanesljivi-vega sredstva proti njim dosedaj žal še ne po-znamo.

Grenko mleko. Moja tri mesece breja krava molze že teden dni grenko ozir. žarko mleko, po-eebno smetana je neužitna. Krava je krmljena z isto krmo kakor vedno. Kaj je vzrok? F. G. — P. p. P. — Vzroki grenkega okusa mleka so lahko zelo različni. Predvsem je treba dognati, če je

mleko že grenko tedaj, ko pride pravkar iz vimena, ali če dobi mleko grenki okus šele čez več ur. Ako nam daje grenko mleko krava sama, je temu lahko vzrok elaba pokvarjena krma, dalje rastline, v ka-terih je kakšna grenka snov ali grenček (n. pr. navadni vratič, pelin itd.), ovsena slama, koleraba in strnišna repa iz prepogojenih njiv, žarke (žal-tave) oljne tropine, krompirjevi olupki itd., potem bolezni v vimenu in zlasti motenja v prebavi. Prav motenja v prebavi so čestokrat vzrok, da po-stane mleko grenko. Če pa postane mleko grenko šele čez več ur, so temu vzrok bakterije. Njih trosi so zelo odporni in se lahko ohranijo, tudi če mleko zavremo, iz vsega poročila ni mogoče razbrati pravega vzroka grenkega mleka. Ako krma po-vzroča grenko mleko, zamenjajte neprimerno krmo z dobro in prikladno. Storitje to menjavo po-lagamo, ker prehitro povzroči lahko prej navede-na motenja v prebavi. Na mestu bi tudi morda bilo, da dobi žival kako lahko odvajalno sredstvo. Skrbite, da ne bo v hlevu vlage in prepaha, kar oboje lahko povzroča prehlajenje živali same in vimena. Vendar pa mora biti v hlevu dovolj dober zrak. Ležišče ali staja morajo biti suhe in snažne. Zato pa omogočite (ako tega ni), da se bo gnoj-nica redno dobro otekala iz hleva v gnojnično jamo, ves gnoj pa spravljajte vsak dan sproti na gnojišče. Kravo molzite redno ob določenem času. Da zatrete to mlečno napako, se pripravite, da po-molžete kravo 4—5 krat na dan. Pri molzenju upo-števajte vsestransko snago. Vime in seske oznažite dobro. Molzite s snažnimi rokama v povsem zna-žen molznjak. Vso mlečno posodo pomijte skrbno najprej z vrelim lugom in apneni vodo, na kar jo dobro splahnite v čisti vodi in na to dobro po-sušite. Pri molzenju pomolžite prve tri do štiri curke mleka iz vsakega seska v posebno posodo in šele nadaljnje mleko na to v molznjak. V po-sebno posodo pomolzeno mleko zlijte stran in ga napravite neškodljivega. Molzenje mora biti pra-vilno in temeljito. Ne nehajte molsti prej, dokler nisti iztlenili iz seskov zadnje kapljice mleka. Le čisto molzenje ohrani vime zdravo in vede do uspeha. Zelo prav in dobro bo, da razkužite z apnom oziroma apnenim beležem hlevski hodnik in staja, spomlad pa pobelbite vse hlev.

Zatiranje preslice na njivi. S. R. R. — Na njivi vam stalno odganja preslica, ki nastopa v neke-rih letih bolj, v drugih manj močno. Vedno pa po-vzroča precejšnjo škodo kulturam. Zelite vedeti, ka-ko bi jo popolnoma zatrl. — Preslica je siten ple-vel, ki se najrajši naseli na mokrih apnenih tleh. Na suhi zemlji ne škoduje preveč, pa tudi ne na vlažni, če je ta revna na apnu. Ta plevel ni tako nedolžen, kakor se morda komu zdi, ampak zna biti živini celo škodljiv, če ga svežega požre. Povzroča namreč razne obolenosti v prebavilih, zmanjša pa tudi mlečnost krav in po njej živina hujša. Zato je zelena preslica med krmo nevarna. Zatreti je ni tako lahko, ker požene globoko koreniko, ki se-ga večkrat do 1 m v zemljo in iz nje se na raznih mestih razvijejo poganki in nova stebila. Ne raz-množuje se pa samo s korenikami, ampak tudi s trosi, ki se razvijajo na rastlinah podobnim malim smrečkam. Najbolj gotovo sredstvo za uničenje preslice je osušenje zemlje. Dokler je na njivi še malo rastlin, jih zatiramo, če jih stalno poruvamo in s tem preprečimo, da se korenike ne okrepijo. Zlasti pa moramo paziti, da spomladanske rastli-ne ne nastavijo trosov. Močno duši preslico vsaka gosta setev, oziroma dolgotrajno obsenčevanje, zlasti gosta detelja. Iz tega lahko razvidite, katero sredstvo bo pri vas najbolj učinkovito, če se zne-bite tega nadležnega plevela.

Pravni nasveti

Oprostitev vojaške službe. P. Potrjeni ste za skrajšan rok. Radi bi bili oproščeni kot hranilec. Vprašate, če bo to mogoče. — Za edinega hrani-telja vas bodo smatrali in oprostiti službe v kadru, če vzdržujete starše, brate in sestre izključno z osebnim delom in zaslužkom in plačujete na leto manj kot 120 dinarjev neposrednega davka in če v vaši družini ni nobenega ne moškega, ne ženske, ki bi bil sposoben za delo in pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino ali drugo državno po-dporo ali katerikoli drug stalen dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine. O prošnji odloča na prvi stopnji poveljstvo vojnega okrožja.

Rodbinska pokojnina po očetu, ki je umrl leta 1928. F. E. Najstarejša hčerka očeta, ki je umrl leta 1928, je leta 1935. zaprosila za pokojnino, ki jo je dobila, a so jo jej kmalu zopet odvzeli, češ, da je le za 50% delanemožna. Šla je v službo, a vsled bolezni ni mogla vzdržati. Vprašate, če ima hčerka sploh še pravico do pokojnine in katere korake naj napravi, da se ji ista zopet podeli. — Po uradniškem zakonu iz leta 1923, ki pride v po-štev za hčerko očeta, ki je umrl leta 1928, ima hčerka pravico do rodbinske pokojnine do polno-letnosti, če je na šolanju pa do 23. leta starosti. Po polnoletnosti pa ima pravico do pokojnine, če postane telesno ali duševno nesposobna za pridobi-vanje in če nima nobene druge vzdrževalnine. Če obstoje ti pogoji, naj vložijo prošnjo, opremlje-no z dokazi (zdravniško izpričevalo, potrdilo ob-čine in davčne uprave), na ono oblastvo (minist-rstvo), ki ji je leta 1935. odmerilo pokojnino.

Znižanje dolga za eno četrtino. M. K. Z dolž-nikom ste se sporazumeli, da mu znižate dolg le za eno četrtino in ne za eno polovico. Vprašate, če mora občinska uprava ta dogovor potrditi. Za-enkrat tudi še ne nameravate izterjati obrok. Bojite se pa, da bi se vaša dobrota kdaj ne ma-ščevala med vami. — Pogodba, s katero se spre-minjajo predpisi uredbe o zaščiti v dolžnikovo škodo, za dolžnika ni obvezna. Če hoče, vam se-veda lahko več plača, kakor je po uredbi dolžan; prisiliti ga pa k temu ne boste mogli, čeprav sta se morda tako dogovorila. Ne vem, čemu naj vam bi občinska uprava takšne dogovore potrjevala. To je vaša in dolžnikova stvar, ki se občinske uprave ne tiče. — Lahko pa dogovorite z dolž-nikom glede rokov, obresti in ostalega za njega ugodnejše pogoje od pogojev, določenih s to ure-dbo. Tedaj bi pa za oba veljali dogovorjeni pogoji.

Dolžnik, ki je bogatejši nego upnik. B. N. Če ste v boljšem gnetnem položaju nego vaš upnik, o katerem sami pišete, da ničesar nima, ne uživate zaščite in boste morali vrniti ves dolg z dogovor-jenimi odnosi z zakonitimi obrestmi, ki znašajo 5%. Ako ni drugega dogovora, upnik lahko vsak čas terjaja celo vsoto.

Ze plačani dolg se ne more več znižati. A. S. Imeli ste večjo vsoto dolga in ste polovico tega odplačali na ta način, da ste prodali njivo. Če bi bili vedeli, da bo prišlo do znižanja dolgov, bi počakali in bi tako lahko bili sedaj s plačilom po-lovice plačan ves dolg. Vprašate, če se tu da kaj napraviti in če še že plačani dolg lahko pri zni-ževanju neplačanega vpoštevata. — Ze plačani dolg se pri zniževanju ne vpoštevata in se zniža le de-janski obstoječi dolg. Le, če je upnik izterjal po 20. aprilu 1932 od dolžnika kmeta višje obresti, kot so priznane s prejšnjim zakonom in ure-dbami o zaščiti kmetov, se odbije presežek od glav-nice dolga.

Pogodbeni sprememba predpisov uredbe o zaščiti. J. P. B. Dolžnik bi rad priklil svoj dolg, ki ga ima pri vas, ker ima v hranilnici tudi 25.000 Din dolga in je mnenja, da v primeru če se zve za dolg, ki ga ima pri vas, nima pravice do po-lovičnega znižanja dolga v hranilnici, ker skupna vsota dolga presega 25.000 dinarjev. Radi bi na-sveta, kaj vam je storiti, da pozneje ne bo takšnih komplikacij. — Najbolj sigurni ste, če se ravnamo po predpisih uredbe in pravilnikov o zaščiti ter izstavite dolžniku obračun in obveznico po pred-pisih »pravilnika o zamenj dolžniških listin z no-vimi obveznicami«. Predpisi uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov se sicer s pogodbo lahko spre-mene, toda samo v dolžnikovo korist, ne pa tudi v njegovo škodo. Če boste pa te predpise s po-godbo spremenili v dolžnikovo škodo n. pr. da mu ne znižate dolžne glavnice za toliko, kakor predpisuje uredba, bo dolžnik taki pogodbi vedno lahko oporekal in ne bo zanj obvezna.

Unnik bogatega dolžnika. Z. A. Leta 1931 ste posodili večjo vsoto premoženju posestniku ki je s tem denarjem kupil še eno posestvo. Kaj bi sto-rili, če sodišče ne bo priznalo, da je dolžnik v boljšem gnetnem položaju, kakor vi in če mu ne bo odreklo zaščite? Pred par meseci ste se vknjižili na dolžnikovo posestvo in si denar za vknjižbo iz-posodili. Ali vam je dolžnik dolžan stroške za vknjižbo povrniti? — Znan vam je predpis ure-dbe, ki pravi, da dolžniki-kmetje ne uživajo zaščite, če so v boljšem gnetnem položaju od svojih up-nikov. Ker ob sporu radi tega vprašanja odloča sodišče, se bo pač treba sodni odločbi pokoriti in je brezplodno vsako razmišljanje o tem, kaj bi storili, če sodišče ne odloči v vašo korist. — Po nedavno izdanem tolmačenju pravosodnega mini-stra dolžnik ni dolžan povrniti upniku stroškov postopka po zakonu o izvršbi in zavarovanju, med katere stroške spadajo tudi stroški za vknjižbo, in to tistih, ki so nastali za kmetске dolgove v času od dne 20. aprila 1932 do dne 25. septembra 1936.

Obračunavanje dolga. K. B. Hočete, da vam napravimo obračun vašega dolga, ki ga imate v denarnem zavodu. — Člen 4 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov točno predpisuje, kako se ugotovi višina kmetškega dolga. Če znate malo računati, vam ne bo težko izračunati višine vašega dolga. Sicer bo pa to storila Privilijirana agrarna banka. Mi pa res nimamo časa, da bi dolžnikom izdelovali obračune. Za vami bi namreč prišli tudi drugi z enako zahtevo.

Dolg iz posojila ali iz dedovanja? K. M. Leta 1931 ste posodili sedaj že pokojnemu bratu večjo vsoto denarja. V oporoki je odredil, da ima prevzemnik njegovega posestva povrniti dolg v enem mesecu po njegovi smrti. Pri zapuščinski ob-ravnavi ste se dogovorili, da vam bo prevzemnik bratovega posestva poplačal dolg tekem enega leta. Sedaj se pa prevzemnik posestva izgovarja z zaščito in pravi, da vam je dolžan plačati le po-lovico dolga in še le v 12 letih. Nekateri pa trdijo, da je ta dolg plačljiv takoj v celoti, ker izvira iz nasledstva. Radi bi vedeli, če imate pravico takoj iztirjati ves dolg. — Vaša terjatev ne izvira iz dedovanja, ampak iz posojila. Zato naprav pokoj-nemu bratu ni bila izvezta od zaščite. Prevzemnik posestva, ki je s posestvom podedoval tudi dolg, je glede prevzetega dolga zaščiten samo tedaj, če je kmet v smislu uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov. V tem primeru se dolg zniža za polovico, ki se ima odplačati v 12 letih s 3% obresti v ena-kih letnih obrokih vsako leto najkasneje do 15. no-vembra.

Izvršilna taksa. B. S. H. Hiša je bila sodno cenjena na 200.000 Din. Prodana je bila na javni dražbi za 100.000 Din. Davčna uprava je pred-pisala zemljknižno takso po cenilni vrednosti in

ne od najvišjega ponudka. Vprašate, če to pravil-no. — Izvršilna taksa znaša 3% od izkupička zemljknižna taksa od prodaje nepremičnin pi znaša 4% od prometne vrednosti; če je večja o izkupička. Ker izkupiček ni dosegel prometne vred-nosti, ki je znašala 200.000 Din, se je torej taksa pravilno odmerila od zneska 200.000 Din. Če bi bila hiša prodana za preko 200.000 Din, pa bi se morala taksa odmeriti od tega dejanskega izku-pička.

Nakup zemljišča po Angležu. I. D. Odgovorili smo vam v nedeljo 14. februarja.

Sporna meja prodanega travnika. S. T. L. J. Pred 2 leti ste prodali travnik. Sosed tega travnika je ugotovil po mapi, da nekaj od tega vašega biv-šega travnika pripada k njegovemu in je ta ko-šek tudi letos pokosil. Kupec vašega travnika zahteva odškodnino od vas, češ, da ste mu prodali nekaj tujega sveta. Vprašate, kdo trpi škodo. — Če ste vi z vašimi posestnimi predniki vred ne-moteno življali prodani travnik skozi 30 let v istih mejah, kot ste jih kupcu prodali, potem ste si sporni košek sveta od meji priposestvali. Če si sosed lasti sedaj ta svet, naj sedanji lastnik trav-nika zahteva od sodišča zamejčenje in bo sodišče določilo mejo po dejanskem mirnem življanju zad-njih let.

Zgubljen pravda zaradi poti. J. V. Zs. B. — Če ste pravdo zaradi poti zgubili in ste bili za-stopani po odvnetiku, potem vam je vaš odvnetik gotovo razložil, kaj bi se še dalo doseči pri danem položaju. Ne smete govoriti, da so priče neresnico govorile zaradi nasprotnikovega nagovarjanja, ker vas lahko tožijo zaradi obrekovanja. Če pa mislite, da imate dokaze za to, da so priče, proti svojemu prepričanju, neresnico govorile, potem naznanite te priče državnemu tožniku. Če bi bile potem res ob-sojene zaradi krivega pričevanja, boste lahko zahteva-li ponovitev vaše civilne pravde zaradi izgubljene poti.

Komisijaska prodaja? K. J. B. B. — Z nekim zagrebškim trgovcem ste napravili pogodbo, da bo-šte prodajali njegov proizvod v vašem domačem okraju. Dali ste mu na roke 2000 din, on pa je po-slal blago, ki ga pa ne morete razpečati. Vrnili ste mu blago, trgovec pa noče vrniti denarja. — V pogodbi ste gotovo tudi določili, kaj bo z blagom, ki ga ne boste mogli razpečati. Če pa take določbe ni, potem bo moral trgovec pač vzeti nazaj tako blago, ki ni odgovarjalo določbam v pogodbi. Če ste se podpisali na dogovor, da bo morebitne spo-re reševalo zagrebško borzno razsodišče, potem bo-šte morali pač le tam tožiti.

Šilingi. J. S. M. 340. — Glede nakazila šilin-gov iz Avstrije zaprosite za pojasnilo Narodno banko, podružnico v Ljubljani.

Odpravnina služkinje. M. S. Lj. — Če ste bili v službi skozi 10 let pri isti družini imate pravico do odpravnine. Službovanje se ne smatra za pre-kinjeno, če ste bili v tem času skozi tri tedne bo-lani.

Hči davčnega kontrolorja. M. K. Oče je bil davčni kontrolor in je umrl leta 1889. Hči je stara 49 let. Ali ima pravico do pokojnine? — Hči nima pravice do pokojnine.

Nezakonski oče. B. M. — Če ste dekletu pla-čali stroške poroda in ji izjavili, da ste priprav-ljeni prispevati za otroka, potem vas dekle ne bo tožilo. Pač pa boste poklicani h sodišču, da se-tudi v sodnih aktih ugotovite vaše očetovstvo in do-loči, koliko morate prispevati za otroka. Če me-sečne preživnine ne bi v redu plačevali, bo varuh otroka zoper vas predlagal izvršbo.

Družinski prepri brez prič. I. J. Lj. VII. — Ob priliki družinskega prepria je hišni gospodar vdrl v vaše stanovanje, se zavzel za vašo ženo ter vas udaril v obraz, pljunil v vas in tudi žalil z be-sedami. Vprašate, če lahko za to zahtevate odškod-nino, zlasti za pljunke. — Vdirati v tuje stanova-nje zoper voljo upravičene osebe je kaznjivo, ravo tako koga žaliti z besedami, pljunki ali udarci. Kazensko tožbo zaradi takih dejanj je treba vlo-žiti tekom 3 mesecev. Vendar se nam zdi, da ni šlo za naveden prepri, ampak se je gospodar zbal za življenje vaše žene, ter je v silo ubil. V takem pri-meru je bilo gospodarjevo ravnanje nekažnjivo in va-š odškodninski zahtevek neutemeljen. —

Dedovanje po možu. M. V. Sv. R. — Poročili ste vdovca z že preskrbljenimi otroci. Kupili ste hišo in sta vsak do polovice vknjižena lastnika. Vprašate, čigava bo moževa polovica po njegovi smrti. — Če mož napravi oporoko, lahko zapusti svoj del hiše komur hoče. Če bi pa umrl brez opo-roke, bo ena četrtina moževe polovice pripadla vam, ostale tri četrtinke pa moževim otrokom iz prvega zakona.

Gozdni čuvaj. R. I. K. — Če gospodar nima toliko socialnega čuta, da bi dal svojim uslužben-cem tako plačo in tak deputat, da bi mogli živeti z družinami, ga pač sami k temu ne morete pri-siliti. Oba veže le pogodba: vi pač lahko odpoveste službo, isto sme storiti gospodar, če ne pristanete na znižanje prejemkov.

Borba za pokojnino. F. M. V dolgem pisnu popisujete, kaj ste vse storili, da bi si priborili pokojnino, glede katere je ministristvo odločilo, da vam po zakonu ne pripada. Najeli ste advokata v Belgradu in mu vnaprej poslali 500 Din, sestra mu je pa obljubila 20.000 Din, ako vam izposuje pokojnino. Ze pred 16 leti je bila prošnja vrnjena občini in ste tam videli napisano, da se vam bo ugodilo. Pred enim letom ste napravili novo prošnjo. Kaj storiti? — Posredovanje advokata je bilo odveč, ker ministristva rešujejo prošnje po zakonih o pokojninah. Ko vam je ministristvo prošnjo od-bilo, bi se bili lahko pritožili na državni svet. Tedaj bi bili šele najeli advokata, da bi vam se-stavil tožbo, ne pa za posredovanje. Iz pisma skle-pamo, da ste se obrnili na narodno skupščino s prošnjo za podporo. Naprosite kakšnega poslanca, da posreduje. Morda boste kaj dobili.

ODREZITE
„SLOVENEČ SVETOVALEC“

odgovarja samo na vprašanja, ka-terim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“, 7. 3. 1937

God štiridesetih mučnikov

(Legenda Sandomierske opatije.)

Opat Sadok je obstal na najvišjem klinu tre-goče se lesne ter zgrabil s rokami za železni križ v oknu, se povlekel v globoki okenski prostor in se zleknil na široki, približno tri sežnje debeli zid, tako da je imel prost razgled po okolici. Ze nekaj dni so bila vsa dolnja okna samostana popolnoma zabita s deskami; pričakovali so napada. Samo po rdečem blesku, ki je motno sijal skozi gornja okna, je bilo mogoče sklepati, da so se v bližini širili požari.

Opat je s težavo porinil glavo skozi železno mrežo, njegov obraz je hipoma pobledel od groze. Tri strani neba so žarele. Ni bil to odsvit onega, pa čeprav največjega požara, ampak istočasni žar tisoč požarov, celega kraja, ki je ginil v mukah in trpljenju. Opatovo srce je ob tem pogledu zalil val krvi močan kakor tok Visle, ki je tekla v dolini pod samostanskimi zidovi.

»Miserere mei... usmilili se nas...« je šepetal. »Kaj so ti ljudje zakrivali?... Zakaj poznajo to ljudstvo, pobožno, delavno, voljno? Dostojen sem soditi, da Ti je drago nad vse, a glej, postavljeno je v uničenje... Zakaj tako, Gospod? Ni še preteklo tri sto let, kar je pokristjanjeno, pa Te ljubi in je odkrišuje in bolj čisto, kakor katerokoli ljudstvo na zapadu, ki že tisoč in več let hvali Tvoje ime... Poznam jih, Gospod, zelo dobro. Delal sem tu mnogo let, pred menoj so delali moji predniki. Delo, ki smo ga opravili, je bilo iz Tebe in ne iz hudiča. In to boje delo je rodilo sad. Učili smo jih moliti in khati, bati se Boga in obdelovati zemljo, spoštovati božjo besedo in čebelariti. V življenje smo budili ljudstvo, ki je spalo. V nepreglednih gozdovih, v puščavah, v močvarah, kamor dotlej ni stopil človek, kjer sta gospodarila le tur in medved, smo v krvnem trudu skupno s temi ljudmi sekali starodavna drevesa in iz neplodne pušče delali rodovitno zemljo. Kjer se je soncu nasmejal rodovitno polje, je kmalu vstala cerkva in pod njenim varstvom koč. Tri tedne že čakam v upanju, kdaj boš določil konec svojemu srdu in gnevu ter ustavil pohod razdirajanih satanov...«

Toda konca ni in ni, bržkone ga tudi ne bo. Dovoljuješ, da pustošijo vso Poljsko povprek in počez, da uničujejo seme, ki smo ga mi vsejali. Saj skoraj ni ničesar več, kar bi nas moglo rešiti. Danes bodo požgali še mesto in samostan, potem pa bodo odšli naprej po siliših. Kje jih boš zaustavil, zakaj si jim dovolil, da so pridli celo k nam? Kaj ni to, kar se godi, konec sveta, ki ga je napovedal Janez v svoji Apokalipsi?... Opat se je zavedel iz dolge zaničljivosti in previdno zlezal po lestvi navzdol, kjer so stali skrušeni patri in bratje. Bilo jih je štirideset. Stali so tam čisto tiho že delj časa in si niso upali motiti opata v premišljevanju. Luce niso prižigali, saj je skozi gornja okna padal krvavoredeč blesk ognja in razsvetljeval notranjico. Pri tem blesku je opat z očetojskim pogledom opazoval njih izmučena obličja ter rekel:

»Dragi moji! Ne smemo več izgubljati časa. Treba se bo lepo pripraviti...«

»Na kaj?« je vprašal brat Dominik, mladenič rožnatga in se deskega obraza.

»Na romanje do nebeskih vrat, da bi se nam odprla...«

»Jezus, naš Gospod!«

»Glejte, v hiši božji smo, kjer so nam potekla dolga leta verne službe. V hiši, ki smo se zaobljubili, da je ne zapustimo. In kdo bo omagal v uri preizkušnje? Bratje, pripravimo se možato na mučniško in lepo smrt!«

Tih vzdih je bil odgovor na opatove besede. Je mladi brat Dominik je zajel in zajokal ob misli na muke.

»Sin moj mali, Bog s Teboj, nikar se ne boj. Mnogo ljudi trpi in se muči vse življenje, da bi dosegli to, kar boš ti v eni sami uri. Kristusov vojak si, pa se pred bitko treseš? Ta boj bo za nas samo slava in zmaga. Smrt? Saj moraš tako ali tako umreti, prej ali slej. Kaj se nisi zato rodil, da boš umrl in dosegel večno slavo?«

Dolgo je opat se govoril, da bi opogumil srca bratov.

Odpeli so molitve in legli spat kar v cerkvi, drug poleg drugega. Pod oboki je trepetal rdeči sij požarov, sen se ni mogel prijeti utrujenih vek. Vendar je not mirno potekala. Ob sončnem vzhodu je opat s soborati odpel jutranjice, potem pa sta dva menihi, kar se da hitro splezala v lino, da pogleda v svet. Strašni svit požarov se je gubil v veličastju sonca, toda do koder je neslo oko, z vseh vidnih strani, se je dvigal dim, vlekli se je v gostem obroču, dvigal do neba težke oblake, zatemnjeval del neba in se vedno bolj in bolj bližal. Izmenoma z ognjem se je kakor val pomikal naprej. Kamorkoli si pogledal, povsod je gorelo seno na skednjih in so bile v plamenih rodovitne sandomierske njive. Dušeč, bel dim je zajemal že samostansko zidovje. Ko ga je veter razpihal, so na sivem pogorišču zatemnili oblaki konjenikov. Od daleč jih je bilo videti kakor čredo zajcev ali miši. Z veliko naglico so se bližali reki Visli in čez nekaj očenasev sta redovnika že mogla razločiti prihuljene jezdece na nizkih konjih, divjajočih z dimom preko zogljenih polj. Da, da, to so oni, sinovi peklenski, Tatai, čisto pravilno imenovani: Bič božji... konec vsega.

Ure so tekale počasi. Neskončno dolge so je-mael redovnikom moč in pogum. Z voljo opata so kakor lok napeti v eno samo nezlomljivo voljo in eno vero vzdržali ves dan, toda prehudo je bilo to za nekatero in že niso imeli več moči. Tako so eni na tihem jokali, drugi pa kar na glas govorili, da bi bilo bolje, da se sami končajo, kakor pa da bi potem v ognju ali v še hujših mukah umrli... Opat Sadok je klečal na stopnicah oltarja, poln smrtnega strahu je molil:

»Kaj ne bodo držali do konca teh težav?« Ni mislil nase, ampak nanje. Hotel je skupaj z njimi stopiti v dedičino nebeskega Očeta. Sklinal in zbral je vse okoli sebe in začel maševati, kajti bilo je že popolnoma svetlo. Za seboj je slišal težko vzdihovanje in ječanje sobratov, ki je preglasilo njegove besede. Neumirjeno srce mu je zatrepalo od bolečin. Ne more pomagati, ne vzdržati.

Ona: »Kako mi pristojna plinska maska?«
On: »Izvrstno! Za deset let si mlajša!«

Ne zna jih več navdušiti, ne more jih povzdigniti. On, opat, samo on bo polagal račune o tem pred svojim Gospodom...

Obrnil se je od oltarja in z jasnim pogledom proniknil do dna src vsem, ki so klečali okrog nje-ga. Vidno so trepetali, oči upirali v vrata, kajti besno tuljenje Tatarov je že obkolilo samostan in težka vrata so se stresala od udarcev...

Opat je obračal liste v Misalu in iskal berila za ta dan. Našel je pravo stran in začel čitati, toda pri prvih besedah mu je zmanjkalo glasu. Od silnih udarcev je padal omet s stene, opat pa si je mel oči, kakor da se budi iz spanja in ni vedel, kje je in kaj se z njim godi. Nenadoma se mu je zazdelo, da je nekje na drugem svetu in v čisto drugem času, za cela stoletja naprej in čita o ne-kem opatu Sadoku, ki so ga ubili pogani...

»Oče Rafael,« je rekel s stisnjenim glasom, »preberi berilo, nekaka megla mi zaslanja oči.«
»Na dan...« je začel in prenehal, pogledal opata z začudenjem potem pa padel na kolena in zajokal na ves glas.

Vrata so zaječala, en zapah je že popustil. Tedaj je opat spoznal, da se ne moti niti ee mu ne sanja, zgrabil je Misale z obema rokama in z grmečim glasom čital takole:

Krize ni več

Nekoč je bilo majhno moreko kopalnišče na jugu, ki ga je kriza hudo zadela. Malostevilno osebje, edinega hotela: en sam sluga — je že grozil, da bo pustil vse in pobegnil. Lastnik je hodil mračno in mrko okoli, trgovci ni hotel nič več posojati denarja in stavbenik, ki ni bil še plačan, je zalival svoje skrbi z likerji, ki jih je ostajal dolžan.

Tedaj se je nekega dne pripeljala imenitna gospa s še imenitnejšim avtom. Sluga se je zbudil in hotelir je naglo priskočil.

»Rada bi sobo z razgledom na morje,« je rekla gospa.

»Milostljiva,« je dejal hotelir, ki je brž oplazil s pogledom bogati avto, »imamo krasno stanovanje z razgledom na morje: dva široka okna, spalnico, salon in kopalnico.«

»Izvrstno,« je odvrnila gospa.

»Toda — glede tega stanovanja sem z nekom že v dogovoru,« je drzno pripomnil hotelir. »Mo-rali bi se takoj odločiti...«

»Prav,« je rekla gospa.

»Tisoč frankov na teden... vnaprej plačljivi-vo...«

Gospa je odvrnila: »V redu...« in je vzela iz torbice tisočak... Prava pravcata mana... studenček v pušavi! — Nato je odšla v najeto stanovanje z razgledom na morje.

Mali sluga, ki je bil odnesel prtljago navzgor, je pravkar pristopil, ko je hotelir dajal lepi tisoč-čak v blagajno. »O, prosim!« je dejal, »videl sem tisočak! Tega moram jaz dobiti, gospod šef, ker mi že tri mesece niste dali plače. In to je vprav tisoč frankov.«

»Res je, dragi moj. Tu imaš denar. Ker si ga videl, ti ga ne morem zatajiti. Glej, da ga daš takoj v hranilnico! Naglo je planil sluga na cesto. Tisočak je zložil na osem delov in ga hotel že dati v žep, ko je zavil trgovca okrog vogala in ga potrepljal po rami: »Halo, fant! Zdej sem te pa le dobil! Ze večkrat si mi ostal dolžan in denarja nisi nikoli vrnil. Sem z denarjem. Prav toliko mi dolguješ.«

Mali sluga je zavzdihnil, rekoč:

»Vi ste strašen človek! A ker ste denar vi-deli... Tu ga imate!«

Gioranii de Joos

Gioranii de Joos je kakor demon tiščal s svojo pestjo prelepe rodovitne njive Vlaške in je izvajal pravo in nepravdo po postavah svoje duše. A v tej duši je bilo vse črno in kmetje so dejali, da bi bilo v njej prostora za trikratni pekel in sploh niso imeli dovolj besed, ki bi bili mogli z njimi zadostno izraziti grdobijo in hudobijo tega bo-jarja.

Nedaleč od Jalomice, ob akacijevem gozdiču je stal mali gradič Gioraniija de Joosa in okrog gradčine so bila hlevska poslopja in kašče in ropo-tarnice. Tu ni nikoli zmanjkalo zalog in hlevi so bili vedno polni živine. A Gioranii de Joos ni bil tak marljiv in pameten gospodar, da bi bil zaradi tega tako premožen. Vsega si je krivično nagrabil in naropal. Bil je hudoben ropar plemiškega stanu in tako je s svojim strahotnim ravnanjem oplašil ljudi po vsej širni pokrajini, da so občutili nekaj skrivnostnega v njegovem početju in se niso nikoli zoperstavili, kadar je prihajal k temu ali onemu.

Večkrat je prav do zadnjega hipa čakal in pre-žal in tako uspalval kmete v upanju, da jim bo pustil sadowe njihovih njiv. Tedaj pa je prišel Gioranii de Joos — mogoče le za dan prej, preden so mislili sami odpeljati pridelke v svoje domove — In v roki je vihtel jahalni bič, ki so se ga vsi tako bali, in s seboj je privedel hlapce svoje maje-rije in imeli so s seboj vse poljsko orodje in vo-zove z volovsko vprego — in izginil je do večera ves njihov tobak in odšla je vsa turščica k njemu! Če je potem kajke šel kmet tistega polja k okraj-nemu glavarstvu, da se pritoži, so mu vedno de-jali: Pazi se, vesel bodi, da ti bojar sploh pusti njive za lastnino, saj so po urbarjih pravadne dobe samo njemu zapisane, saj je vse, vse nje-govo, kamor le seže oko...

A kmetje niso bili bojarju niti najemniki ne; bili so mu hlapci, ničredni upravitelji njegove zemlje, kjer so strahoma ždeli z mislijo, da je vse njegovo. Tudi po denar je hodil Gioranii k njim z isto divjo zahtevo, s kakršno je dal oropati njih njive. Zmeraj je prijezdil v divjem skoku in vselej so vaščani, ki so poznali udarce kopit njegovega konja, pobledeli ko zid. S porogljivim grohotom je stopil ob taki priliki v hišo svoje žrtve, dal si je prinašati na mizo jedade in pijače in je mimo-grede omenil kako število. To število pa je po-menilo vsoto denarja, ki ga je zahteval. Dotični kmet je najbolje storil, da je stopil k skrinji, ki jo je vzdihovaje odprl in je položil denar pred oholega oblastneža.

Ljudje, ki sami ne znajo priti do svojih prav-ic, tudi niso deležni spoštovanja svojih tlačiteljev. Če so to moški, slišijo porog in zasramovanje, če so ženske, si ne bodo nikoli aveste svoje časti. Saj je Gioranii de Joos tolikrat pozval kmetice k sebi na grad. »Prinesite mi sadja!« je dejal. Zenske pa so vedele, kaj to pomeni. Seveda, je preizkušene ženske spoznajo že iz ene besede, kaj zahteva kak oholi mogotnik od njih. Mladenke tega še ne mo-rejo razumeti.

Nekoč je Gioranii de Joos jahal skozi vas in je srečal dekleta, ki se mu je plašno umaknila in zardela, ko jo je jezdec hudobnega, orlovskega ob-

Na dan blaženih opata Sadoka in štirideset redovnih bratov, mučenih v Sandomieru, bere sveta Cerkev berilo sv. Pavla...

Dvignili so se s kolen začudeni redovniki. Ničesar niso razumeli, v krogu so obstopili oltar, opat pa jim je z radostnim obrazom kazal v Misalu list, nad katerim je Bog naredil čudež. Na tankem pergamentu so se vrstile besede, okrašene z zlatom in škrlatno barvo, polne slave...

Tako so spoznali veliko zaščito in milost, ki jim jo je Bog izkazal. Njih srca so bila polna sramu, pa tudi ponosa, radosti in poguma. Zbrali so se, ogledovali zapoved svoje bodoče slave, pa vsi žalovali, da more vsak darovati samo eno živ-ljenje v zameno za tako nagrado, ki je niso bili vredni, tako so čutili. Zagorele so njih duše v ljubezni do Boga, vzplamenele v junaški moža-losti in radosti, opat pa je glasno vzdihujoč radi ganotja, dokončal evangelij, šel v sredino oltarja in zmagovalno zapel na ves glas:

Credo in unum Deum!

Tedaj so Tatai vdrl v cerkev...

(Zofija Kossak-Szezucka.)

Tegovcu je obraz kar žarel, ko je odpiral usnjato denarnico, ki je bila seveda čisto prazna. Ni opazil voza, ki je priropotal za njim in je bil v njem njegov hišni gospodar. Ustavil je voz: »Glej ga, glej!« je gospodar nagovoril trgovca. »Kar zdajle vtikate v denarnico, je prav toliko, kolikor je vaša najemnina. Bodite tako prijazni in izro-čite mi lepi bankovec, ki sem ga pravkar videl!«

»Kakšno smolo imam!« je zaječal trgovec, a ker je bil vajen, da je denar urno polzel izza njegovih prstov, je dal tisočak gospodarju.

A njegova kretinja je bila preveč narejena in stavbenik hišnega posestnika, ki je prišel pravkar mimo, je bil vse videl.

To je pa krasna prilika! Kakšen lepi ban-kovec imate? Natančno vsoto mojega honorarja! Prav lepa hvala! Zdej mi niste nič več dolžni. Lep občutek, ali ne?«

Hišni posestnik je zavzdihnil. A ta je že marsikaj doživel. Vsakemu avtoje. Čisti računi — dobri prijatelji. Kdor plačuje svoje dolgove, ta tudi obogati. Skratka: dal je stavbeniku denar.

Stavbenik ga je malomarno stlačil v telovni-kov žep in je spet — po dolgem času — stopil v hotelsko točilnico, da proslavi veseli dogodek.

Hotelir se je porogljivo smehljaj. »O, kaj pa vidim! Pridite bliže, nekaj vam moram na uho povedati...« Stavbenik se je sklonil k njemu. Hotelir mu je vzel bankovec, ki je molel iz žepka in je tiho dejal: »Hvala, dragi moj, zdej mi niste nič več dolžni.«

In spet je hotel dati hotelir bankovec v bla-gajno, ko je prisumela gospa iz legepa stanovanja z razgledom na morje in rekla: »Veste, te vaše sobe z razgledom na morje, mi niso nič kaj všeč. In sklenila sem, da odpotujem.«

In vzela je oni tisočak nazaj in se odpeljala.

Tako je hotelir obdržal slugo, mali sluga je imel spet kredit pri trgovcu, trgovec je mogel ostati v lokalu in hišni posestnik ni bil stavbeni-ku nič več dolžan. Stavbenik je spet naročal li-ker za likerjem in hotelir mu je spet iznova dajal na upanje. Tisočak je izginil čez hribe in doline in življenje se je v novem zaupanju začelo iznova.

(J. Prevost.)

raza presunljivo pogledal. In že je stekla v eno izmed nizkih, kmečkih bajt.

Bojar se je obrnil in videč nekega starca v bližini, ga je nahiril:

»Ali si videl dekleta, ki je šla v hišo?«

»Videl.«

»Kdo je to?«

»Marivara Guip, hči Kserksa Guipa.«

»Poklič jo!«

Starec je odšel v hišo. Bojar je čakal. Čez čas sta prišla iz bajte dva kmeta, a nobeno deklo Gioranii je zardel od jeze ko kuhan rak. »Nisem te poslal po ta dva!«

»Jaz sem Kserkse Guip.«

»Kaj hočeš?«

»Moja hči ne more priti.«

»Pravkar je stekla notri. Ali ne zna več hoditi?«

»Ne more priti ven, ker ji je Gica Lecilu prepovedal.«

»Kdo je Gica Lecilu?«

»Zenin moje hčere.«

Bojar je pozabil na svojo jezo in se je okrut-no namuznil. Skočil je s konja, odrinil oba kmeta in stopil v hišo Kserksa Guipa.

Mlad kmet, krepke postave in trmaste obra-za mu je na pragu zastavil pot. Spet je zavrelo v Gioraniiju. Ze je hotel dvigniti roko z bičem, vendar je sprevedel, da je fant pripravljen za boj, a kako boš vnaprej presodil, česa sta divjost in moč zmnožiti?

Bojar je oholo in zaničljivo pogledal mimo možakarja v koč. Prav lahko je razločil v kotu hiše plašni obraz Marivare Guipove. Gioranii ji je govoril: »Zakaj ne prideš ven, če te kličem?«

»Ker je moja, a ne tvoja, bojar!«

Poln srda in za najhujše sposoben je plemič slišal se samozvestne besede podložnika. Gioranii je zaškrta z zobmi, zavil je bič, da je švistično po zraku, bilo je, ko da ta glas naznanja neusmi-ljeno kazni. A spet je bojar pogledal kar mimo Lecila in je zapil oči v Marivaro. Oblastno, trdo in hudobno mu je zvenel glas, ko je dejal: »Jutri opoldne mi prineseš dve najlepši ljubenici z njive svojega očeta! Točno pridi, a v lepši obleki, v ka-kršni si sedaj.«

Naglo se je obrnil in njegove skrivljene, dol-ge ptiče noge so ga hitro odnesle h konju in pu-

Vsako disharmonijo življen-skih funkcij takoj v začetku normalizirate z našo najboljšo in najbolj zdravo prirodno mineralno vodo ono z rdečimi srci, RADENSKO!

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odva-jati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

stivši oblake prahu nad ponižanimi ljudmi, je ko blisk odvihral in izginil.

A to pot ni strah podrl upora kmetov. Preveč sveta je bila Gici Leciluju nedolžnost njegove ne-veste, preveč dobro je vedel, kaj namerja bojar z njo. Rohneče je Gica prepovedal dekletu iti jutri ali kdajkoli v grad. »A to se pravi,« je zastokal Kserkse Guip, »da bo bojar s silo prišel do svo-jega in nas bo vse uničil ali celo ubil...«

Ubili!... Ne znaš biti samo ti, Gioranii de Joos, tako strašen in ne znaš le ti ubijati! Tebi se pač bolj spodobi smrti ko drugim ljudem!

Zoper mrzlico vročega poletja si vlaški kmetije kuhajo čudovit in močan strup, čigar način kuhe je skrivnost, ki je ne izdajo nobenemu tuju. Ne-kakšna zmes raznih hudič zelišč je baje ta strup z dodatkom stoletnih komarjev in pajkov in še kaj drugega, za kar vedo samo izvoljeni. Bolnik sme vzeti le kapljico ali dve tega strupa, tako je močan. In sleherni kmet skrbno varuje stekleničico z rjavo goščo, da ne pridejo otroci do nje.

Tudi pri Gici Leciluju so jo imeli doma na skritem kraju. A brž jo je Gica našel in vtaknil v žep. Drugo jutro je šel k Marivari in skupno sta odšla na Kserksovo njivo in odtrgala dvojce naj-lepših ljubenec. Gica je zdaj dovolil dekletu, naj nese bojarju zahtevano sadje.

»A počakaj še malo, da ljubenici lepo umijem, da bosta lepo sveži in bo bojar kar ugriznil vanju. Reci mu, naj jo koj pokusi, da te bo to izredno veselilo.«

Marivara ni vedela, zakaj ji Gica nenadoma vse to naroča. Odnesla je ljubenici k Gioraniiju, ki ju spočetka ni hotel niti videti, pač pa se je stras-no zagledal v lepo dekle in je spodil sluge iz hiše. A ker mu je Marivara še enkrat ponudila sadje, se je bojar zasmel radi take pozornosti, smeje se je vzel bodalo, prerezal je eno od obeh zastup-ljenih ljubenec in je hlastno požiral poedine kose.

Nato je planil za Marivaro. A ta se mu je izmuznila. In ko je z racefranom ovratnikom in razpuščenimi lasmi tekla iz gradu, je mogel Gioranii le na dvorišče slediti. A vprav tedaj, ko je hotel zakričati v hlev, naj mu daio konja, so ga začeli lomiti krči. Začel je klicati na pomoč, a nihče mu ni mogel pomagati. V neizrečenih mu-kah se je vžijal na tleh in tri ure po obisku Ma-riavare, je izdihnil in nihče ni jokal za njim.

Nihče pa, razen Gica Leciluja, tudi ni vedel, zakaj je bojar tako naglo umrl. Noben zdravnik ni tedaj v stari Romuniji preiskoval vzrokov kake smrti. Še dandanašnji pa Vlasi strahoma pripo-vedujejo strahotne zgodbe o grozotnem početju ne-usmiljenega Gioraniija de Joosa. (E. Wurm.)

Abderiti

Abderiti so bili pri Grkih isto, kar je pri nas Pavliha. In dobri Abderiti niso mogli raznim zasmehovalcem nikoli nuditi dovolj snovi te vrste.

Nekoč so se domislili, da bi moralo imeti me-sto, kakršno je bilo Abdera, tudi svoj vodnjak. Stali mora, tako so rekli meščani, prav sredi velikega trga in za kritje stroškov so razpisali nove občins-ke davke. Poklicali so nekega slavnega kiparja iz Aten, naj napravi skupino kipov, ki naj predstav-ljajo boga morja na vozu, ki so vanj vpreženi štirje morski konji in okrog in okrog naj bodo morske deklice, tritoni in delfini. Povodnji konji in delfini naj brizgajo iz nosnic prav veliko vode. A ko je bilo vse narejeno in postavljeno, so do-gnali, da so imeli komaj dovolj vode za delfinove nosnice. In ko so skupino naravnali, da bo briz-gala voda, je bilo vse tako videti, kakor bi bili vsi ti povodnji konji in delfini nahodni. Da se jim ne bi kdo smejal, so dali vso skupino prenesti v Neptunov tempelj. In kadarkoli so jo pokazali ka-kemu tuju, so prav resno obžalovali v imenu sla-vnega mesta Abdere, da mora biti taka krasna umet-nina zaradi skoposti zemlje zavrnjena.

Drugič so kupili prav lepo Venero iz slonove kosti, ki so jo prištevati umetninam slavnega Pra-kiseta. Bila je približno nekaj čez meter velika in naj bi stala na oltarju boginje ljubezni. Ko je po-siljatev dospela, je bila vsa Abdera vzhicena radi Venerine lepote; zakaj, Abderiti so si precej do-mišljali, da so izvršni poznavalci in vzhiceni lju-bitelji umetnosti. »Prelepa je,« so soglasno vzki-nili, »da bi stala na nizkem prostoru. Mojstrovina, ki je dala mesto toliko časti in denarja zanjo, ne more biti nikoli na zadosti visokem mestu. Ta Ve-nera mora biti prva stvar, ki jo kak tujec zagleda, čim stopi v mesto.« Sledel temu srečnemu domi-sleku, so postavili mali, ljubki kip na obelisk, ki je bil štiri in dvajset metrov visok. In čeprav ni bilo moči spoznati, ali je na obelisku Venera ali kaka morska deklica, so vendar vse tuje prisilili, da so morali priznati, da niso videli še nikoli kaj lep-šega in popolnejšega. (Ch. M. Wieland.)

Amerikanka.

»Samo dva tedna imava dopust. Zato moreva odpraviti samo Anglijo, Francijo in Italijo.«

»Ubogi prijatelj, kakšen pa si! Daj, da te spremim domov!«

»Bog varuj! Saj prav od doma prihajam!«

Razvezano snopje

Učenci slovenskih dežel 18. stoletja

Kar je izšlo učencakov iz slovenskih dežel v 18. stoletju, so pisali skoraj brez izjeme le v latinskem in nemškem jeziku. Skoro nobenemu ni niti na mar prišlo, da bi pisal v materinskem jeziku, čeprav je marsikateri izmed njih goreče ljubil svoj narod, kakor na primer Ivan Popovič (umrl 1774), ki ga štejejo k največjim učencakom naših dežel v 18. stoletju. Slovence Gašpar Rojko († 1807) se je proslavil z učnimi spisi v cerkveni zgodovini, Liskovnik pa kot geograf in kartograf. Med tedanjimi pedagogi zavzemata častno mesto Slovenca Anton in Jožef Spendou. Z izbornimi zgodovinarji, pravniki in bogoslovci pa se je ponašala naša domovina zlasti ob začetku 18. stoletja, ko so se združili ljubljanski znanstveniki v Akademijo delavnikov. Akademiki dr. Gregor Dolničar, Ludovik Schönleben in drugi so si osnovali javno znanstveno knjižnico, da bi pripravljali prijateljem znanstva polagoma učeno gradivo. (Ko se je leta 1725 razšla »Akademija delavnikov«, je prevzel njihovo knjižnico škof za bogoslovno semenišče, kjer pa ni bila več javna.) Pisali so precej znanstvenih knjig bogoslovne in zgodovinske vsebine, posebno Dolničar († 1719), ki je v kakih 20 knjigah nadaljeval Valzerjevo delo glede na domačo zgodovino. — Leta 1710 je začel profesor državnega prava dr. Bogataj prvič v Ljubljani javno predavati o svoji stroki. — V prosvetljeni dobi so poskušali prijatelji vede obuditi nekdanjo akademijo in tako dobimo leta 1781 novo znanstveno družbo. Njeni člani: Jurij Japelj, Anton Linhart, o. Marko Pohlin in Blaž Kumerdej so se proslavili kot slovenski pisatelji. O skupnem delovanju teh akademikov pa nimamo poročil. Na duševni razvoj je takrat že precej vplivala licealna (državna študijska) knjižnica v Ljubljani. — Ko je l. 1774 pogorel jezuitski kolegij v Ljubljani, so rešili le malo knjig bogate jezuitske knjižnice in te je podarila tedanja cesarica Marija Terezija liceju kot licealno knjižnico. Ko je vladal Jožef II., so pomnožili to knjižnico z darovi raznih oseb, z nakupom (vsako leto za 300 gld.) in s knjigami in rokopisi naših samostanov, iz katerih pa si je precej dragocenosti izbrala dunajska dvorna knjižnica.

Ljubljansko filharmonično društvo je v 18. stoletju slovelo daleč po svetu. Nastopalo je čisto na javnih veselicah na Ljubljani in v mestu z godbo in s petjem, in je proizvajalo skladbe domačih skladateljev: Höffera, Omerse, Hočevarja, Blatnika in drugih.

Š A H

Letošnja šahovska sezona obeta biti zelo obširna. Poleg turnirjev omenjenih v nedeljski rubriki pripravljajo na Letonskem v začetku junija velik internacionalni turnir z 20 udeleženci. Poleg 10 domačinov bodo povabili še deset inozemskih mojstrov. Na tem turnirju, ki se bo vršil v kopališču Kemerji pri Rigi bodo predvidoma igrali sledeči mojstri: ex-prvak dr. Lasker, ex-prvak dr. Aljechin, Američan Fine, sovjetski šampion Botvinnik, češki prvak Flor, Šved Stahlberg, Letonec Keres, Poljak Przepiorka, Thomas in gđc. Menšikova. Z ozirom na dejstvo, da je pokazal bivši svetovni prvak dr. Aljechin v Hastingsu odlično formo, pričakujejo njegovo zmago. Glavni in najresnejši nasprotnik bo vsekakor Botvinnik, Flor in Fine.

Holandska igra:

Igrana na mojstrskem turnirju v Hastingsu v 3. kolu E. Elisases : Dr. A. Aljehin

1. d2—d4 f7—f5. 2. g2—g3 Sg8—f6. 3. Lf1—g2 e7—e6. 4. Sg1—h3 c7—c5. 5. d7—d5 e6—e5. 6. Sb1—c3 d7—d6. 7. e2—e4 Lf8—e7. 8. f2—f4 Sf6—g4. 9. f4×e5 Sg4×e5. 10. 0—0—0. 11. Sh3—f4 f5×e4. 12. Lg2×e4 Le7—g4. 13. Dd1—e1 Dd8—b6. 14. h2—h3 Lc8—d7. 15. Sf4—e6 Tf8×f1+. 16. Del —f1 Sb8—a6. 17. Df1—e2 g7—g6. 18. Lc1—d2 Sa6—c7. 19. Ta1—f1 Sc7—b5. 20. De2—e3 Sb5—d4. Prvi del partije je končan. Sedaj pride taktični del, ki naj dokaže, kateri skakač je v centru močnejši in kateri lahko začne prvi uspešno kombinirati.

21. De3—h6 Ld7×e6. 22. d5×e6 Ta8—f8 (ne 22... S×e6). 23. Ld5 ali 22... Lf8. 23. T×f8 T×f8. 24. Ld5 poleg e7+). 23. Th1×f8 Le7×f8. 24. Le4—d5! (Črni mora vzeti damo, ker 24... — Le7? dobi 25. Se4! z grožnjo Sf6+) Lf8×h6. 26. e6—e7+ Kg8—g7. 26. e7—e8D Sd4—f3?)Po tej potezi bi moral dr. Aljehin zgubiti; pravilno je bilo 26... L×d2). 27. Kg1—g2 Sf3×d2. 28. De8—e7+? (med partijo je bilo težko videti sledečo pot do zmage. 28. Dg8+ Kf6 29. Le6! n. pr... Da5. 30. Sd5+ Kg5 31. 4×Kh5 32. Sf6 ali 29... Sf7. 30. D×f7 Ke5. 31. Ld5! e4 32. Se2 poleg De6)... Kg7—h8. 29. De7—e8+ Kh8—g7. 30. De8—e7+? Remis z večnim šahom. Beli se zadovolji s častnim remijem.

Kako se lažemo

»Vi se pa prav nič ne spreminite.«
»In vi tudi nič, dragi moj!«

»No, torej, danes je pa res kar zdrav videti...«

Frlaučku Gusl ma beseda

Se ni doug ud tega, ke sem brau v časupiseh, de je tam nek na Mirji puguor en kemičen inštitut. Tu je holt ena taka šula, ke se not učeja iz štajnkolna bencin delat. Pa tud use sorte druge take in tem pudobne cupernije. Prauja, de je blu hedu velik en škode, ke ja vogen not naredu. Scer se jest na zastopem prou velik na te reči. Tulk pa lohka rečem, de men kemikari nisa še nekol puseben h src pristirat. Kua pa mene briga kemija? Kene, gnarja nimam, de b ga za štajnkolen vn metu, bencina pa tud na nucam, ke nimam autumobila. Kulker sem nucu bencina za užigalnik, dokler še nisa bli tku strogo prepovedan, sem ga pa že dubu kar tku pud ruko. Asten, za kua m bo pol kemija?

Ja če b kemikari pogruntal, kuku b se dau iz iluce kruh delat, tu b blu kej družga. Verjame, de b blu jest ta peru, ke b za tistga, ke b tu pogruntu, začeu pu lblan gnar pubirat, de b mu spumenik pustaul. Tak kemikar b blu ta narveči dubrotnk revežu. Kulk souz b se na svet dal pusešit s ta iznajdba. Pa mislte, de kašennu kemikari kej taga u glava pade? Tu še za mislt ni. Kemikari s raj s tem glave belja, kuku b se dal na svet še več souz nardit, koker jih je že.

Puglejte, gor nek na Gurejnskem je ena fabrika tku slab soje deluce plačvala, de sa te srumaki zvečer, ke sa pršli pu fajramt dam, začel souze prelivat, ke nisa mel kej za večerjat. Ke pa lačen člouk na more doug delat, jim pa se vede ni družga kazal, koker de sa mogel del pestit in začel štrajkat. Vite, če b tekat kemikari prskučil hiter delucem na pumu in jim začel iz iluce kruh delat, pa b delucem na blu treba souz prelivat, pa štrajkat tud ne. Use b šlu lepu gladku naprej, koker je šlu du tekat. Fabrike b lohka delucem še mal več pr zasluške utrjavale, gespudi fabrikanti b mel mal več profita, de b jim pa blu treba na vseh konceh in krajeh šparat. Svet b se pa lohka še glih tku lepu naprej vrtiti, koker se že ud nekde vrti. Sploh b blu celmu svete pumagan. Sevede, kemikarjem se pa ni zdel uredu, de b se mal pumujal in začel delucem s ta noum kruham souze sešit, ampak sa raj hiter pogruntal take bombe, ke s z nim še clu souze delaja. In te bombe sa začel metat med deluce. A ni tu grdu?

Našme svete že tku prauma, de je souzna dušina. Za kua nam boja pol še take bombe za souze delat? Kemikari b mogel kašne take bombe znajdet, de b souze sešile, ne pa take, ke souze še clu delaja.

Ja, vite tku je ta reč. Ampak fržmagat se vam ni treba zavle tega. Jest b vas sam rad na prava pot prpelu. Sam tu vam še puvem: če boja še kerkat za Sluvence kakšen kemičen inštitut pustavl nament tega, ker je puguor, dejte začet preč štederat, kašne bombe b blu treba nardit, de b souze sešile. Bote videl, kuku vam bo svet hvalen, če bote ta prava pogruntal. Se velik bl vas boma mel u čast, koker tiste, ke usak let za ujedinejne letaja, al pa Vardar cigarete za dumuvina pušija.

Iz bela kuga je tud tku ena čudna reč, de ja jest na morem zastop. Sej jest doug nistem vedu, kua je tu zaena bulezin. Jest sem s mislu: kuga je kuga, nej bo že bela, al pa kašne druge farbe. Ke sa pa usi časupisi dannadan pisal sam ud bele kuge, me je pa nazadne le začel mal skrbet, če nimam murdo tud jest kašne bele kuge. Ce ja še nimam, se me je pa lohka že začela prjemati. Kene, če sem zvečer mal preglubok u glaš pugledu, pa m je blu drug juter tku nekol čuden pr src, de na morem puvedat. En sa rekel, de tu ni nē družga, koker maček. Jest sem blu pa le čezdali bl u strah. Mačku se jest še nekol nistem bavu. Ampak buhve, če je tu res sam maček. Ce nazadne tu le ni bela kuga?

Ke m je šlu tu le nuč in dan pu glau, sem s pa le enkat uzeu kurajža, pa sem šou h enmu dohtar, ke se na use bulezin zastop, pa sem ga prosu, de nej me preiše, če nimam murde bele kuge. Glih tist juter m je blu spet tku nekol čuden, ke sem se prejšen večer slučajen spet mal bl doug u štari zamudu.

Kaj pravi tehnika

Beton in saje

Sedanje ceste so ali iz »črnege« ali »belega« betona. Te ceste so jako drage, vendar se stroški zanje izplačajo, ker je njih vzdrževanje poceni. Belobetonška cesta se pa preveč svetli, zlasti za vozila, ki imajo svoje žaromete (avtomobili, motorji). Zato se je neka ameriška študijska družba »Carbon Black Fellowship« (sajasta družba) spravila na proučevanje beline teh cest. Ze l. 1927 je začela raziskovati fizikalne, kemične in kaloidne lastnosti saj in vplivanja saj na beton. Poskusi so dokazali, da je treba dodati betonu 2 odstotka saj, da je bolj temne barve. Dodatek saj pa še za 25 odstotkov poveča trdnost betona. Saje uporabljajo v posebni vodeni raztopini, ki jo prodajajo z imenom »Hiblak«.

Nova zabrtvila za okna in vrata

Boj zoper prepih, ki nekaterim tako zelo škoduje, je že prastar, a do nedavnega časa se je dozdevalo, da je ta boj brezuspešen. Karkoli so ljudje poskušali uporabljati zoper prepih pri zaprtih oknih in vratih, ni ničesar izdalo. Vsa ona zabrtvila za okna: blago, bata in klobučevina imajo to slabo lastnost, da vsrkajo vlago in se les napoji z njo in začne plesniti. Tudi gumijasta za-

»Ali ne vidite, da je prepovedano stopiti na led?«

Nagradna križanica

»Rešitev« pošljite najkasneje do četrta opoldne na »Uredništvo Slovenca« in označite na kuverti »Križanica«. V četrtek bo ob treh popoldne žrebanje. V pismo naj bo samo izrežana križanica iz »Slovenca« in znamka za en dinar. Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad izžreban bodo dobivali »Slovenca« mesec dni brezplačno.

Tisti, ki v pismu rešitve križanice ne prilože znamke za 1 dinar, ne bodo žrebani!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15			16				17				18		
19				20				21					
22				23		24		25		26			27
28	29				30	31			32	33			34
35		36	37			38	39			40	41		
42			43	44			45	46			47		
48				49	50			51	52			53	
54	55			56		57			58	59			60
61		62	63			64	65			66	67		
68				69			70						
71					72				73				

Zadnji čas dobimo od naših čitateljev vedno več križanic in ugank, ki jih sami sestavljajo z željo, da bi jih »Slovenec« objavil. V tem vidimo razveseljev znak živahne zanimanja za našo ugankarsko rubriko. Toda dokler imamo s'alnege urednika za ugankarski kotichek, prosimo cenjene sotrudnike, naj nam do preklica svojih tovrstnih sestavkov ne pošiljajo.

Besede se začno pri številkah. nehajo pri debelih črtah ter pomenijo:

Vodoravno: 1 kopačko orodje, 7 indijanska lovilna priprava, 11 staro grško mesto, 15 žuželka, 16 pevsko znamenje, 17 žensko ime, 18 afriška reka, 19 pokrivalo, 20 kuhinjsko opravilo, 21 jugoslovanska reka, 22 grška boginja, 24 igralna karta, 26 druga beseda za položaj, (pri glagolu), 28 težkoča, 31 skupina ptic, 33 maščoba, 35 osebni zaimke, 37 prvi zahodno slovanski kralj, 39 sorodnica, 41 zdravilno sredstvo, 42 izraelska čudežna jed v puščavi, 44 blago, 46 cerkveno opravilo, 48 prevara, 50 poljski pridelek, 52 služabnik, 54 zelenjava, 57 abesinsko jezero, 59 del telesa, 61 pesem, 63 moško ime, 65 plug, 67 Italijan, 68 opravilo, 69 vulkanski izmeček, 70 neprijeten obutek, 71 vonj, 72 ud družine, 73 turško moško ime.

Navpično: 1 preprosto orožje, 2 plevel, 3 cerkveni poglavar, 4 južni sad, 5 orožje, 6 otroška beseda za očeta, 7 služabnik, 8 gora v armenskem višavju, 9 morska žival, 10 dober zrak, 11 oseba iz Gogolovega romana, 12 matematični izraz, 13 vodenikova potrebnost, 14 zagon, 22 mačen del, 23 ud izumrlega naroda, 25 anop slame, 27 sremski kraj, 29 prav tak, 30 rimsko božanstvo, 32 grška sveta gora, 34 slovenski cerkveni pravnik, 36 zgodovinski zapisek, 38 obluba, 40 svetopisemska oseba, 43 raztelesovalec, 45 priprava, 47 majhen grški denar, 48 negotovost, 49 hunska vladar, 51 zgodovinski zapiski, 53 žensko ime, 55 del dvorane, 56 azijska država, 58 mohamedanski bog, 60 vas pri Ljubljani, 62 vzklík, 64 svetopisemska oseba, 66 ruska reka.

»Gusti, ti s mende mal prfrknem. Sej vnder nis uženen, koker je men znan.«

»Sevede nistem. Bele kuge se pa useglih bujim. Nej me le natančen preišaja, de na bom u skrbet.«

»Ledek lde nimaja nekol bele kuge. Ti maš mačka, nē družga. Bela kuga maja sam puručen pari, če nimaja nē otrok.«

»Al se enga ledek fanta ne prime bela kuga?«
»Sej se ga ne sme,« m je udguvuru dohtar. Jest sem blu pa tku veseu, de sem ga še pu zabu prašat, kulk sem doužan za vizita. Kar hiter sem ja udkuru na en ferkelček.

Ke sem blu enkat vorng pudučen, kuku je prouzaprou z bela kuga, sem s pa prec mislu, de b bela kuga tud kemikari laži pucajtal, koker pa dohtar. Kene, če b enkat znal iz iluce kruh delat, b bla bela kuga hmal panana. Pa še neki. Ce se države pa narodi res bujeja, de b na svet ldi na zmankal, nej b prepovedal delat strupene pline in druge take instrumente za ldi ukul prnašat, pa bo hmal tulk ldi na svet, de na boja vedel, kam z nim. Še bele kuge se nam ne bo treba več bat. Za kua je treba ldi pu neputrebnum na en svet pušilat, zraven se pa bat, de b ldi na zmankal. F. G.

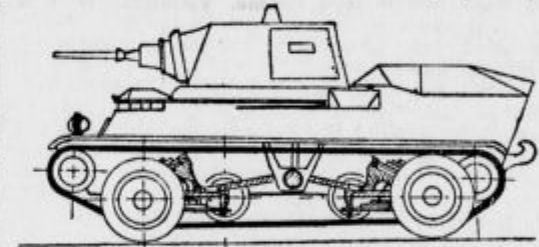
brtivila niso bila dobra, ker so preveč krhka. Iznašli so nova zabrtvila in sicer je to fosforni bron, ki ima podlogo na pero. To zabrtvilo zares zaleže, je trajno in jako dobro učinkuje zoper prepih, mraz, ploho, umazanijo in saje. Ker se tako zelo prime okenskih okvirov, zaleže tudi zoper plin (plinski napadi!). To zabrtvilo je 14 do 35 milimetrov široka paličica, ki jo pribiješ z žebli na okvir oken in vrat. Kupiš jih kar na mero, so jako prožne in odporne in vedno dobro delujejo.

Lito železo za strehe

se je že jako dobro obneslo. Že pred kakimi 500 leti so na Kitajskem postavili tempelj, ki je imel streho iz litiga železa in je še dandanašnji dobra. Več ameriških mest ima visoke, pred 50 do 60 leti zgrajene stavbe s strehami iz litiga železa, ki jih doslej ni bilo treba še nič popraviti. Donebnik Cast-Iron-Building v San Franciscu, ki je bil dozidan l. 1873, je brez škode preстал veliki požar iz leta 1906. — Na podlagi teh preizkušenj je nastal nov način izdelave streh, ki uporablja 5 milimetrov debele in 610 milimetrov široke plošče iz litiga železa. Vsaka tehta 34 kg in more prenašati breme 1800 kg. Polkrožna slemena so tako dolga kot so strešne plošče široke in se zajedajo druga v druga. Teža strehe je 50 kg na kvadratni meter. — Snov tega železa sestoji iz fosforatega litiga železa, ki vsebuje 0,8 do 1 odst. fosforja. Na tako streho ne vplivajo ne ogenj, ne plini ne kisline. V pokrajini Derby v Angliji pa ne delajo same streh iz takih plošč, ampak tudi stene hiš. Leta 1927 so naredili 500 takih hiš.

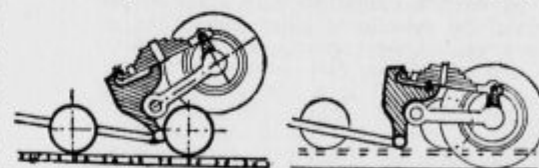
Moderni tank

V oboroževanju smo dobili zopet novost: švedska firma »Landswerke«, ki se bavi v prvi vrsti z izdelovanjem tankov, je postavila na trg nov tip bojnega voza. Nov tank je tako konstruiran, da se lahko premika s pomočjo koles, ali s pomočjo gosenic. Gosenice t. j. verige, ki so napete okoli koles in ki omogočajo tankom premikanje tudi po najbolj neugodnih terenih, porabijo pri isti brzini za premikanje mnogo več moči, kakor jo porabijo

kolesa, ki so opremljena s pnevmatikami kakor n. pr. avtomobilska kolesa. Zato bo voz, ki ima kolesa s pnevmatikami, razvijal lahko večjo brzino, kakor voz z gosenicami, pri enako močnem motorju in pri enaki porabi goriva.

Kolesa, s katerimi je tank opremljen, bodo služila zato za transport voza po cestah. V takim položaju sta gonilni kolesi prednji dve kolesi. Tank more razvijati brzino 78 km na uro. V terenu pa

se bo premikal tank na gosenicah. Maksimalna brzina, ki jo more doseči v tem položaju je 36 km na uro. Pri premikanju na gosenicah se morejo dvigniti kolesa s pnevmatikami, kakor je to razvidno iz slik.

Tank je opremljen z dvanajstcilindrskim motorjem z močjo 180 ks. Skupna teža je 11600 kg. Oborožen je s topom 4,7 cm in z dvema strojnicama, ki se hladita z vodo.

Črkovnica

5 14. — 4 9. 3. 7. 3 15 14. 1. 14. 9. — 13 8. 5. 14. 12. 3. 18 17. 2. — 15 11. 12. — 12 3. — 10 14. 6. 17. — 9. 8. 15. 3. — 4. 9. 3. 7. 3. 15. 14. 1. 14. 9. — 15. 12. 3. — 6. 17. 9. 14. 13. — 12. 14. — 16. 17.

Ključ:

1. 2. 3. 4. 5. — planinska rastlina, 6. 7. 8. 9. — romunska reka, 10. 11. 12. — industrijska rastlina, 13. 14. 15. — zdravilna jed, 16. 17. 18. — del telesa.

Če številke zamenjaš s pravimi črkami, dobiš zgoraj vremenski pregovor za marec.

Zlogovnica

Iz zlogov: aj, be, ce, ee, ci, ci, ci, de, de, dec, di, do, dov, du, e, e, e, fi, fu, ga, ho, i, in, ja, ja, ja, ja, je, je, ke, ku, la, la, li, li, lu, mi, mo, na, na, na, na, nee, ni, ni, no, no, pi, pli, po, po, ra, ra, re, rim, se, ske, ski, sta, šče, špe, te, to, u, um, va, vas, ve, vi, vi, vo, zem, ži. — sestavi petnajset petzložnih besed, z naslednjim pomenom:

1 vas v Bohinjski dolini, 2 doslužen uradnik, 3 premišljeno trgovanje, 4 vrsta lesa, 5 obred, 6 postaja, ob dolenski železnici, 7 grič v Bohinjski dolini, 8 opredelitev 9 postaja ob južni železnici, 10 naležljivost, 11 mnogoboštvo, 12 kraj na Dolenjskem, 13 posameznik, 14 vrsta lesa, 15 postopni razvoj.

Prve črke pravilno dobljenih besed, ti brane od zgoraj navzdol povedo slovenski vremenski pregovor za marec.

Sport

Neresnica o SK Planini

V zagrebških »Novostih« z dne 6. t. m. je njihov ljubljanski dopisnik priobčil zelo netočno vest o športnem klubu Planina, ki že močno diši po denuncijantstvu. Pisec namreč pravi, da se govori po Ljubljani, da nastopa na današnji športno-gimnastični akademiji SK Planine dejansko telovadno društvo »Orel«, katerega program sedaj nadaljuje Planina. Kako malo pozna ljubljanski dopisnik hrvatskega lista naše ljubljanske športne razmere, dokazuje njegovo netočno in prozorno pisanje, ki ima očitno povsem drug namen kakor pa prikazovati javnosti pravo sliko športnega udejstvovanja SK Planine.

SK Planina goji vse moderne športe, zlasti pa lahkotletiko, smučanje, plavanje, težko atletiko, odbojko in ping-pong. Posebno važnost polaga na gimnastiko, ki je podlaga vsemu športnemu udejstvovanju. In ker se zlasti v zimski dobi goji po vseh športnih klubih, katerim je prava telesna vzgoja glavna skrb, gimnastika, zato je jasno, da SK Planina ne more in ne sme opustiti tega važnega sredstva športne vzgoje. Poleg tega pa ima SK Planina odlok ministrstva za telesno vzgojo naroda, da izvaja pri svojem članstvu zakon o obvezni telesni vzgoji naroda, ki predpisuje razne športe in druge vaje ne izvzemši tako zbrane telovadbe. Na današnji akademiji pa hoče SK Planina pokazati uspehe zimskega udejstvovanja, in to seveda predvsem na gimnastičnem polju.

Sicer pa bi bilo odveč o tem govoriti, kajti SK Planina je član treh jugoslovanskih športnih zvez kakor ostali klubi v državi. O vseh govoricah kar se SK Planine tiče, bo imel pa pisec že v bližnji bodočnosti priliko prepričati se kako so netočne in — zlonamerne.

Drugorazredni nogomet

Korotan : Jadran ob 9

Mladika : Grafika ob 10.10 na igrišču Mladike

Za start v prvenstveno sezono nastopajo gornja moštva na igrišču Mladike v zanimivih tekmah, ki bodo že v začetku pomladanskega kola odločilne za usodo sodelujočih. Jadran, ki je star, rutiniran tekmelec, bo naletel v mladem Korotanu, ki ima odpornega nasprotnika. Mladika pa hoče dokazati, da zimski trening ni bil brezuspešen ter da pomenijo nove moči zanjo močno ojačenje. Pred vsem je smatrali njeno ožjo obrambo in krilsko vrsto za najboljšo zaledje drugorazrednih. Le napad je nekoliko šibkejši, ker zaradi raznih smučarskih prireditev še niso vsi napadalci na razpolago. Z ozirom na prav dobre partije ter dvojni spored, upamo, da bo spričo nizke vstopnine igrišče na Kodeljevem polno pristašev lepega nogometa. Glavno tekmo vodi rutinirani ss. g. Jordan, zato se ni bati izgredov, ki tako radi kaze naše prireditve.

Mars : Svoboda

Najpomembnejša drugorazredna tekma prvega kola — Mars : Svoboda bo danes ob 10 na igrišču Slovana. Kot je pokazal placement, sta imenovana kluba v jesenskih borbah spravila največ točk na varno, za kar se bosta tudi pomladi prigrigala. Ker sta pa obe moštvi za ta nastop prav dobro pripravljene, se nam obeta lep nogomet. Upamo, da ne bo športnika, ki ne bi hotel videti te lepe in odločilne tekme. Vstopnina je kljub prvovrstnemu programu minimalna.

SK Slavija : SK Moste

Danes popoldne ob 15 se vrši na igrišču SK Moste prvenstvena nogometna tekma med imenovanimi kluboma za točke. Ker sta kluba že stara rivala, bo tekma zelo zanimiva, in se obeta gledalcem lep športni užitek. Sodil bo g. Vidic. Prijatelji lepega športa vabljani!

Razpis

prvenstva jugoslovanskih univerz v alpski kombinaciji.

Akademski športni klub na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani priredi pod častnim pokroviteljstvom:

dr. Josipa Rogiča, ministra za telesno vzgojo, dr. Meksu Samcu, rektorja univerze v Ljubljani, dr. Dragomira Jovanovića, rektorja univerze v Beogradu in

dr. Stanka Hondla, rektorja univerze v Zagrebu v četrtek dne 11. in v petek dne 12. marca 1937, na Rožni nad Jesenicami tekme za prvenstvo jugoslovanskih univerz v alpski kombinaciji (smuk, slalom). Tekme v smuku bodo v četrtek 11. marca s startom točno ob 11. uri popoldne, tekme v slalomu pa v petek 12. marca s startom ob pol 10. popoldne. Pravico nastopa imajo redni slušatelji univerz v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, razen teh pa imajo pravico nastopa tudi absolvirani slušatelji jugoslovanskih univerz, ki jim na dan tekme še nista potekli dve leti po absolutoriju. Pred tekmami bo moral vsak tekmovalec predložiti svojo akademsko legitimacijo, oziroma potrdilo univerzitetnih oblasti o čisti absolutoriju. Tekme v alpski kombinaciji veljajo za poedince in moštva univerz ter moštva akademskih klubov. Moštva univerz tvorijo najboljša šestorica tekmovalcev dotične univerze brez ozira na pripadnost h kakemu klubu. Če za katero univerzo tekmuje oziroma se plasira manj kakor šest (6) tekmovalcev, štejejo tudi ti moštvo. Moštva posameznih akademskih klubov, oziroma organizacij pa so sestavljena iz poljubnega števila tekmovalcev, o katerih se klasificira le najboljša šestorica; tudi manjše število tekmovalcev šteje za moštvo. Tekmi v smuku in slalomu veljata tudi kot specialni panogi, toda le za poedince.

K tekmi v slalomu bo prepuščeno le dve tretjini (2/3) tekmovalcev po rezultatih tekem v smuku, toda v vsakem primeru najmanj 25 tekmovalcev.

Zrebanje startnega vrstnega reda za tekme v smuku bo v sredo 10. marca ob 20. zvečer v Sklaskem domu na Rožni Startni vrstni red v smuku se bo določil po razrednem sistemu. V I. razred spadajo tekmovalci I. razreda po tabeli JZSZ, poleg teh pa še oni tekmovalci, ki so se na prejšnjih prvenstvih jugoslovanskih univerz plasirali na prvih pet mest. Vsi ostali tekmovalci pridejo v II. razred. Startni vrstni red v slalomu se bo ravnal po rezultatih v smuku.

Tekme se vrše po pravilih in pravilnikih JZSZ. Prijave z natančno navedbo moštva, oziroma poedincev je treba poslati najpozneje do 8. marca 1937, na naslov: Akademski športni klub, Ljubljana, Univerza. Poznejši prijavi v nobenem oziru ne bomo sprejemali. Prijavnine ni.

Prvoplasirani poedincev, prvoplasirano univerzitetno moštvo, in prvoplasirano klubsko moštvo dobi naslov »Prvak jugoslovanskih univerz v alpski kombinaciji (oziroma v smuku, v slalomu) za leto 1937«. Darila bodo razpisana naknadno.

Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo v petek 12. marca zvečer na Jesenicah. Točen kraj in čas bo obvestljen naknadno.

Akademski športni klub si pridržuje pravico za morebitne potrebne izpremembe tega razpisa. — Akademski športni klub.

Vremenska poročila

Zveze za tujski promet v Sloveniji, Ljubljana, Tujsko prometne zveze v Mariboru, Jugoslov. športne zveze, Slovenskega planinskega društva in Meteorološkega inštituta ljubljanske univerze po stanju 6. marca 1937 ob 7 zjutraj:

Rateče: 1. dež, 400 južnega snega. Planica: 0, snežni na 60 južnega snega, mala in srednja skakalnica uporabljivi.

Kranjska gora: 1. barometer se dviga, dežuje, 20 južnega snega. Bled: 1. oblačno. Pokljica: —1. oblačno, 75 makrega snega, mala in srednja skakalnica uporabljivi.

Rohinjska Bistrica: plus 2, dežuje, 5 juž. snega. Dom na Komni: 0, barometer se dviga, vetrovno, 20 južnega snega, zapadlo na 200 podlage. Dom na Kofcah: 0, snežni 40 južnega snega. Velika Planina: 0, oblačno, snežni, na 100 podlage. Po stanju 5. marca 1937: Gorjanci: 45 južnega snega. Jezersko: 15 južnega snega.

SK Slavija. Vsi igralci naj danes ob 10. popoldne v lokalni sigurno dvigajo opremo. Motoklub »Mrtijas« v Ljubljani bo imel XXIV. redni letni občni zbor v sredo, dne 24. marca ob 20. uri v klubski sobi restavracije »Slon«. Dnevni red običajen. Boks sekcija SK Slavija poziva vse članke in one zainteresirane, ki se mislijo vpisati, na sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek, dne 8. marca v gostilni »Gajev hram« v mali sobi. Ob 8 zvečer. Bodite točni!

Vseh vrst usnja v boks, ševroju, laku kruponov

V veliki izbiri

kožice za rokavice, damske torbice, kovčki, nahrbtniki, denarnice i. t. d. dobite najceneje pri tvrdki

Fran Erjavec, zaloga usnja
Ljubljana, Stari trg 18

Umetne oči

strogo po naravi za naše pacijente.
F. Ad. Müller, sinovi, Wiesbaden.

V Ljubljani: Splošna bolnica, očesni oddelek dne 12. in 13. marca 1937.

Perzijske preproge

zlatemčno pristne, stare in nove, vseli velikosti, v krásni izbiri, naprodaj po reklamnih cenah.

Resni interesi vlijudno vabljani.

Oglasite se ali pišite na naslov:

D. Ostrožnik, Ljubljana

Specijalna trgovina, Pasaža-Nebotičnika

Lepo letno blago

pol delene od Din 8.— naprej pri
Trpinu, Maribor, Vetrinjska 15

POOBlašČENI GRADITELJ **FURLAN FRANC**

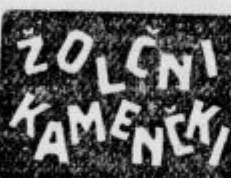
TEL. 37-33 LJUBLJANA

ZIDA CESTA 29. OKTOBRA ŠT. 6
SOLIDNO POCENI

Kupim

parni kotel 15—30 m² kurilne ploskve,
lokomobilo 40 60 HP.

Ponudbe pod »Stroj« na upravo Slovence št. 3507.

Znani SALVAT-ČAJ

proti žolčnim kamnom in boleznim žolčnega mehurca se dobi v pri glavnem zastopniku

Lekarna pri Sv. Ivanu Zagreb, Kaptol 17.

Ogi. reg. S. br. 27870

Zastopi pošiljamo prospekte o zdravljenju.

Otroški vozički naj-novejših modelov
Dvokolesa, motorji, tricikli, pogrešljivi
Po zelo niski ceni! Ceniki franko!
»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovačka 4.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

ZAHVALA. Vsem, ki ste našem nepozabnemu soprogu, očetu, bratu, tistu in stricu, gospodu

Anton Gabrijelčiču

na kakršenkoli način izkazali ljubeznivost vsem darovalcem cvetja in vsem, ki ste ga na njegovi poslednji poti spremili v tako nepričakovano visokem številu, nas pa v osamelosti tolažili z izrazi sočutja, izrekamo tem potom najpriskrnejšo zahvalo. Našo prav posebno globoko zahvalo pa smo dolžni upravi, uradništvu in nameščencem tovarne »Induse« za krásne vence in izkazano razumevanje v nesreči, ki nas je zadela s smrtjo draga. Vsem povrni Bog!

Ljubljana, dne 6. marca 1937.

Užaloščeni Gabrijelčičevi in ostalo sorodstvo.

Prostovoljna gasilska četa na Vrhniki sporoča žalostno vest, da je umrl bivši dolgoletni učelnik, predsednik in častni član, gospod

Josip Jelovšek

tovarnar in veleposestnik na Vrhniki

Prezasluznega gasilskega delavca in dobrotajka bomo trajno ohranili v častnem in hvalečnem spominu.

Vrhnika, dne 6. marca 1937.

Nove srečke smo prejeli!

V svrhu naročila srečk se blagovolite poslužiti spodnje naročilnice, katero izvolite izrezati, izpolniti in odposlati kot tiskovino v kuverti.

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA

Naročam za I. razred 34. kola Drž. razr. lot.

celih srečk po Din 200.—

polovičnih srečk po „ 100.—

četrtinskih srečk po „ 50.—

katere mi izvolite takoj poslati. Kupnino se obvezujem plačati takoj po prejemu srečk, najkasneje do 13. aprila 1937.

Ime in priimek:

poklic:

kraj:

ulica:

pošta:

Kdo vam bo sporočil vse novice iz tujine.

kjer biva nad 350.000 naših rojakov?

Naši izseljenci vam ne morejo vsega pisati, vas pa vse zanima. Zato je najbolje, ako si takoj naročite mesečnik

„Izseljenski vestnik Rafael“

ki na osmih straneh poroča o življenju in delu naših bratov in sester v tujini

Naročnina znaša letno za jugoslavijo 12 Din, za inozemstvo pa 24 Din.

Naročite si ga in pišite še danes na naslov:

Uprava izseljenskega vestnika Rafaela, Ljubljana, Tigrševa 52

Zahvala

Gospodu dr. Ivanu Kačarju in gospe dr. Mariji Kolar-Kacarjevi se iskreno zahvaljujemo, ker sta v primeru skrajnega krvnega zasirupljenja najine hčerke, na katero življenje smo že vsi obupali — priskočila na pomoč ter se do skrajnosti žrtvovala in jo rešila prežgodnje smrti.

Tem potom se javno najtopleje zahvaljujemo.

Ivan in Jožica Oblak,
trgovina in gostilna, Glinška 3, Ljubljana

Izjava.

Dne 9. II. 1937 mi je pogorel veliki kozolec in krma v njem. Predstavnik zavarovalnice »SAVA«, je z ekspertom takoj prihitel na lice mesta. Skoda je bila kulantno precejšena in izplačana.

Zahvaljujem se zavarovalnici »SAVA« za res bitro, točno in kulantno postrežbo.

Smartno pri Litiji, 7. III. 1937.

Pavel Fr. Knaflič.

Zahvala

Za vse ustmene in pismene izraze sočutstva, ki smo jih prejeli ob priliki smrti naše ljubljene žene, mame, stare mame, tašče in sestre, gospe

Katarine Batistič

se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vencev. Se posebej pa se zahvaljujemo gospodu dr. Globočniku ter gospodu dr. Fajdigu, častiti duhovščini, častitim sestram Marijanišča, gospej Rutarjevi, kakor tudi stražiskim pevcem in vsem prijateljem in znancem, ki ste jo spremili v tako obilnem številu na njeni zadnji poti.

Stražisce pri Kranju, dne 6. marca 1937.

Rodbina Batistič in ostalo sorodstvo.

Nenadoma nam je umrla naša predobra, zlata mama, stara mama, teta itd.

Uršula Zlatič

K zadnjemu počitku jo spremimo v nedeljo, dne 7. marca 1937 ob pol treh popoldne iz hiše žalosti, Svabičeva ulica 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v trnovski cerkvi.

V Ljubljani, dne 6. marca 1937.

Klementina Vailgoni, hči, Balda in Roman, vnuka.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti najine nepozabne šefinje, gospe

Ivanke Grampovčan

se vsem najpriskrnejše zahvaljujemo.

Vrhnika, dne 7. marca 1937.

Zalujoča Betka in Boris.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1'—; ženitovanjski oglasi Din 2'—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10'—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pletna vrstica po Din 2'50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO *

TEL 22-21 **UNION**

TRAUDL STARK, čudovito dunalsko dete v svoji prvi filmski veselici

Njegova hčerka je Peter
Paul Horbiger Carl Ludwig Diehl

TEL 27-30 **SLOGA**

Velikomestna varietetska atrakcija

Kralj artistov TRUXA
v gl. vlogi odlična in lepa plesalka La Jana
Divna glasba, najboljši slageri, čudoviti plesi

MATINEJA ob 11 uri
Veseloigra **Veliko čiščenje**
Anny Ondra — Wolf Albach-Retty

TEL 21-24 **MATICA**

William Shakespear-jevo nesmrtno delo
Romeo in Julija
Norma Shearer — Leslie Howard

Predstave ob 15, 17, 19, in 21 uri

Službodobne

Kar potkraj! — Le naprej!
Kaj želiš si, nam povej.
Službe so na razpolago,
tu iskanje ni predrago.

Sirarja

samostojnega, za trapi-
stovski in ementalški sir,
iščem. Ponudbe s pogoji
poslati na Ivo Vranesič,
Sunja, trgovina. (b)

Gospodično

pridno, naobrazeno, ki zna
risati za ročno delo —
sprejemam. Ponudbe po-
podružnici »Slovenca« Ce-
lje pod »Dežela« št. 3372.

2 krojaška pomočnika

sprejemam za velike in
male komade. Josko Zni-
dar, krojač, Senovo, Raj-
henburg. (b)

Vzgojiteljico

ki dvema otrokoma, v sta-
rosti 3 in 7 let, ki dobro
govori hrvaško (stokav-
sko) in nemško, s štirimi
razredi srednje šole, ki
ima voljo in veselje k
otrokom, sprejemam. Na-
stop 1. aprila 1937. Po-
nudbe prosim na naslov:
Kolar Vinko, notar, Ko-
privnica. (b)

Kmečko dekle

25—35 let, pridno, pošte-
no, vajeno poljskega in
hišnega dela, iščem za ta-
koj. Starašina, trgovina,
Cirkovce. (b)

Služkinjo

erednih let, snažno in
pošteno, vajeno samostoj-
no kuhati boljše mešan-
sko hrano ter opravljati
vsa hišna dela, sprejemam.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Snažna« št. 3316

Za specerijsko trgovino

v Ljubljani iščem mlaj-
šo pošteno prodajalko
in učenko. Hrana in sta-
vanje v hiši. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Prodajka ozir. učen-
ka« št. 3396. (b)

Trgovsko pomočnico

z dežele — sprejemam v
trgovino z mes, blagom
na deželi. Ponudbe po
možnosti s sliko v upravo
»Slov.« pod »Poštena in
zdrava« št. 3464. (b)

Vzgojiteljico

zdravo, sprejemam takoj
k dvema otrokoma. — An-
derlüh, Črnomelj. (b)

Služkinjo

vajeno samostojne kuhe
in vseh gospodinskih del,
pridno in pošteno, z let-
nimi spricvali, sprejemam
— Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 3503. (b)

Čevljarskega pomočnika

mlajšega, in vajenca —
sprejemam takoj. Drmaž
Josip, Ljubljana, Večna
pot 7. (b)

Kovaškega pomočnika

sprejemam v stalno delo J.
Suhadolnik, Preserje 31
pri Ljubljani. Prednost
imajo Notranjci. (b)

Trgovska pomočnica

mlajša, se sprejme takoj.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Tudi za gostil-
no« št. 3392. (b)

Hotel. osobje:

dve kuharici, eno sobari-
co, eno serviserico in eno
pomivalnico iščem za se-
zono v slovensko podjetje
na Jadran. Ponudbe s sliko
do 10. marca upravi
»Slovenca« pod »Priden
in pošten« št. 3244.

Vzgojiteljico

ki obvlada perfektno slo-
venski in nemški jezik —
iščem k dvema otrokoma
v starosti dveh in treh
let. Nastop službe konec
marca ali prej. Ponudbe
upravi »Slov.« pod »Vzgo-
jiteljica« št. 3359. (b)

Krojaškega pomočnika

takoj sprejemam za stalno.
Hinko Brulc, krojač —
Trebne. (b)

Razpis

Občina Zibika razpisuje
pragm. mesto občinskega
delovodje. Izobrazba: 6
raz. srednje šole. Prošnje
je vložiti do 10. IV. 1937.

Hišnika

ki se razume na vrt —
sprejemam takoj ali s 1.
aprilom. Vprašati v Füg-
narjevi ulici 10, stanova-
nje 5, med 14.—15. uro.

Oskrbnika

za planinski dom na Rav-
ni Gori (650 m), okraj
Ivanec pri ptuj. okraju,
sprejemam. Dom je odprt
celo leto, obisk 700—800
letoviščarjev. — Oskrbnik
vrši logarsko službo, po-
sešno plačano. Eksistenca
sigurna. Pogoji: 25—35
let star, pošten, zdrav in
zanesljiv, kavejca, žena
dobra kuharica, čista in
vestna, prednost z gospo-
dinske šole. — Ponudbe:
Planinarsko društvo, Va-
razdin. (b)

Podjetje papirne stroke

(knjižništvo, trgovina s
papirnimi potrebščinami)
sprejme izveščano moč
ali praktikaanta s trgov-
sko izobrazbo. Ponudbe
s prepisi spricval in pri-
poročili v upravo »Slov.«
pod »Pošten in okreten«
št. 3349. (b)

Hišnika

penzionista, oženjenega,
brez otrok, iščem. Pred-
pogoj, da je vešč vrtnar-
stva. Ponudbe upr. »Sl.«
pod »Hišnik-vrtnar« 3490.

Zastopnike

za prodajo srečk državne
razredne loterije, sprej-
mem pod ugodnimi po-
goji. Ponudbe upr. »Sl.«
pod št. 3558. (b)

Dekle

solidno, za vse, ki zna
dobro kuhati, z dobrimi
spricvali, se sprejme k
dvema osebam. Ponudbe
na Cabrian, Varazdinske
Toplice. (b)

Službo organista

ki je združena s službo
občinskega sluga, razpi-
suje cerkveno predstoj-
ništvo v Radomljah pri
Kamniku. Natančnejše in-
formacije istotam. (b)

Zastopnika

s 50.000 Din kavejce —
iščem za novo, dobro ido-
čo iznajdbo. Dopise po-
družnici »Slov.« na Jese-
nicah pod »Sigurnost«, b

Kletar

dobi službo v Ljudski ku-
hinji na Jesenicah. (b)

Več zastopnikov

za Ljubljano in okolico
išče dobro vpeljana zava-
rovalnica. Ponudbe upra-
vi »Slovenca« pod »Viso-
ka provizija« P 3586. (b)

Izveščan prikrojevalec

gornjih delov čevljev dobi
stalno službo. Anton Ma-
rinšek, Slov. Bistrica 89.

Majerja

ozir. oskrbnika, sprejemam
na srednje posestvo v Sa-
vinjski dolini. — Ponudbe
poslati v Petrovce št. 4.

Strojnik

z večletno prakso pri lo-
komobilah, zmožen pop-
ravil, z dobrimi spric-
vali, se takoj sprejme v
službo. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Strojnik«
P 3595. (b)

Šiviljsko pomočnico

samostojno, za fazone, in
spretno vajenko — takoj
sprejme atelje Bazanella,
Beethovnova ulica 15/I.

Sprejem postrežnico

snažno, zanesljivo, za ves-
dan, ki okusno, snažno
kuha, lepo pospravlja
parketirane sobe, pere in
lika. Plača 250 Din. Ce-
lovška cesta 14. (b)

Službe iščejo

Teško biti je bres kruha,
glad mori samo lenuha.
S par vrticami poboraj,
vse dobiš boš, — nič ne
maraj.

Gospodična

ki ima malo maturo in
trgovski tečaj, želi kakr-
šnokoli zaposlitev takoj
ali pozneje. Naslov pri
upravi »Slovenca« pod
št. 3204. (a)

Službo sluga,

hišnika ali kaj sličnega
iščem. Zmožen vseh hiš-
nih in vrtnarskih del.
Sem izučen mizar. Zmo-
žen kavejce. — Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 3179. (a)

Dekle

vajeno nekoliko hišnega
dela, išče službo s 15.
aprilom ali 1. majnikom
v pomoč gospodinjji v Ma-
riboru ali Škofji Loki. —
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 3262. (a)

Dobra kuharica

35 let stara, bi spre-
menila mesto. Gre za gospo-
dinjo. — Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Verna« št. 3448. (a)

Absolventka

meščanske šole in eno-
letnega trgovskega tečaja
išče zaposlitve v pisarni.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« Maribor pod »Začet-
nica« št. 3384. (a)

Tkalski mojster

za svilo in bombaž, ša-
kard, šaft, želi namešče-
nja. Ponudbe upravi »Slo-
venca« Maribor pod »Maj-
si« št. 3331. (a)

Manufakturst

agilen, z večletno prakso,
perfekten v nemščini, z
dobrimi referencami, želi
menjati službo v mestu.
Nastop takoj. Cenjene po-
nudbe pod »Podjetje« št.
3442 podružnici »Sloven-
ca« Celje. (a)

Damsko konfekcijo za pomlad

cenejše vrste ima v največji izbiri

F.I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

in sicer:

damski plašči	od Din 240.— dalje
damski kostumi in kompleti	" " 280.— "
damske perilne obleke . .	" " 48.— "
damske cefir bluže	" " 28.— "
damska športna krila . . .	" " 38.— "
jutranje in pisarniške halje	" " 75.— "
beli in barvasti predpasniki	" " 16.— "

Lastna šivalnica za konfekcijo. Izdeluje se tudi po naročilu.

Kroji kakor tudi izdelava prvovrstna.

Dekle

išče službo v pomoč gos-
podinji. Gre tudi k otro-
kom. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 3310.

Prodajalka

poštena in zanesljiva, va-
jena vseh gospodinskih
del, išče službo v trgo-
vinji, trafiki ali kaj slič-
nega. — Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Pridna«
št. 3361. (a)

Službo sluga

ali kaj sličnega iščem.
Pošten in zanesljiv! Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Obrtnik« št. 3346.

Gospodična

ki govori nemško, sloven-
sko in hrvaško, spretna
v šivanju, ljubiteljica
otrok, išče službo v kršč.
hiši. Naslov v upr. »Sl.«
pod št. 3497. (a)

Dekle

zmožna boljše samostoj-
ne kuhe in vsega gospo-
dinjstva, z dobrimi, več-
letnimi spricvali — želi
premeniti službo takoj
ali s 15. marcem. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3504. (a)

Knjigovodkinja

mlajša, z znanjem samo-
stojne korespondence, slo-
venske in srbohrvaške
ter stenografije, želi ne-
kaj ur dnevne zaposlitve
v kakem podjetju pri
trgovcu, obrtniku ali slič-
no. Imam svoj stroj. Po-
nudbe upr. »Slov.« pod
značko »Samostojna« št.
3536. (a)

Manufakturst

pošten, agilen prodajalec,
z večletno prakso, star
29 let, neporočen, vešč
slov. in nemškega jezika,
s prama referencami, želi
premeniti mesto s 15. IV.
Ponudbe prosim v upravo
»Slov.« pod »Agilen ma-
nufakturst« št. 3296. (a)

27 let staro dekle

gre kot gospodinja k eni
osebi ali k zakoncem v
Ljubljani ali kjerkoli; gre
tudi izven države. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3543. (a)

Gospodična

z maturo meščanske šole
in trgovskim tečajem —
išče službo. Cenj. ponu-
dbe podružnici »Slovenca«
v Mariboru pod »Stroje-
piska, stenografka« 3516.

Gospodinja

zmožna nemškega in slo-
venskega jezika, vajena
vseh hišnih del, išče me-
sto. Prednost na deželi.
J. Bregar, Dragonja vas
št. 23, p. Cirkovce. (a)

Trgovska pomočnica

z večletno prakso, vešča
v vseh panogah trgovine,
posebno v manufakturji,
zmožna samostojnega vod-
stva, išče mesto. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Zmožna« št. 3581. (a)

Mlad manufakturst

išče službo na deželi z
vso oskrbo. Cenjene po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod šifro »Sposoben« 3550

Ekonom (šafar)

starejši, samek, s kav-
cijo, išče nameščenja na
večjem posestvu ali gra-
ščini. Dopise podružnici
»Slovenca« v Celju pod
»Pošten« št. 3617. (a)

Šofer

vojaščin prošt, abstinent
in nekadilec, neoporečen,
spreten za vsako delo,
zmožen tudi kavejce, išče
službo. Naslov v vseh po-
slovalnicah »Slovenca« pod
št. 3611. (a)

Lesni manipulant

z mnogoletno prakso, do-
bro verziran v prejema-
nju in oddaji mehkega,
kakor tudi trdega lesa,
želi spremeniti službo. —
Grem za nakupovalca,
prejemalca, žagovodjo ali
skladiščnika. — Govorim
perfektno slovensko, nem-
sko in deloma italijansko.
Nastop službe takoj ali
pozneje. Cenjene ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Vesten 10« št. 3297. (a)

Trgovski pomočnik

vojaščin prošt, verziran
v vseh strokah meš. trgo-
vine, si želi premeniti
mesto takoj v večjo trgo-
vino na deželi ali v me-
stu. Sprejemam tudi mesto
skladiščnika ali ekspedi-
terja. — Cenjene dopise
upravi »Slovenca« pod
»Zmožen in pošten« 3319.

Kuharica

samostojna, opravlja vsa
hišna dela, z daljšimi
spricvali, želi mesta pri
boljši družini. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Kuharica« št. 3630. (a)

Pekovski pomočnik

vojaščin prošt, pošten in
vesten, išče službo. Po-
nudbe upravi »Slovenca«
pod »Pomočnik« št. 3600.

Vajenci

Ce hočeš mojster biti,
začni se mlad učiti
Na stara leta boš vesel
oglasom našim hvale pol.

Vajenca

za strojno ključavničar-
stvo, sprejme Josip Štirn,
Dravice, Ljubljana. (v)

Krojaškega vajenca

sprejme Josip Novak,
krojač, Kranj, Gasileki
trg 7. (v)

Fant

čedne zunanosti, iz po-
štene hiše, se želi izučiti
kakršnekoli obrti. Nastopi
lahko takoj. Vprašati pri
Konrad Vernik, Ivanj-
kovci. (v)

Učenko

14—15 let, zdravo, pošte-
no, voljno pomagati gos-
podinjstvu, sprejemam v
trgovino na deželi. Pred-
nost imajo revne. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 3400. (v)

Vrtnarskega vajenca

sprejemam. Oskrba v hiši.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 3602. (v)

Dva mizarska vajenca

iz okolice št. Vida nad
Ljubljano sprejme trd-
ka Brata Pangos, pohi-
stvo, Trata 15. (v)

Krojaškega vajenca

s hrano in stanovanjem
sprejemam proti malen-
kostni odškodnini. Istom-
tam se sprejme pomočnik.
Ivan Rems, Vogelnja 5.

Kupimo

Denarja v šepu kot pečka
Prav radi bi ti dali ga.
Kar nudiš nam vse
kupimo
in vse pošteno plačamo.

Damsko kolo

dobro ohranjeno, kupim.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Prodram 19« 3438

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Kupimo

stare kovine, svinec, cink,
baker, medenino, aluminij
v vsakih množinah po
dnevni ceni. — »Unitas«,
Celovška cesta 90 a, Si-
ška, poleg stare mitnice.

Cunje

krojaške odrezke, stari
papir, tekstilne odpadke,
ovčjo volno, govejo dlako
(aravco) — kupi vsako
množino

ARBEITER - MARIBOR

PRILIKA,**KI JE NE BO VEČ!**

OTROŠKE OBLEKE Din 52'—
 MOŠKE OBLEKE Din 150'—
 MOŠKI PLAŠČI Din 165'—
 MOŠKI HUBERTUS PLAŠČI Din 189'—

ANT. KRISPER

MESTNI TRG 26

Posestvo

gostilna, stavbica, v mestu Slovenje, blizu kolodvora, zaradi smrtnega primera takoj naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 499. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračunski posredovalec, Cesta 29, oktobra 6, telefon 37-33 - ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Dve parceli

nasproti nove III. gimnazije, prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3502.

Visokoprtilična hiša

nova, tri stanovanja po dve sobi, kuhinje, prtilične, pralnice, elektrika, vodovod, vrt, kanalizacija - naprodaj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 3500. (p)

Parcelo

na lepem prostoru, 500 m² - prodam. Aljaževa ul. 8, Ljubljana VII. (p)

Novo hišo

prodam na Viču. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3575. (p)

Stavbne parcele

ob železnici postaje Vižmarje zelo ugodno naprodaj - tudi na obroke - na parcelah vodovod in elektrika. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3564.

Novo hišo

s trgovino, trafikom in gostilno, skladiščem in gospodarskim poslopijem, velikim vrtom in njivo ter nekaj sadn. drevja, prodam ali zamenjam za posvetilo ali hišo blizu Maribora. Hiša je podkletena in ima štiri sobe, veliko dvorano, dva gostilniška lokala, veliko kuhinjo in trgovski lokal. Vse je najbolje vpeljano in na prometnem kraju na najboljši točki. Zelo ugodno tudi za lesno trgovino. Resni reflektanti dobijo naslov v upr. »Slovenca« v Ljubljani pod »Slovenca« bodočnost št. 3582.

Dvostanovanjsko vilo

ob Tyrševi cesti prodam. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 3576. (p)

Trgovsko hišo

z dobro vpeljano trgovino mešanega blaga, na prometnem kraju Savinjske doline, prodam ali zamenjam za privatno hišo v Celju ali Mariboru. Dopise upravlja »Slovenca« v Celju pod »Trgovska hiša« št. 3616. (p)

Krasno srednje posestvo

blizu trga in železnice ugodno prodam. Naslov v vseh podružnicah »Slovenca« pod št. 3613. (p)

Enonadstropna hiša

deset minut od mesta Celje, z lepim vrtom, ki je pripraven tudi za stavbne parcele, takoj ugodno naprodaj. Potreben kapital 100.000 Din. - Naslov v upravlja »Slovenca« Celje.

Lepa hiša

z gospodarskim poslopijem in vrtom naprodaj. Maribor-Težno, Prešernova 5. (p)

Hiše, vile,

parcele, posestva, v veliki izbiri prodaja in daje brezplačne informacije - Franjo Pristavec, Ljubljana, Erjavčeva cesta 4a

Hišo

novi, v lepem letoviškem kraju blizu Ljubljane - pripravno za upokojenca, prodam po ugodni ceni. Naslov v upravlja »Slovenca« pod št. 3649. (p)

Parcelo

cca. 1200 kvadratnih metrov poceni prodam. Ponudbe in ogled: Staretova 16, Trnovo. (p)

Stavbno parcelo

na Kofčevem proda A. Pavlin, Sv. Petra cesta št. 93, Ljubljana. (p)

Hiša z velikim vrtom

v bližini trnovske cerkve ugodno naprodaj. Naslov v upravlja »Slovenca« pod št. 3623. (p)

Auto-motor

Ce hočeš hitro daleč priti, moraš avto si kupiti. Vse bi delal rad? motorjem? Glej, jaz s njim še danes orjam!

Avto »Tatra«

4 cil., 6 sedežni, prodam za 16.000 Din. Ponudbe upravlja »Slovenca« pod »Pod ceno« št. 3343. (f)

Bencinski motor 8 p. s.

v brezhibnem stanju - prodaja zaradi nabave elektromotorja Jošt Ivan, Ljupovec, p. Celje. (f)

Več motornih koles

različnih znamk - ceno naprodaj. - Ogledajo se pri Peter Škafar, Ljubljana, Rimska cesta. (f)

Motorno kolo

lahko, elegantno - takoj ugodno prodam. Ogled: Anzele, Riharjeva 6. (f)

Zaduzek**1000 dinarjev**

in tudi več lahko zaslužite s primerno majhnim investiranjem, mesečno z delom doma. Poslijem materijal, prevzamem gotove izdelke. - Zahtevajte prospekte, priložite znamko. - »Hemipa«, Pančevo, Braće Jovanović br. 20.

Razno

Nagrobne spom. slike na porcelan vžgane, vseh oblik in velikosti, po fotografiji, prvovrstno izdelane - naročite pri Kune Frane, fotograf, Ljubljana, Wolfova ul. 6. Zahtevajte brezplačen cenik. (r)

Najsolidnejše stanovanjsko ali trgovsko hišo, industrijsko zgradbo ali adaptacijo Vam izvrši najceneje pocoblaš. graditelj **Ivan Bricelj** LJUBLJANA Slomškova ulica 19

Otroka

sprejem v oskrbo. Plača po dogovoru. Naslov v podružnici »Slovenca« v Novem mestu. (r)

Umetno valjenje

Niko, Poljane, St. Vid nad Ljubljano (blizu tovarne Stora). (r)

Kateri dobri ljudje

bi vzeli za svojega 21 mesečnega dečka, zdravega in lepo razvitega? Naslov v upravlja »Slovenca« pod št. 3645. (r)

Zivali

Zivali in živalice ti delajo veselje če nimaj jih, oglasi se, mi spolnimo ti želje.

Črna volčjaka

prodam. Galjeva 13. (f)

Kanarike

harcarje, dobre pevce - prodam. Ciglerjeva 6-I, desno.

Dobro kravo mlekarico

s teletom prodam. Rode, Moste pri Ljubljani. (f)

Kanarike harcerje

primo pevce, še nekaj parov je dobiti poceni: Aljaževa 6/I, Antunovič.

Obret

Mašter si in obrtnik in želi si odjemalca: Nič ne sme prezirati naših prebitih bratcev

Šivalne stroje in kolesa**„ADLER“**

kupite najugodnejše pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana

za vodo blizu Prešernovega spomenika

Telefon 29-13

Pouk

Šinček dela vam skrbi, v žoli slabo se uči, Tole dobro preberite in pomoč mu preskrbite.

Francoščino poučje

izobražena gospa. Cene nizke. V sredini mesta. Naslov v upravlja »Slovenca« pod št. 3339. (u)

Tečaji nemščine

v Delavski zbornici. - Dnevni in večerni. Vhod iz Čopove ulice, zadnja veža, prtiličje. (u)

Instruktorja

za trgovsko akademijo, absolventa ali četrtosolca, za pouk matematike, kemije in fizike iščem. Ponudbe upravlja »Slovenca« pod »Izpite« št. 3624. (u)

Zenitbe

Ce res ne znaš se oženiti pa vsedar v zakon hočeš kar pošli svoje nam oglase pa videl boš medene čase!

34 let star obrtnik

z lastno hišo, takoj poroči dobro gospodino Štajerko z nekaj denarja, če tudi pozneje. Ponudbe upravlja »Slovenca« pod »Sreča« št. 3418. (2)

Denar

Denar - sveta vladari! Le plačaj par oglasov, na kmalu tvoj časov tvojih tebi tar.

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice Ljubljanske za 12.000 Din - kupim. Ponudbe upravlja »Slov.« pod »Gotovina takoj« št. 3553. (d)

Otroka

sprejem v oskrbo. Plača po dogovoru. Naslov v podružnici »Slovenca« v Novem mestu. (r)

Umetno valjenje

Niko, Poljane, St. Vid nad Ljubljano (blizu tovarne Stora). (r)

Kateri dobri ljudje

bi vzeli za svojega 21 mesečnega dečka, zdravega in lepo razvitega? Naslov v upravlja »Slovenca« pod št. 3645. (r)

Zivali

Zivali in živalice ti delajo veselje če nimaj jih, oglasi se, mi spolnimo ti želje.

Črna volčjaka

prodam. Galjeva 13. (f)

Kanarike

harcarje, dobre pevce - prodam. Ciglerjeva 6-I, desno.

Dobro kravo mlekarico

s teletom prodam. Rode, Moste pri Ljubljani. (f)

Kanarike harcerje

primo pevce, še nekaj parov je dobiti poceni: Aljaževa 6/I, Antunovič.

Obret

Mašter si in obrtnik in želi si odjemalca: Nič ne sme prezirati naših prebitih bratcev

Tvrdba

A. & E. Skaberne

LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

hranilne knjižice

Mestne hranilnice, ljudske posojilnice.

Al. Planinšek,

koncesionirana trg agentura v bančnih in kreditnih poslih, v Ljubljani - Beethovnova ulica 14-I. Telefon 35-10 - vnovči vloge denarnih zavodov najboljšje, takoj v gotovini, vedno najkulantnejše. Vse informacije brezplačno. (d)

Potrebujem

hranilne knjižice Ljudske posojilnice v Ljubljani do 600.000 Din. Le resni ponudniki naj stavijo pogoje pod oznako »Odkupi« št. 3521 v upravo »Slov.«

Vnovčujem

terjatve pri denarnih zavodih proti takojšnji gotovini brezplačno.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 13

Telefon 38-10.

Kot družabnik

pristopim v kako rastoče podjetje. Sprejemam tudi službo skladiščnika ali inkasanta. Pisemne ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kavčija« št. 3523. d

Poravnave plačanje dolgov

posredovanje kreditov in gotovine naložbe kapitala, zaščitne ureditve, davčne napovedi in vse druge trgovsko-gospodarske posle izvede in izvedniška mnenja oddaja koncesionirana

Trgovsko-gospodarska poslovalnica v Ljubljani

Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) št. 7.

Hranilno knjižico

Kmetijskega hranilnega posojila, doma do zneska 150.000 Din nom., kupim proti gotovini. Ponudbe upravlja »Slov.« pod »Bodočnost« št. 3529. (d)

Zamenjam vlogo

ca. 82.000 Din Mestne hranilnice Ljubljanske za vlogo Ljudske posojil. in hranilnice. Ponudbe upravlja »Slov.« pod »Vloga« 3531.

Vam bo pomagal, da zopet zadobite zdravje s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč. Ne bodite neprijatelj samemu sebi! Obolenja pri meni ali bolečine pri mesečni čišči (menstruaciji) Vam ublaži HERSAN-čaj.

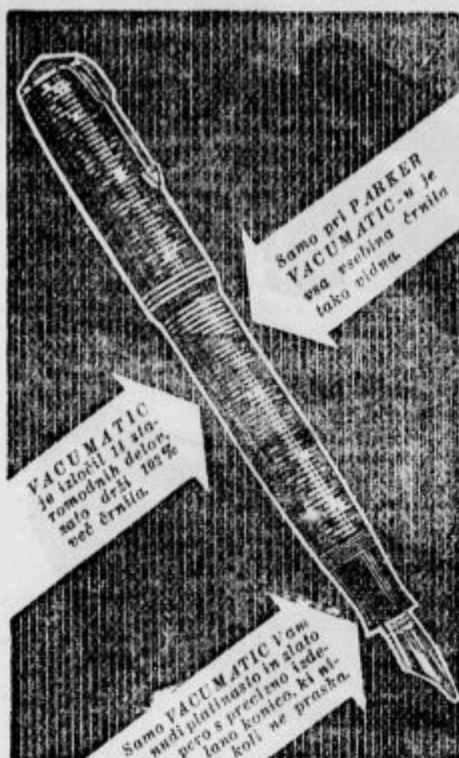
Ali Vas moti odebelelost (zamaščenost)? Ali hočete biti vitki? - Potem morete uporabljati HERSAN CAJ. Zakaj bi trpeli na revmatizmu in protinu (gihtu), če to ni potrebno? HERSAN CAJ je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN CAJ pomaga tudi pri arteriosklerozi in hemoroidih (zlati žili). Ali res ne veste, da je HERSAN CAJ dobro sredstvo pri obolenju želodca, jeter in ledvic?

HERSAN CAJ se dobiva samo v originalnih zavojčkih v vseh lekarnah. - Zahtevajte brezplačno brošuro in vzorec pri: »RADIOSAN«, ZAGREB, DUKLJANINOVA ULICA 1

Reg. br. 19834/1933

PRIMERJAJTE IN PREPRIČALI SE BOSTE: PARKER VACUMATIC JE V VSAKEM OZIRU BOLJŠI

Vpoštevajte, da PARKER VACUMATIC drži 102% več črnila, in da se mu obseg ni povečal in sicer zato, ker nima gumijastega rezervarja, ventila, ne sesalke na vzvod kakor nalivna peresa drugih izdelkov, ki zaradi tega tekom časa postanejo neuporabna.

VACUMATIC vam vedno pokaže, koliko črnila je še v njem in torej še več dni naprej veste, kdaj ga je treba znova napolniti, in zato ni neprijetnih izmenadenj.

Preizkusite končno tudi samo pero. PARKER-jevo platinasto in zlato pero, čigar konica je izdelana s največjo pazljivostjo, se nikdar ne zatika ali praska. STANDARD modeli imajo popolno zlato pero.

Obiščite najbližjo trgovino PARKER nalivnih peres in prepričajte se s primerjanjem z drugimi nalivnimi peresi o boljših lastnostih VACUMATICA-a.

Parker VACUMATIC

MAXIMA Din 750— MAJOR Din 600— SLENDER Din 500—
STANDARD Din 450— s prikladnimi svinčniki Din 250— in 350—

PARKER QUINK-Drugih navadnih črnih
NOTTER I DRUG, GUNDULICEVA ul. 5, ZAGREB.

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih!

Naš ljubljani očka, ded, praded in tast, gospod

Jernej Kovačič

delovodja papirnice v Vevčah v p.

nas je danes, v 90. letu starosti, za vedno zapustil.

Truplo pokojnika bo prepeljano v nedeljo, dne 7. marca z Viča v Rakovnik pri Medvodah, odkoder bo pogreb istega dne (t. j. 7. marca) ob pol dveh popoldne na farno pokopališče v Sori.

Vič, dne 5. marca 1937.

Žalujejo družine:

Klemenc, Jeglič, Kovačič

Prodaja lesa

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani bo prodala na pisni in ustni dražbi dne 16. marca 1937 približno 700 plm iglaste hlodovine na panju iz revirja Krvava peč pri Turjaku. Razglas in pogoji so na razpolago pri Začasni državni upravi v Ljubljani in pri revirnem vodstvu Krvava peč.

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Klavirji, pianini

svetovnih znamk: Ehrbar, Seiler, Stengel, Förster, tudi na obroke, v veliki izbiri pri
Bauerle M., Maribor, Gosposka ul.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očem je mast CLAVEN. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča
M. Hrnjak, lekarnar, Sisak
Varujte se potvorb

Razpis

Uprava občine Dobre Moštrana, srez Radovljica, razpisuje pragmatično mesto občinskega delovodje.

Solska izobrazba: Stirijske razrede srednje ali nje enake strokovne šole. Mesečna plača 800 Din. Varščina 5000 Din.

Pravilno kolekovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih je vložiti v roku enega meseca po objavi tega razpisa v »Slovenec« pri tej občini.

Razpis

Krajevni šolski odbor v Rudniku pri Ljubljani razpisuje vsa gradbena dela za novo šolo v Rudniku v skupnem znesku 437.071 Din.

Leitacija del bo 1. aprila 1937 ob enajstih v šoli v Rudniku.

Vsi pogoji so razvidni iz razpisa v Službenem listu dravske banovine, kos 18, z dne 3. marca 1937, oziroma so interesentom na razpolago pri šolskem upravitelstvu v Rudniku.

Krajevni šolski odbor v Rudniku, dne 1. marca 1937.

fukno

za moške obleke

TRPEŽNO razni vzorci in barve	22	MODERNO, DROBNO črtasto, temnejše barve	65
BOLJŠE POLVOLNENO za sport obleke	28	KAMGARN v gladki, črni in modri barvi	74
TRPEŽNO drobno vzorčasto pri ljubljene barve	48	KAMGARN modno vzorčast	98

Sternecki

CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše.

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%.

Umrli je naš dobri soprog, oče in brat, gospod

Jože Jelovšek

veleposestnik in industrijalec

Zapustil nas je v najlepši moški dobi, star 39 let, previden s tolažili svete vere.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti na Vrhniki v ponedeljek, dne 8. marca 1937 ob treh na vrhniško pokopališče.

Maša zadušnica bo brana v župni cerkvi na Vrhniki dne 15. marca 1937 ob sedmih zjutraj.

Vrhnika, dne 6. marca 1937.

Eleonora roj. Stupnik, soproga: Majdica, hčerka:
Rubi in Maks, brata.

TUDI ZA POMLAD KUPITE PRI PAULIN-u, Ljubljana, Kongresni trg 5,

kjer dobite ne samo eleganten kraj, temveč tudi dobro blago in najboljšo izdelavo v damskih plaščih, kostumih in paletah.

Barclay:

62

Rožni venec

Roman.

Ves lik je obdajal rahlo naznačen lesen okvir, po katerem so se na eni strani in zgoraj vile spenjalne vrtnice in visele na drugi strani v bohotnem šopku navzdol. To je bil edini okras na sliki.

Od teh majhnih odrobnosti se ti je pa oko obračalo vedno znova k mirnemu, ljubeznivo ozarjenemu obrazu in nehoti se ti je zjasnilo, da je za to sliko upravičen samo podpis: Zena.

Jana je sliko dolgo in s trdno sklenjenimi rokami molče opazovala.

»Zena« pred njo je bila ona sama, toda kako čisto drugačna od ženske, ki ji jo je kazalo zrcalo! Ko je gledala sliko, jo je enkrat ali dvakrat obšlo, kakor da jo zapuša pamet, in oko ji je čudno neprisebno viselo na tistih okrasnih posameznostih. Toda pod nepremagljivim čarom teh sivih oči so ji čimdalje bolj silila v spomin čustva, ki so jo prevzemala takrat na shenstonski ploščadi, in tiho je spregovorila predse: »D, ne morem tajiti, slika izraža prav to, kar sem tedaj čutila; moral me je v resnici videti takšno!«

Čisto skrušena je zdrknila na kolena in zašepetala: »Takšna sem bila zanj in sem vendar odbila njegovo roko, kakor da je zame premlad. O Garth, Garth, ali moreš razumeti, kaj me je k temu nagnilo, ali mi moreš odpustiti?«

Jana je segla po drugi sliki. Predstavljala je isto žensko, toda brez moža, in v naročju je držala otročiča, ki se ji je s svojo kodrasto glavičko tiskal na prsi. In ženska se je sklanjala nadenj ter mu ljubeče zrla v obrazek.

Podoba so obraščale plezalne vrtnice ter se vile nad materjo in otrokom. Tudi na tej sliki ni bila ženska nič lepša, vendar čudovito nežna, in poteze na licu ji je ozarjala čista materinska ljubezen. Čim si jo pogledal, si moral priznati, da je žena več izpolnila, kakor je bila obljubljala. In z vzorom žene se je tesno družil vzor matere. Nič skritega ni bilo na njej; vse veselje se ji je spremenilo v osebno izkustvo, in smehljaj na utnecah je izražal neizrekljivo srečo, najgloblje zadovoljstvo.

Otročiček se je s svojimi prsti trdno držal materi za mehke čipke. Z vrtnice vrhu obeh bitij se je bil utrgal listič in padel otroku na njegovo drobno zapestje. Mati je dvignila roko, da bi ga odstranila, tako ko se je pri tem njen pogled srečal s temnimi, žarečimi otroškimi očmi, se je za trenutek obotavljala in se nasmehnila.

Jano so polile solze. »Negodni mladič« je bil zmožnosti, ki so spale v njej, dojel mnogo globlje in resničneje ko ona sama. Potem, ko jo je bil za trenutek videl kot »ženo«, si jo je umel tu predstavljati kot »mater«. In spet je morala priznati: »Da, tako je — tako je v resnici.«

In potem se je spomnila, kako si je bila sama umišljala življenje z njim in kako krivo in usodno si je bila tolmačila njegove besede o nekom drugem: »Ni bil obraz, ki bi mu rad sedel sleherni dan pri jedi nasproti.« Ali je bil ta obraz tu — obraz, ki bi se ga utegnil možki naveličati, ali obračati od njega oči?

Temno je zardela in si pokrila obraz z rokami: »O moj predragi, odpusti mi! Kriva sem, strašno kriva. Priznati hočem in z božjo pomočjo vse popraviti. In kajne, predragi, odpusti mi boš?«

Jana je stopila k oknu; sonce je zahajalo in potapljalo vse v žareč škrlat, ki je prehajal čim više tem

bolj v rožnat sij, dokler se ni tudi ta izgubil v globokosinje, neizmerno nebo.

Jana se je zazrla v škrlatno in zlatoozarjene gorske vrhove in ponovila poltiho: »In mesto je bilo iz čistega zlata — in ni potrebovalo ne sonca ne lune ne druge luči — zakaj sijaj Gospodov je bil v njem. In tam ne bo več smrti ne tuge ne ječanja ne trpljenja; zakaj staro je prešlo, glej, in se vse prerodilo v novo!«

Ah, koliko starega je prešlo, odkar je bila komaj pred kratko uro stala tu pri oknu! Življenje se je vrnilo spet v prave tirnice, privzelo je čisto drugačno lice.

Jana je dvignila oči proti nebu in okoli ustnic se ji je utrinjal pričakovanja poln smehljaj. »Za vedno in večno,« je zašepetala. Potem je zaprla okno, vzela v roko obe sliki in odšla z njima počasi po stopnicah.

Prošnja sestre Rožemarije

»Dolgo ste se zamudili, gospodična Gray,« je dejal Garth, ko je čul, da je stopila v knjižnico. »Skoro bi že bil poslal Simpsona pogledat, kaj je z vami.«

»Prav, da tega niste storili, gospod Dalmain. Našel bi me bil vso v solzah, kar bi se mi zdelo še bolj sitno ko vam ob vprašanju, ali ni morda v juhi muhe.«

Garth se je bil urno obrnil na stolu. V njegovo tenko uho je zazvenelo iz glasu gospodične Gray nekaj nevarnega.

»Zakaj ste jokali? je vprašal.

»Podobi sta mi tako segli do srca,« je odgovorila sestra Rožemarija. »Čudoviti sta in globoko presunljivi. In na njima najgenljivejši od vsega, kako mojstrsko se vam je posrečilo, da ste napravili neko nelepo žensko lepo.«

»Neko kaj?« je vzkliknil Garth.

Celoletna naročnina na:
Leposlovje in ljudsko knjižstvo 7 vezanih knjig mesečno Din 23—
Zbirko domačih pisateljev 3 vezane knjige mesečno Din 11—
Zbirko mladinskih spisov 4 vezane knjige mesečno Din 9—
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najboljše.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker
jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po-
sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Prometna banka d. d.

Stritarjeva ulica 2 v Ljubljani Telefon štev. 21-49

Kupuje in prodaja valute, čeke po najvišjih cenah.
Izvršuje nakazila v tu - in inozemstvo najkulantnejše

**Izplačuje brez omejitve stare
in nove vloge**

Ljudska samopomoč

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7/I

Poverjenišvo: LJUBLJANA, TYRSEVA 34,
naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu
Januarju 1937.

Oman Alojz, delavec, Sv. Lenart v Slov. goricah,
Cvirn Alojz, viničar, Polana, p. Slivnica,
Stopar Franciška, prevzitarica, Maribor, Pobrežje,
Struc Jožef, pismonoša, Črešnjavec,
Oberster Marija, posest, in trgovka, Zasap, p. Cerklje ob Krki
Preskar Marija, posestnica in gostilničarka, Podsreda,
Voda Marija, prevzitarica, Krčevina pri Ptuj,
Simenc Marija, žena trgovca, Celje,
Novak Cecilija, posestnica, Varazdin,
Herber Ivan, grajski sofer, Gor. Bistrica
Kogelnik Miha, prevzitar, Sv. Vid, p. Vuzenica,
Bohm Marija, zasebnica, Maribor, Pobrežje,
Peruš Franc, posestnik, Sv. Primož na Poh.,
Poznič Ana, vpokojenka, Sv. Rupert,
Močnik Marija, prevzitarica, Rihtarovci,
Klampfer Josip, delavec, Maribor,
Cestnik Mihael, posestnik, Loke,
Jauk Terezija, zasebnica, Maribor,
Imenšek Simon, mizar, Maribor,
Steiner Ana, zasebnica, Črni vrh, pošta Sv. Jurij ob Taboru,
Gostinčnik Josip, pr. vžitar, Podgora, p. Guštanj,
Valentan Johana, vdova po viničarju, Košaki pri Mariboru,
Mlakar Marija, zasebnica, Ptuj,
Lubec Ana, zasebnica, Ptuj,
Geiser Johan, zasebnik, Ledinek, p. Sv. Ana v Slov. goricah,
Roth Alojz, posestnik, Sp. Radvanje pri Mariboru,
Hausman Franc, trgovec, Radenski vrh, p. Kapela,
Pušnik Julijana, prevzitarica, Sv. Vid, p. Vuzenica,
Kuk Jože, kaplan, Sv. Marijeta nize Ptuja,
Pončič Franc, posestnik in mlekar, Moravci, p. Tešanovci,
Jaklič Ana, posestnica, Zupečja vas,
Tabor Ana, zasebnica, Radeče pri Zidanem mostu,
Vivod Anton, žel. v pok. Sp. Poljskava,
Hedžet Aleksander, posestnik, Zerovinci, p. Svetinje,
Zumbar Jakob, prevzitar, Gradisce, p. Sv. Barbara v Hal.,
Vuk Franc, posestnik, Ljubljana,
Semlič Leopold, prevzitar, Črešnjec pri Radgoni,
Smid Neža, zasebnica, Petrovče,
Cijan Terezija, posestnica, Ljubljana VII
Horvath Franc, kleperski mojster, Maribor,
Vovk Alojzija, prevzitarica, Prečna Loka,
Romih Pavl, prevzitar, Grobelno,
Zwenkel Johan, vojni viš upravnik v pok., Ranca, p. Pesnica,
Goliat Boštjan, nadsprevodnik v pok., Maribor,
Božovsky Katarina, vdova viš. rev. j. žel. v pokoju, Teharje,
Vaupotič Miroslava, žena poštnega uradnika, Mota,
Prešeren Jozefa, prevzitarica, Poljčane,
Zavec Franc, viničar, Zavrh, p. Sv. Rupert v Slov. goricah,
Kodela Neža, zasebnica, Gaberje pri Celju,
Barto Marija, zasebnica, Hrastnik,
Kramar Marija, žena kov. mojstra, Gorče, p. Libeliče,
Lešnič Ana, posestnica, Zerkovce, p. Hoče,
Kurec Ignac, zasebnik, Maribor,
Priatelj Neža, prevzitarica, Gor. Skališče, p. Vel. Lašče,
Černe Marija, posestnica, Log, p. Krško,
Kocbek Marija, prevzitarica, Sv. Martin pri Vurbergu,
Domanjko Anton, delavec, Sv. Lovrenc na Drav. polju,
Praprotnik Marija, prevzitarica, Stara vas, p. Velenje,
Jeler Ana, posestnica, Sevnica ob Savi,
Gregorec Franc, prevzitar, Desenci, p. Sv. Urban pri Ptuj
Gaberšek Fran, višji šolski nadzornik v pokoju, Ljubljana,
Rupnik Marija, viničarka, Polički vrh,
Vrenko Jera, prevzitarica, Brežice,
Smolnikar Neža, zasebnica, Gornji grad,
Hvalec Marija, prevzitarica, Sp. Breg, p. Ptuj,
Fric Marija, prevzitarica, Orehova vas,
Jaunec Jozefa, hišna posestnica, Maribor,
Smrečnik Marija, prevzitarica, Bresterica,
Cajzek Josip, posestnik, Brezovce, p. Rogatec,
Pečovnik Ivana, vdova po nadučitelju v pokoju, Celje,
Legadič Marija, posestnica, Zduša pri Kamniku,
Bastič Marija, zasebnica, Čreta, p. Rimske Toplice,
Paurič Marija, zasebnica, Cenkova, Sv. Anton v Sl. goricah,
Otošec Jakob, prevzitar, Serovo, p. Šmarje pri Jelšah,
Ferlin Mihael, prevzitar, Maribor,
Ziegler Peter, posestnik in krojaški mojster, Vuzenica,
Tome Ana, prevzitarica, Sujica, p. Dobrova pri Ljubljani,
Svetličič Marjana, vdova po rudarju, Studenci,
Jarc Josip, prevzitar, Rogoza,
Logar Minka, žena obč. delovodje, Boh. Bistrica,
Papež Helena, vp. kolenka, Vel. Mislinja,
Bezenšek Ivan, prevzitar, Slov. Konjice.

Po vseh umrlih članih se je izplačala
pripadajoča podpora in skupnem znesku **Din 529.550,-**
Kdor še ni član „LJUDSKE SAMOPOMOČI“ naj zahteva brezobvezno in brez-
plačno pristopno izjavo za pogrebno in doto. **BLAGAJNIŠKO NAČELSTVO.**

Udobnost in eleganca

49.-

Za občutljive noge udobne baržunaste čevlje
z nizko peto.

59.-

V pisarno, urad in trgovino nosite baržun-
naste čevlje s srednjo peto.

59.-

Za družbo in ples nosite baržunaste čevlje
z visoko peto, okrašene z lakom.

59.-

Praktični in udobni baržunasti čevlji kom-
binirani z lakom.

Bata

MOSTAR FRANC LIVARNA KOVIN

Ljubljana, Galjeva št. 57

IZDELUJE: Odlične tehničnih predmetov, umet-
nin (kipov, plaket), dalje okovja za stavbe,
okrasov itd. iz bron, med, rdeče litine,
bakra, tosiorevega bron in drugih special-
nih bronov, cinka ter aluminija, silumina itd.

ZA MASAŽO

DIANA
FRANCOSKO ZGANJE

Vabilo

XII. redni občni zbor

Zadružne elektrarne za Ptuj,
Breg in okolico r. z. z o. z. v Ptuj

ki se vrši

dne 4. aprila 1937 ob 10. uri dop. v gornji
dvorani Narodnega doma v Ptuj, s sledečim
dnevni redom:

1. Poročilo načelstva, predložitev bilance in
računskega zaključka za leto 1936.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o odobritvi bilance in račun-
skega zaključka.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.

V slučaju, da občni zbor ob navedeni
uri ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure kasneje
drugi občni zbor z istim dnevnim redom in
na istem mestu ne glede na število navzočih
članov.

Načelstvo.

SINGER-PFAFF

skoraj novi šivalni stroji,
in kolesa poceni naprodaj
pri »PROMET« (nasproti
križevniške cerkve)

Meteor pade z neba

52.

Dober nasvet.

Dečka sta se na povabilo z vso svojo prtljago skobacala v ribičev
čoln.

»Tako bosta se enkrat prej doma kot s splavom!« je rekel ribič.
»In še pogovorili se bomo lahko, kaj bi ukrenili glede meteorja.
Najprej morata dobiti daljnogled.«

»Daljnogled?« se je začudil Tinček. »Čemu neki? Saj je meteor
padel na dno reke, z daljnogledom pa se gleda v daljavo...«

»Saj so tudi takšni daljnogledi, da skozi njih lahko vidimo vse,
kar se godi pod vodo,« je pojasnjeval ribič.

Nekje na bregu reke je imel ribič svoj avtomobil. Zlezli so vanj
in nadaljevali pot. Spotoma je ribič obljubil:
»Pomagaj vama bom napraviti takšen daljnogled! Potem bomo
preiskali dno reke — in ni hudimana, da ne bi našli meteorja!«

KOLESA

skoraj nova, najboljših
znamk, z garancijo, in
stara — v veliki izbiri
naprodaj pri »PROMET«,
nasproti križevniške cerkve.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI

PODRUŽNICE: Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu
Eskontira trgovske menice

DELNIŠKA GLAVNICA Din 20.000.000—
Vrši vse bančne posle najkulantnejše